

การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

นายฉัตรชัย เคียรประเสริฐ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF THAI PERFORMING ARTS COSTUME SUBJECT FOR THAI
PERFORMING ARTS UNDERGRADUATE STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับ
นักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

โดย

นายฉัตรชัย เคียรประเสริฐ

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินทิรา พรหมพันธุ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินทิรา พรหมพันธุ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิเวชกุล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ฉัตรชัย เคียรประเสริฐ : การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต (DEVELOPMENT OF THAI PERFORMING ARTS COSTUME SUBJECT FOR THAI PERFORMING ARTS UNDERGRADUATE STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. อินทิราพรหมพันธุ์, 185 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิตเป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดย สุ่มแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญในการสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย 3 ท่านและนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคาดหวัง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อมาวิเคราะห์ด้านเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และนำเสนอในรูปแบบความเรียง จากการสอบถามความคาดหวังนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต สรุปว่า ควรบูรณาการร่วมกับศาสตร์วิชาอื่น ผู้เรียนชอบลงมือปฏิบัติงานจริงและนำความรู้หลังการเรียนไปต่อยอดสร้างอาชีพได้ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและผู้เชี่ยวชาญในการสอน การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิตประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการสอน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและสามารถถ่ายทอดความรู้ทั้งด้านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละคร 2) เนื้อหาสาระ ศึกษาประวัติศาสตร์การสร้างสรรคเครื่องแต่งกายละครไทยและกระบวนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย 3) กิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการศึกษานอกสถานที่เพื่อสัมผัสกับประสบการณ์ตรง 4) วิธีการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อสัมผัสกับประสบการณ์ตรง 5) การประเมินผล คือประเมินตามสภาพจริงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ 6) แหล่งอ้างอิง ศิลปินที่สืบทอดงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย งานวิจัย โบราณวัตถุ สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอน รายวิชาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยรูปแบบการจัดการเรียนการสอน คือ 1) การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง 2) การเรียนรู้แบบนำตนเอง 3) การเรียนรู้แบบร่วมมือ 4) การเรียนรู้แบบร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารและการประสานความร่วมมือกัน 2) ทักษะทางสารสนเทศและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ทักษะการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพในการอนุรักษ์เพื่อสืบทอดศิลปะแต่โบราณและเป็นแนวทางสร้างสรรค์ รู้จักประยุกต์ใช้ เพื่อสนองต่อความต้องการของสังคมสมัยใหม่

ผลจากการประเมินและรับรองรายวิชาโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ารายวิชามีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้โดยมีค่าเฉลี่ยรวมระดับความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ผลจากการนำกิจกรรมจากรายวิชาไปทดลองใช้จากการสัมภาษณ์นิสิตมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมเนื่องจากเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอนสามารถนำความรู้ไปใช้ในด้านศิลปะและสามารถประกอบอาชีพได้

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ปลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ศิลปศึกษา ปลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5983310427 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS: DEVELOPMENT OF SUBJECT/ THAI PERFORMING ARTS COSTUME/ STUDENTS THAI PERFORMING ARTS

CHATCHAI KREANPRASERT: DEVELOPMENT OF THAI PERFORMING ARTS COSTUME SUBJECT FOR THAI PERFORMING ARTS UNDERGRADUATE STUDENTS. ADVISOR: INTIRA PHROMPAN, 185 pp.

The purpose of this research was to developing Thai performing arts costume subject for undergraduate students. This research is research and development. The sample of this study were specialist or artists whom expertise in creating Thai performing arts costume, selected from purposive sampling method, Creating Thai performing arts costume teacher and undergraduate Thai performing arts students. Data was gathered by using In-depth interview, Expectation questionnaires. The data was analysed by mean and standard deviation. The research findings were shown as follows: 1) The conclusion from the expectation questionnaires in undergraduate students, suggested that should be inserted other knowledge to develop skills in creative conservation followed by the learner likes to do actual work and applying knowledge after learning to their work 2) The interview results from expertise and specialists in Thai performing art for undergraduate students suggested 6 aspects including: 1) the objectives for teaching the purpose of teaching is to make students appreciate the value of Theatrical costumes design and able to pass on to the next generation 2) the contents of teaching is about the history and process of Thai Theatrical costumes design 3) the activities curricular including taking student out to experience in real work environment. 4) the teaching methods including activities outside the classroom to experience in real work environment. 5) the evaluation the student's evaluation are judge by student's performance on objective and 6) the references the references including Theatrical costumes designer, research about antiquities and artifacts, other instructional mediato be conclude curricular In conclusion, the course aims to encourage students to have self-learning by 1) Self-Conducting Learning 2) Self-Leading Learning 3) Collaboration Learning 4) Joint Learning to develop necessary skills in 21st Century; 1) Learning, Creativity, Analytic and problem-solving Skill, 2) Information and Information Technology Skill and 3) Living and Occupation Skill. Moreover, the course will elaborate student to have skill and able to fully develop self in his/her potential to conserve and inherit Thai Authentic Arts and also have a creative way to apply the arts to fulfill needs of modern society in the same time.

The result of evaluated and verified course by the experts is found that the course is appropriate and useable. Agreement's mean is in the highest level. Furthermore, the result of applied activities from the course makes undergraduates satisfied. That's because the course syllabus can be dramatically used with thesis in addition to earning the living.

Department: Art Music and Dance Education Student's Signature

Field of Study: Art Education Advisor's Signature

Academic Year: 2017

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาปราณี ให้ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ คอยกระตุ้นติดตามเสมอมาตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ได้รับการช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินทิรา พรหมพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พลประเสริฐ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิเวชกุลกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ตลอดจน รองศาสตราจารย์ ปุณณรัตน์ พิชญไพบุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนบพร แสงวนิช และอาจารย์ ดร.โณมฉาย บุญญานันท์ ผู้ให้โอกาสในการเรียนรู้งานด้านวิชาการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะความรู้และความสามารถด้านการวิจัยและคณาจารย์ในสาขาวิชาศิลปศึกษาที่ให้ความรู้ประสบการณ์และคำปรึกษาตลอดการเรียนในหลักสูตรบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวมถึงอาจารย์ผู้สอนผู้เชี่ยวชาญและศิลปินทางด้านนาฏศิลป์ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ สุขุมาลเล็กสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ วรวิฑูร์ สุธีวีระขจร ที่คอยช่วยเหลือผลักดันให้กำลังอย่างเต็มที่และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยผู้วิจัยซึ่งในความกรุณาจากท่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ เงินทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ปีงบประมาณ 2561 จากบัณฑิตวิทยาลัย ที่สนับสนุนเงินทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้รวมถึงพี่และเพื่อนร่วมรุ่นศิลปศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้และสุดท้ายขอขอบพระคุณคุณแม่และครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1	12
บทนำ.....	12
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	12
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	15
ขอบเขตการวิจัย	15
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2	18
เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
1. การพัฒนารายวิชา.....	18
1.1 จุดประสงค์การสอน.....	20
1.2 เนื้อหารายวิชา.....	21
1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน	21
1.4 วิธีการสอนการสอน	21
1.5 การวัดและการประเมินผล.....	22
ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom’s Takonomy).....	22
1.ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)	22

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)	23
3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain).....	23
ทฤษฎีการสอนศิลปะในระดับปริญญาบัณฑิต	23
การศึกษารูปแบบเรียนจัดการเรียนการสอน	26
การศึกษาทฤษฎีศิลปศึกษา.....	27
การเรียนศิลปะปฏิบัติ	30
ศิลปะปฏิบัติแบบ Studio Thinking.....	31
การเรียนศิลปะปฏิบัติกับบริบทเครือข่ายสังคมในปัจจุบัน	33
การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ยุคไทยแลนด์ 4.0	35
การจัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์	37
การออกแบบเครื่องแต่งกายทางนาฏศิลป์.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
งานวิจัยในประเทศ.....	41
งานวิจัยต่างประเทศ.....	44
บทที่ 3	54
วิธีดำเนินการวิจัย	54
วิธีการดำเนินการวิจัย	54
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	54
การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	59

สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	60
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
บทที่ 4	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
1.ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามความคาดหวังในการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย.....	64
2. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย	67
3. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย.....	75
สรุปองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปใช้ในการสร้างรายวิชา.....	90
รายละเอียดของรายวิชา.....	93
หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	93
หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์.....	93
หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ	94
หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต.....	94
หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล.....	97
หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน	99
หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา	100
บทที่ 5	108
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	108
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	108
1. สรุปผลการวิจัย	108
2. อภิปรายผลการวิจัย	110
3. ข้อเสนอแนะ	118

รายการอ้างอิง	120
ภาคผนวก ก	123
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	124
ภาคผนวก ข	125
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินและรับรองรายวิชา.....	126
ภาคผนวก ค	127
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	127
ภาคผนวก ง.....	139
แผนการสอนรายสัปดาห์แบบละเอียด	139
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	185

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	สรุปองค์ประกอบการพัฒนารายวิชา.....	20
ตารางที่ 2	การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา.....	38
ตารางที่ 3	การวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	48
ตารางที่ 4	ข้อมูลทั่วไปของศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต	64
ตารางที่ 5	แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย.....	65
ตารางที่ 6	สรุปประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย.....	70
ตารางที่ 7	สรุปประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	79
ตารางที่ 8	แผนการสอนรายสัปดาห์.....	102

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับสืบทอดกันมา ดังนั้นการสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและค่านิยมในศิลปวัฒนธรรมประจำชาติจึงมีความสำคัญมากอย่างหนึ่งของการศึกษา ที่จะให้คนในชาติได้มีส่วนร่วมในการผดุงรักษาศิลปวัฒนธรรม โดยให้การศึกษาและสร้างเสริมความรู้ ความตระหนักในจิตสำนึก ดังนั้น ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นมีค่ามากในสังคม สังคมจะเจริญหรือพัฒนาได้นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนที่เป็นองค์ประกอบในสังคมนั้นๆ จึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาคนก่อน ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2574) จะสามารถพัฒนาสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี พ.ศ.2575 ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเหมาะกับการเป็นประชากรในศตวรรษที่ 21 และครุมีอาชีพที่มีสมรรถนะเป็นเลิศในระดับสากลเหมาะสมกับบริบทของไทย

เครื่องแต่งกายละครไทยเป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์มีการพัฒนามาจากคติความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทยจนเป็นเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งเครื่องแต่งกายละครไทยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการแสดง ที่ถูกออกแบบตามจินตนาการที่ทำให้เกิดความงามตามความนิยมของคนไทย เครื่องแต่งตัวโขนของไทยนับเป็น “ศิลปสร้างสรรค์” ประเภทหนึ่ง ถือว่าศิลปะแห่งการเดินโขน ไร่ละคร เป็น “ศิลปะแบบฉบับ” แล้ว เครื่องแต่งตัวโขนก็เป็นศิลปะแบบฉบับเหมือนกันเพราะได้ประดิษฐ์คิดทำให้ประณีตขึ้นตามลำดับ จนถึงขั้นวิจิตรศิลป์ การสร้างเครื่องแต่งกายโขนในส่วนของพัสดราภรณ์ เป็นงานศิลปกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นบนผืนผ้า โดยอาศัยการออกแบบที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์การใช้งาน กระบวนการผลิต จารัตตคติความเชื่อประเพณีนิยม ศิลปินผู้สร้างสรรค์งานจึงได้ทุ่มเท สติปัญญา เวลา แรงงานในการสร้างสรรค์ขึ้น สำหรับการเรียนการสอนนาฏศิลป์จึงต้องมีรายวิชาออกแบบเครื่องแต่งกายใช้ในการแสดงนาฏศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำกระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง

การจัดการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการเรียนรู้จากการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเคยเป็นผู้รอรับความรู้จากครูผู้สอนมาเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองแต่ในอีกทางหนึ่งครูผู้สอนก็ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ครูต้องคอยช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียน

ในการแสวงหาความรู้โดยการเสนอแนะวิธีการเรียนรู้โดยให้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ และค้นพบ ความรู้จากการปฏิบัติ ทดลองของตนเองจากสื่อและแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ตามความรู้ของตน ซึ่งการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน สังคมไทยในปัจจุบันนั้นต้องเกิดจากความเข้าใจสภาพของผู้เรียนรวมทั้งสภาพแวดล้อมของผู้เรียน เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับและศักยภาพของผู้เรียน (สุดาพร ลักษณ์นิยานาวิน, 2550) ซึ่งเป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่คิดเป็น ทำ เป็น วิเคราะห์เป็น มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในสังคม ทนสมัย ที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของโลก และ สภาพสังคมไทย มีความรู้และทักษะตรงกับความต้องการของสังคม

การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทางด้านทักษะเชิงปฏิบัติ ซึ่งผู้สอนควรมีการวางแผนการ สอนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางให้รู้ว่าจะดำเนินการสอนให้ได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร ด้านการดำเนินการสอน ควรดำเนินการสอนอย่างเป็นขั้นตอน โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงการ พัฒนาความรู้ ความเข้าใจทัศนคติและทักษะของนักศึกษาตลอดจนความสนใจความถนัดและความสนใจ ของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งการสอนระดับพื้นฐานเป็นการฝึกทักษะฝีมือ และเทคนิคต่าง ๆ จึงเป็นการ สอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้องและได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ จึงต้องมีการสอน แบบสาธิต และการแนะนำ ช่วยเหลือ ดิชม โดยเน้นการฝึกปฏิบัติทักษะปฏิบัติเพื่อปรับพื้นฐานไปสู่ การเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยผู้สอนจะเปลี่ยนจากการสอนแบบเดิมมาเป็นการสอนแบบวิเคราะห์ การวิจารณ์ การแนะนำ และการประเมินคุณค่าผลงานของนักศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถวาง แผนการทำงานด้วยตนเองแบบเป็นระบบ เน้นการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์ให้มากขึ้น ผู้สอนจะ เป็นผู้กำหนดโจทย์ แล้วให้อิสระแก่ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด ค้นหาแนวทางการทำงานศิลปะของ แต่ละบุคคล โดยผู้สอนจะต้องทำงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อให้ผู้ได้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน และได้รับ การวิจารณ์ และประเมินผลจากทัศนะที่แตกต่างของผู้สอนโดยประเมินผลจากภาพรวมของผลงานที่มี ความสมบูรณ์ มีความสอดคล้องกับแนวความคิด รูปแบบ เทคนิค และพัฒนาการ การทำงานศิลปะ ของนักศึกษา

การจัดรูปแบบการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาตามแนวทางใหม่ก้าวพ้นกรอบของการเรียนที่ เน้นเพียงวิชาการเพียงอย่างเดียวและสอดคล้องกับทัศนะของ วิจารย์ พานิช (2555) ที่กว่าว่าการ เรียนรู้ที่ถูกต้องสำหรับศตวรรษใหม่จะต้องเรียนให้บรรลุถึงทักษะ จากการเรียนรู้วิชาไปสู่ทักษะในการ ใช้วิชาเพื่อดำรงชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริง ต้องเรียนโดยการลงมือทำ ต้องฝึกฝน และการฝึกฝนนั้น ต้องทำไปตลอดชีวิต ดังนั้นเป้าหมายจึงอยู่ที่การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนไปสู่กระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนที่มุ่งเน้น “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ” ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ที่พัฒนาโดยองค์กรภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st

Century Skills, 2007) ซึ่งมุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับการศึกษาประเทศไทย 4.0 ซึ่งมีรูปแบบการเรียนการสอนที่มีกระบวนการและวิธีการสอนใกล้เคียงกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนากระบวนการคิด และทักษะ ในการสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านความสามารถทางทักษะการเรียนรู้ จึงจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ คือ 1. การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Self-Regulated Learning) Zimmerman (1989) คือ การเรียนรู้ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมุ่งหวังจะศึกษาในประเด็นที่ตนสนใจใฝ่รู้ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม และประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และรู้จักรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน Brookfield (1984) 2. การเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-Direct Learning) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีการตั้งเป้าหมายเลือกวิธีการเรียนรู้แสวงหาความรู้วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและจัดเตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ Slavin (1995) 3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มโดย แต่ละคนมีบทบาทที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกัน ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มอาจมีระดับสติปัญญา ความสนใจหรือเพศที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือนี้เชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันมี การพัฒนาสัมพันธภาพที่ีระหว่างสมาชิกส่งเสริมให้สมาชิกเรียนรู้ที่จะเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นและพร้อมที่จะสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การทำงานกลุ่มยังเอื้อให้สมาชิกเห็นความสำคัญของแต่ละคน เพราะเชื่อว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ 4. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันศึกษาในเรื่องที่สมาชิกในกลุ่มให้ความสนใจเป็นการเรียนแบบช่วยเหลือกันและกัน

ผู้วิจัยได้สำรวจเบื้องต้นว่ามหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์จะมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตบัณฑิตเป็น 2 แขนงได้แก่ผลิตครูที่สอนด้านนาฏศิลป์ และ ผลิตศิลปินผู้ทำหน้าที่ อนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของประเทศชาติชาติให้ดำรงอยู่ จากความเป็นมาข้างต้นนี้ผู้วิจัยมีความสนใจวิชาการปักผ้าเครื่องแต่งกายละครไทย จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่เหมาะสมกับการดำเนินการพัฒนาสร้างรายวิชาใหม่ๆขึ้นเพื่อ ให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในสังคม โดยมีเนื้อหาที่นำไปใช้ประโยชน์ในการ จัดกิจกรรมที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ ด้านศิลปะและนาฏศิลป์เข้าด้วยกัน โดยการพัฒนาเสนอเป็นรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชาเลือกในหมวดวิชาเฉพาะเพื่อช่วยให้ผู้เรียนในหลักสูตรดังกล่าว มี

ความเข้าใจและ ตระหนัก ถึงคุณค่าของศิลปะและมรดกของชาติได้เป็นอย่างดีและนำไปเผยแพร่ใน
บริบทสังคมต่าง ๆ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะและด้านนาฏศิลป์ไปสู่วงกว้างยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษา เพื่อการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต จะมุ่งศึกษาด้านเครื่องแต่งกายละครไทยในส่วนของ พัสตราภรณ์เท่านั้น

2. การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาหลักการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 ส่วน คือ จุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการสอน วิธีการสอน การประเมินผลและแหล่งอ้างอิง

3. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต ผู้เชี่ยวชาญในการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย ศิลปิน ที่ประกอบอาชีพทางด้านเครื่องแต่งกายละครไทย

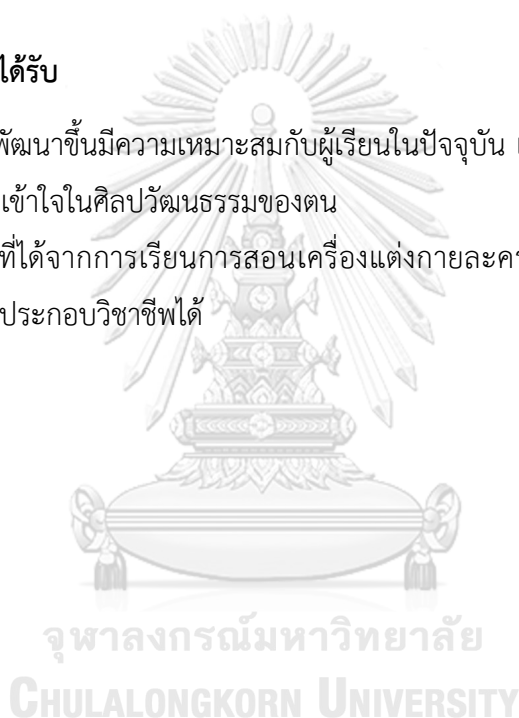
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนารายวิชา หมายถึง การสร้างรายวิชาใหม่ขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินการสอนรายวิชาที่สร้างขึ้นองค์ประกอบหลัก 6 ส่วน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการสอน วิธีการสอน การประเมินผลและแหล่งอ้างอิง

เครื่องแต่งกายละครไทย หมายถึง เครื่องประดับกายที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาให้เหมาะสมกับรูปแบบการแสดงทางนาฏศิลป์ไทย จะประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ ๆ 3 ส่วนคือ 1. ศิราภรณ์ 2. พัสตราภรณ์ 3 .ถนิมพิมภรณ์ ของตัวแสดงประกอบด้วย พระ นาง ยักษ์และลิง

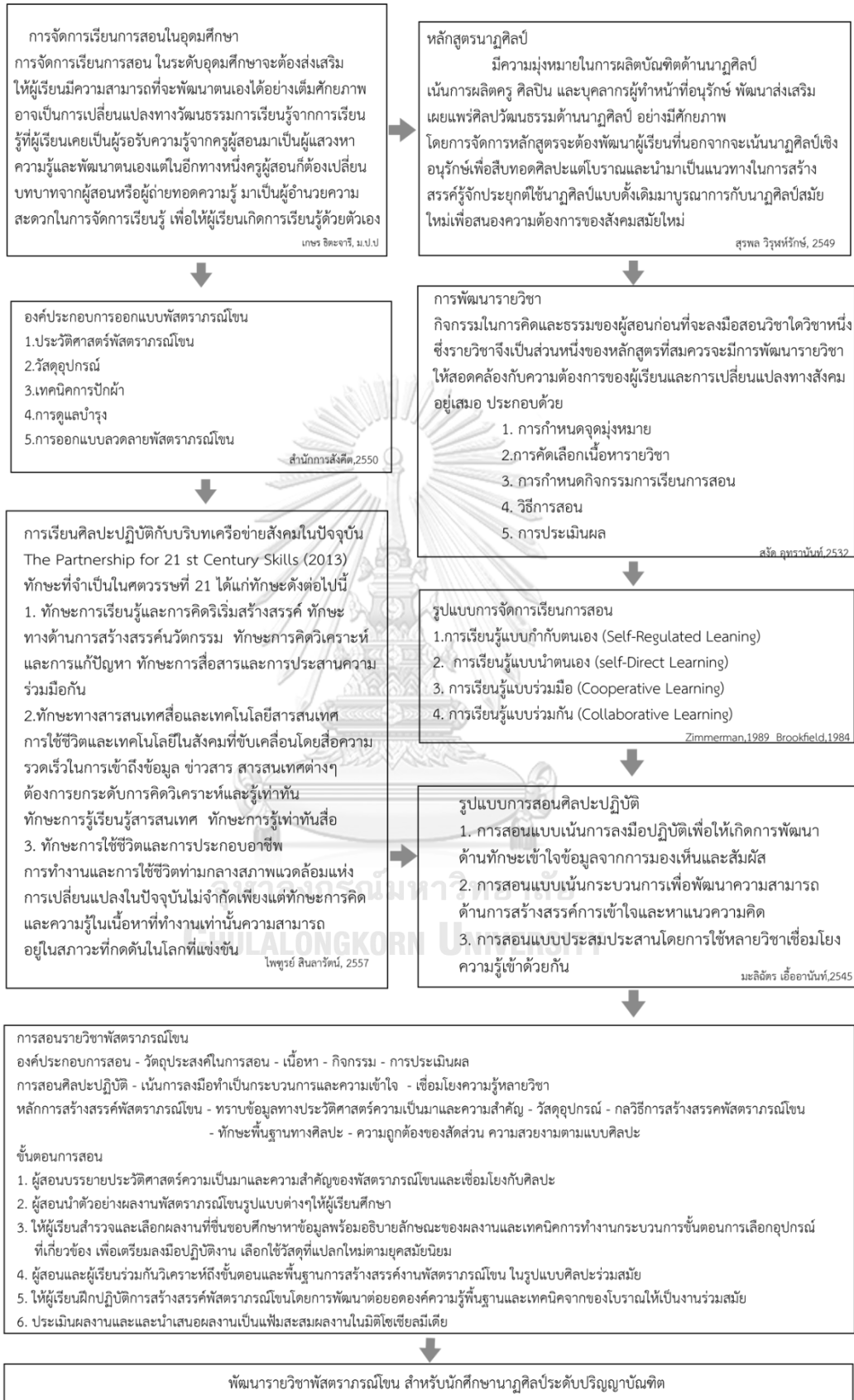
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รายวิชาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมบนพื้นฐานความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของตน
2. นำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทยไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงหรือพัฒนาในด้านการประกอบวิชาชีพได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

เรื่องการพัฒนารายวิชาพัสดุรากรมโชน สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

บทที่ 2

เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนารายวิชา

การพัฒนาการบริหารวิชาการและการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยเน้นการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรมและสร้างบัณฑิตที่สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ไปรู้ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและการปรับระบบวัดผลและประเมินผล การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่ออุดมศึกษาอย่างมาก ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากความคาดหวังของสังคมต่ออุดมศึกษาที่มีเพิ่มขึ้นเพราะต่างเล็งเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบัน

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การพัฒนาคือการทำให้ดีขึ้นหรือการทำให้สมบูรณ์ขึ้นและอีกลักษณะหนึ่งคือการทำให้เกิดขึ้น การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อุทิศทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ยังต้องวางแผนประเมินผลให้ทราบว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนนั้นได้บรรลุความมุ่งหมายตามจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบได้รับรู้และคิดอ่านแก้ไขปรับปรุงต่อไปหลักสูตรที่ดีและเหมาะสมจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองและการปกครองประเทศ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนหลักสูตรถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดว่านักศึกษาจะต้องเรียนอะไรบ้าง ส่วนผู้สอนก็จะทราบว่าเนื้อหาและประสบการณ์อะไรที่ควรให้กับผู้เรียน

สุทธนู ศรีไสย์ (2549) ได้กล่าวว่าการจัดสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมนั้นนักพัฒนาหลักสูตรควรจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1. พัฒนาผู้เรียนในด้านสังคม จิตวิทยา ร่างกายและอารมณ์
2. ธรรมชาติของวิชาที่สอน
3. ความต้องการของตลาดแรงงานหรือผู้บริโภค เช่น ธุรกิจ อุตสาหกรรม
4. วัฒนธรรมประเพณีเศรษฐกิจทรัพยากร
5. ความรู้และประสบการณ์ของผู้สอน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524) กล่าวว่า การพัฒนารายวิชาคือกิจกรรมในการคิดและธรรมของผู้สอนก่อนที่จะลงมือสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งรายวิชาจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่สมควรจะมีการพัฒนารายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่เสมอ โดยทั่วไปประกอบด้วย

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
2. การคัดเลือกเนื้อหาวิชา
3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) กล่าวว่า ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการสอน ต้องประกอบด้วยกระบวนการต่อไปนี้

1. การตั้งจุดประสงค์การสอน เป็นองค์ประกอบแรกที่ต้องกำหนด เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า จะสอนเพื่ออะไร ให้ผู้เรียนได้รับสิ่งใด เป็นการกำหนดเป้าหมายในการสอน และเพื่อให้ผู้สอนได้เตรียมเนื้อหาในการสอน วิธีการสอน การใช้สื่อ และการวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

2. การกำหนดเนื้อหา คือ การเลือก การจัดลำดับเนื้อหาในการสอน เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า จะสอนสิ่งใด ผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์ใดก่อนหลัง และขอบเขตมากน้อยเพียงใด การกำหนดเนื้อหา จะช่วยให้การสอนเป็นไปตามขั้นตอนที่เหมาะสมกับเวลา

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะทำให้ผู้สอนทราบว่า จะสอนอย่างไร ใช้วิธีการใดที่เหมาะสมเพื่อสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน อาจใช้หลากหลายวิธีในการสอน โดยเป็นวิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ผู้เรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การใช้สื่อการสอน เป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้นักเรียน เกิดความเข้าใจได้ดีและเรียนรู้ได้เร็ว ชัดเจนขึ้น และสร้างแรงจูงใจ ความน่าสนใจแก่นักเรียน

5. การวัดและประเมินผล ทำให้ครูผู้สอนทราบว่า การสอนนั้น บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งมีประโยชน์ทั้งต่อครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงข้อบกพร่องในการสอนได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปองค์ประกอบการพัฒนารายวิชาได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปองค์ประกอบการพัฒนารายวิชา

	องค์ประกอบการพัฒนารายวิชา				
	จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา รายวิชา	กิจกรรมการ เรียนการสอน	สื่อการ สอน	การ ประเมินผล
สังกัด อุทรานันท์	✓		✓		✓
สุทนต์ ศรีไสย์	✓	✓	✓		
ไพฑูรย์ สีนลรัตน์	✓	✓	✓		✓
อาภรณ์ ใจเที่ยง	✓	✓	✓	✓	✓

จากแนวคิดของนักการศึกษาในการพัฒนารายวิชาศาสตร์สรุปได้ว่าทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันในการกำหนดจุดประสงค์มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาและวิธีการสอนเป็นอย่างมากและการที่เราทราบเนื้อหาที่จะสอนเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับประเมินผลดังนั้นการพัฒนารายวิชาจึงต้องประกอบด้วย 1. จุดประสงค์การเรียนการสอน 2. เนื้อหารายวิชา 3. กิจกรรมการเรียนการสอน 4. วิธีการสอน 5. สื่อการสอน 6. การประเมินผล 7. แหล่งอ้างอิงซึ่งรายละเอียดของการพัฒนารายวิชาแต่ละขั้นตอนมีดังต่อไปนี้

1.1 จุดประสงค์การสอน

ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่กำหนดจุดประสงค์เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขั้นตอนหนึ่งเพราะจะบอกถึงความมุ่งหวังจะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความรู้ความสามารถในด้านใดรวมทั้งยังเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาสาระกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงต้องพิจารณาการกำหนดจุดประสงค์อย่างรอบคอบและกำหนดอย่างชัดเจนเหมาะสมกับปรัชญาและค่านิยมของสังคมสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมผู้เรียนตลอดจนความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะหรือระหว่างทฤษฎีการปฏิบัติ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539)

1.2 เนื้อหารายวิชา

เนื้อหาสาระเป็นประสบการณ์การเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรรองลงมาจากจุดประสงค์เนื่องจากเป็นเครื่องมือหรือสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์ที่วางไว้ความหมายของเนื้อหาอะไรวิชามักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น

สมิทร คุณานุกร (2533) กล่าวว่าเนื้อหาวิชาคือเนื้อหาสาระหรือความรู้รวมถึงประสบการณ์การเรียนรู้

อึ้ง บั้วศรี (2542) กล่าวว่าเนื้อหาวิชาและประสบการณ์เรียนรู้ไม่ใช่สิ่งเดียวกันแต่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดผู้เรียนจะเรียนเนื้อหาได้ก็ต้องอาศัยประสบการณ์เรียนรู้ขณะเดียวกันการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็จะนำไปสู่เนื้อหาวิชาด้วยนอกจากนี้ยังกล่าวว่าเนื้อหาวิชาคือข้อมูลความรู้หรือสิ่งอันเป็นสาระซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่าง ๆ

1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

ในการพัฒนารายวิชาเมื่อทำการพัฒนาวิชาแล้วรายวิชานั้น ๆ ยังไม่สัมฤทธิ์ผลถ้าปราศจากการสอนของครูผู้สอนเพราะจะต้องนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร อิศักดิ์ อัครบวร (2544) กล่าวว่ากิจกรรมเพื่อการศึกษาหมายถึงสภาพการจัดประสบการณ์และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพน่าสนใจและทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.4 วิธีการสอนการสอน

เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้สามารถสังเกตเห็นได้ง่ายแม้ว่าการเรียนรู้ของบุคคลนั้นอาจเกิดขึ้นโดยการสอนหรือไม่มีการสอนก็ได้และเมื่อการสอนได้ถูกออกแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมายโดยเฉพาะกับการเรียน สุทนต์ ศรีไสย์ (2549) การจัดการเรียนการสอนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่ดีควรให้ผู้เรียนได้รับความรู้มีความสามารถและทัศนคติที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้การเรียนการสอนต้องอาศัยองค์ประกอบหลายๆด้านประกอบด้วยเข้าด้วยกันทำให้การเรียนการสอนตีคุณภาพประสบความสำเร็จได้

1.5 การวัดและการประเมินผล

ในการที่ผู้ใช้หลักสูตรจะตรวจสอบหรือทราบผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ นั้น ต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น การประเมินผลกิจกรรมที่ต้องบูรณาการเข้าไปในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนารายวิชาและถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพทั้งนี้เพราะการประเมินผลหลักสูตร จะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตร ข้อดี ข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตรข้อมูลนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy)

บลูมแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) จิตพิสัย (Affective Domain)

1.ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

การเรียนรู้ที่เน้นทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความคิด เน้นความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ลักษณะเนื้อหาอาจอยู่ในรูปข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด Bloom (1956) แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 6 ระดับ ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1. ความจำ (Remember) การเก็บรักษาข้อมูลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการรับรู้ และสามารถจดจำนำข้อมูลนั้นมาใช้ได้

1.2. ความเข้าใจ (Understand) การจับใจความสำคัญ แสดงออกมาโดยการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือการกระทำอื่น ๆ

1.3. การนำความรู้ไปใช้ (Apply) นำความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ และประสบการณ์ที่มีไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

1.4. การวิเคราะห์ (Analyze) สามารถคิด หรือแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบสำคัญ รวมถึงมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน

1.5. การประเมินค่า (Evaluate) สามารถตัดสิน ตีคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปแบบของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม

1.6. การสร้างสรรค์ (Create) ผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม เป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ง่าย วางแผนการดำเนินงานขึ้นมาใหม่ หรือแนวคิดใหม่

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

การเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ และการกระทำ มี 5 ชั้น คือ

2.1. การเลียนแบบ (Imitation) การกระทำที่เกิดจากแรงผลักดันภายในและการทำซ้ำ เริ่มจากการกระทำที่ต้องใช้ความพยายามทำตามแบบอย่างที่มีต้นแบบหรือสาธิตให้ดูขณะปฏิบัติ

2.2. การปฏิบัติหรือการจัดการกระทำ (Manipulation) ความสามารถด้านการฝึกทักษะ โดยไม่มีแบบอย่างให้ดู

2.3. ความแม่นยำ (Precision) ฝึกฝนตามแบบโดยอาศัยความรู้ที่เคยเรียนมาก่อนหน้านี้และกระทำอย่างคล่องแคล่ว ดัดแปลงตามความเห็นสมควรในเวลาที่เหมาะสม โดยให้มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

2.4. การนำทักษะไปใช้ (Articulation) รู้จักใช้ทักษะนั้น ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้หลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่องและถูกต้องโดยใช้เวลาน้อยที่สุด

2.5. การฝึกปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมชาติ (Naturalization) ฝึกจนเกิดความชำนาญ ด้วยความถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

จุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดและเจตคติ เริ่มตั้งแต่ที่บุคคลรับประสบการณ์จากสิ่งหนึ่ง เกิดการเรียนรู้สิ่งนั้น แล้วตอบสนองคุณค่าในสิ่งที่ตนรับรู้ จากนั้นนำสิ่งที่เป็นคุณค่าเหล่านั้นมาเรียบเรียงให้เป็นระบบแล้วสร้างเป็นลักษณะนิสัยหรือบุคลิกตามคุณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากซับซ้อนน้อยไปหามาก คือ

3.1. การรับ (Receiving)

3.2. การตอบสนอง (Responding)

3.3. การสร้างคุณค่า (Valuing)

3.4. การจัดระบบคุณค่า (Organizing)

3.5. การสร้างลักษณะนิสัยตามคุณค่า (Value Complex)

ทฤษฎีการสอนศิลปะในระดับปริญญาบัณฑิต

การสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนากระบวนการทางความคิด และทำให้เกิดทักษะความชำนาญพร้อมการประกอบอาชีพ โดย เกษร ธิตะจारी (ม.ป.ป) กล่าวว่า การสอนศิลปะในระดับ

ปริญญาบัณฑิตมีวิธีสอนหลายวิธีควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่สอน พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีสอน 6 วิธีดังนี้

1. วิธีสอนแบบแก้ปัญห (Problem Solving) เป็นวิธีที่ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้หลักการแก้ปัญห ซึ่งจะคิดค้นคำตอบด้วยตนเองหรือแก้ปัญหเป็นกลุ่มจะต้องระดมความคิดหาคำตอบได้หลายวิธีและเลือกคำตอบที่ดีที่สุดซึ่งจะมีคล้ายคลึงกับการสอนแบบสัมมนา การสอนแบบกรณีศึกษา การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบสืบสวน การสอนแบบวิจัย เป็นต้น การสอนแบบแก้ปัญหาคงจะต้องตั้งโจทย์ขึ้นให้ผู้เรียนคิดแล้วตอบ ควรมีการควบคุมเวลาและชี้แนะเมื่อจำเป็น แต่จะต้องกระตุ้นให้คิด ด้วยตนเองมากที่สุด การแก้ปัญหจะช่วยให้ผู้เรียนต้องระดมความคิดเพื่อหาหนทางแก้ปัญหและ เมื่อได้สำเร็จก็จะทำให้เกิดความภูมิใจ และถ้าทำอยู่เสมอก็จะทำให้พัฒนาความคิดพัฒนาสติปัญญา

2. วิธีการสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Teaching) เป็นการสอนที่ครูจะต้องให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหและค้นพบด้วยตนเอง การสอนแบบนี้มีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับประเภททฤษฎีการค้นคว้าสืบสอบหรือ ผักการค้นคว้าหรือสอนให้ค้นคว้า การสอนแบบนี้มาตั้งแต่สมัยเริ่มต้นของกรีก ทฤษฎีของกรีก (Socratic Method) จัดเป็นการสอนที่สำคัญในการค้นหาอย่างใช้เหตุผลและมีการอธิบายในขบวนการสอนจุดมุ่งหมายของการสอนแบบสืบสอบโดยส่วนรวมแล้ว คือ การช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้คำถาม คำตอบ หรือหาวิธีแก้ข้อสงสัยจนเป็นที่พอใจและสร้างทฤษฎีด้วยตนเอง

3. วิธีการสอนแบบให้ความร่วมมือ (Cooperative Teaching) เป็นการสอนให้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนช่วยกันทำงาน ช่วยกันคิดและแก้ปัญหการสอนแบบให้ความร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนพบความแตกต่างในทักษะการทำงานของเพื่อนๆ ในกลุ่มทำให้รับรู้การทำงานที่หลากหลายจากสมาชิกในกลุ่มมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นเกิดความกระตือรือร้นและพากเพียรในการทำงานผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและความสามารถให้กับสมาชิกในกลุ่มทำให้ความสัมพันธ์ในกลุ่มดีขึ้นและทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

4. วิธีการสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Directed Learning) เป็นการสอนที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วยการเรียนรู้จากสื่อที่เป็นตำรา ภาพยนตร์ หรือแผนภาพ ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จากสิ่งที่พบเห็นได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางในการทำงานของตนเองเป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเองครูอาจเป็นผู้ชี้แนะ การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ว่าจะเป็นวิธีใดก็ตามผู้เรียนจะจดจำได้แม่นยำไม่มีวันลืมและเป็น

คนที่มีความคิดกว้างมีความคิดสร้างสรรค์

5. **วิธีการสอนแบบวิจัย คือการตั้งประเด็น กระตุ้น (Solution) ขึ้นเพื่อให้ไปหาคำตอบ** การสอนแบบวิจัยผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ซึ่งคล้ายกับการสอนแบบค้นคว้า แต่การสอนแบบค้นคว้าจะไม่มีกระบวนการสอนหรือขั้นตอนเหมือนการวิจัย การค้นคว้าจะได้คำตอบระดับหนึ่งของสิ่งที่ต้องการรู้ แต่การสอนแบบวิจัยมีระเบียบและหลักการ เช่น จะต้องมีการมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากประชากร นำมาหาค่าทางสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลของผลที่ได้

6. **วิธีการสอนแบบ Discipline-Based Art Education (DBAE)** เป็นการสอนที่อยู่ในกรอบที่ผู้สอนกำหนดไว้คือการสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติตามผู้สอนซึ่งได้แก่วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ (Art History) ศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism) สุนทรียศาสตร์ (Esthetic) และศิลปะปฏิบัติ (Art Studio) เห็นได้ว่าทุกวิชาต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์เช่นประวัติศาสตร์ศิลป์เน้นความเข้าใจศิลปะวิจารณ์ต้องสามารถวิจารณ์ตามผลงานที่แสดงออกตามหลักการสุนทรียศาสตร์ให้ว่าตามหลักของความงาม ศิลปะปฏิบัติก็เป็นการฝึกการทำงานซ้ำซ้ำจนเกิดความชำนาญ

7. **วิธีการสอนแบบสัมมนา (Seminar)** เป็นการสอนเพื่อระดมความคิดจากสมาชิก เพื่อให้ได้ข้อมูลทุกเรื่องที่ต้องการจะรู้ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ และให้ข้อมูลแสดงทัศนคติของแต่ละคนตามที่ได้รับการศึกษา มา เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือเป็นข้อมูลในการที่จะศึกษาต่อไปหรือใช้เป็นแนวทางในการหาข้อสรุปในเรื่องที่แสดงความคิดเห็นออกมา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้นการสัมมนาจึงนิยมใช้ในกลุ่มนักศึกษา เช่นกลุ่มนิสิตนักศึกษา คณะกรรมการบริหาร กลุ่มครูอาจารย์ และกลุ่มอาชีพต่างๆ

จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับปริญญาบัณฑิต สำหรับการนำไปใช้พัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยที่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงด้วยตนเองจึงคิดว่า วิธีการสอนแบบให้ความร่วมมือ ที่ให้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนช่วยกันทำงาน ช่วยกันคิดและแก้ปัญหาการสอนแบบให้ความร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนพบความแตกต่างจากผู้อื่น และให้มีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นเกิดความกระตือรือร้น ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางในการทำงานของตนเอง

การศึกษารูปแบบเรียนจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการเรียนรู้ จากการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเคยเป็นผู้รับความรู้จากครูผู้สอน กลับมาเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองมากขึ้น ในอีกทางหนึ่งครูผู้สอนก็ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Self-Regulated Learning) Zimmerman (1989) คือ การเรียนรู้ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมุ่งหวังจะศึกษาในประเด็นที่ตนสนใจใฝ่รู้ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม และประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และรู้จักรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน

2. การเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-Direct Learning) Brookfield (1984) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีการตั้งเป้าหมายเลือกวิธีการเรียนรู้แสวงหาความรู้วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและจัดเตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) Slavin (1995) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มโดย แต่ละคนมีบทบาทที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกันทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มอาจมีระดับสติปัญญา ความสนใจหรือเพศที่แตกต่าง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือนี้เชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันมี การพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกส่งเสริมให้สมาชิกเรียนรู้ที่จะเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และพร้อมที่จะสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การทำงานกลุ่มยังเอื้อให้สมาชิกเห็นความสำคัญของแต่ละคนเพราะเชื่อว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ

4. การเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning) Jhonson and Jhonson (1994) คือ การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกมีความสามารถที่แตกต่างกันร่วมกันศึกษาในเรื่องที่สมาชิกในกลุ่มให้ความสนใจเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนช่วยเหลือกันและกันโดยมีการยอมรับในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ผ่านกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกันให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

การศึกษาทฤษฎีศิลปศึกษา

จากการศึกษาการถ่ายทอดการสอนงานประณีตศิลป์เพื่อเทียบเคียงกับทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาเพื่อหาแนวทางในการ ถ่ายทอดงานประณีตศิลป์ในรูปแบบทฤษฎีศิลปศึกษา

อารีย์ สุทธิพันธ์ (2540) เสนอแนวความเชื่อทางศิลปศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการสอนโครงการ เรียนการสอนการจัดกิจกรรมและกระบวนการประเมินผลเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ความเชื่อทางศิลปศึกษามีด้วยกัน 4 ประการคือ

1. เชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถเขียนรูปได้หรือถ่ายทอดรูปได้ความเชื่อถือตามข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นสมบัติติดตัวของมนุษย์มาทุกคน
2. เชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถแสดงออกทางศิลปะตามศักยภาพของตนได้ความเชื่อนี้หรือตามสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ใน การแสดงออกเป็นรูปแบบอย่างเสรีเท่าที่ความสามารถและศักยภาพของแต่ละคนจะถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่
3. เชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้จนเป็นเอกลักษณ์ของตนเชื่อถือตามสิทธิมนุษยย์และเจตจำนงอันเสรีที่สามารถที่จะพัฒนาความเป็นตัวเองของตัวเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
4. เชื่อว่าศิลปศึกษามีส่วนในการพัฒนาประเทศความเชื่อนี้ถือว่าผลงานศิลปะ

กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนศิลปะโดยจำแนกตามลักษณะของลักษณะการถ่ายทอดทักษะทางการทำงานศิลปะแบ่งออก เป็น 4 ลักษณะคือ

1. ผู้เรียนแบบปฏิบัติเชิงกลมีลักษณะของการทำงานแบบใช้เครื่องมือมากกว่าความคิดมากทำงานศิลปะแบบเป็นขั้นตอน step by step ด้วยเครื่องมือการทางศิลปะที่จำกัดการทำงานอยู่ภายใต้ความควบคุมอย่างเป็นระบบจนมากเกินไปทำให้ผลงานที่ออกมาขาดความงามทางสุนทรียภาพเป็นเพียงผลงานที่แสดงออกทางเทคนิคมากกว่า
2. ผู้เรียนแบบปฏิบัติอย่างอิสระ เป็นลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกในงานรูปทรงที่เรียบง่ายโดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนที่ถูกต้อง ต้องการที่จะแสดงออกแบบลองผิดลองถูกมากกว่าจะดำเนินความถูกต้องตามกฎหมาย
3. ผู้เรียนแบบปฏิบัติด้วยปัญญาการทำงานของผู้เรียนในลักษณะนี้จะคำนึงถึงความสมบูรณ์ของรูปแบบวิธีคิดและทักษะการ แสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในเชิงทักษะจนขาดการแสดงออกทางด้านความรู้สึก
4. ผู้เรียนปฏิบัติตามสัญชาตญาณและอารมณ์ผู้เรียนในลักษณะนี้เป็นผู้มีความสามารถในการ

ทำงานความเชื่อมั่นในตนเองสูง ความสามารถสร้างผลงานในให้เกิดความเคลื่อนไหวตามความรู้สึกได้ด้วยตนเองไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากผู้สอน

อารี สุทธิพันธุ์ กล่าวว่าผู้สอนต้องหันมาส่งเสริมความถนัดตามธรรมชาติของผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้

1. ความถนัดทางการสังเกต
2. ความถนัดทางการถ่ายทอด
3. ความถนัดทางการจำแนกแจกแจง
4. ความถนัดทางบริเวณว่างและมิติสัมพันธ์

การสอนศิลปะคือการเรียนที่มีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปมักจะเน้นหนักในภาคปฏิบัติมากกว่าเนื่องจากศิลปะเป็น วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะและความเชี่ยวชาญในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์หรือประกอบอาชีพตลอดจน กระทั่งสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการส่วนบุคคลให้ปรากฏมาเป็นผลงานที่สัมผัสได้ การสร้างสรรคงานศิลปะ ยังก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้เนื่องจากกระบวนการสร้างสรรคงานศิลปะเป็นกระบวนการ ต่อเนื่องเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะบุคคลโดยการใช้จินตนาการและประสบการณ์ของแต่ละคนเป็นพื้นฐานการสอนศิลปะจึงมีลักษณะ เฉพาะที่แตกต่างไปจากการสอนวิชาอื่นโดยทั่วไปโดยเฉพาะวิชาศิลปะปฏิบัตินั้นถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนศิลปะทุกสาขาวิชา

เกษร ธิตะจารี (2542) อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาศิลปะศึกษาว่าศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาทักษะในด้าน ต่าง ๆ อาทิความคิดการแสดงออกและการสร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและเสริมสร้างความเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ 7 ด้านคือ

1. การพัฒนาทางด้านสติปัญญา การเป็นผู้รอบรู้ในการทำงานทั้งเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างเป็นผู้ประดิษฐ์ผล งานให้ดีขึ้นตามลำดับเป็นการฝึกปัญญาให้เจริญงอกงามและรู้จักการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานได้ด้วยตนเองมีความเชื่อ มั่นตลอดจนสามารถสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ดีมีคุณภาพอย่างเฉลียวฉลาดรู้จักแก้ปัญหาและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น ยิ่งขึ้นแสดงว่าการทำงานได้ช่วยการพัฒนาความคิดและสติปัญญาให้ฉลาดขึ้น

2. พัฒนาทางด้านอารมณ์ ศิลปินสามารถสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความรู้สึกที่ต้องการ แสดงออกรู้จักคิดจินตนาการในผลงานเพื่อให้ผู้พบเห็นเกิดอารมณ์สมจริงมีสุนทรียภาพในการทำงานและมีทัศนคติที่ดีต่อ งานศิลปะทั่วไป

3. พัฒนาทางสังคม ศิลปะจัดเป็นสื่อกลางของมหาชนที่ช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อคนที่ต้องการอยู่ร่วม กันศิลปะช่วยสร้างสรรค์ความเข้าใจรู้จักกับผิดชอบด้วยกัน แลกเปลี่ยนความ

คิดเห็นซึ่งกันและกันและยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่นด้วยใจยุติธรรมซึ่งสิ่งเหล่านี้มีบทบาทที่ช่วยส่งเสริมความคิดทางสังคมได้เป็นอย่างดีเพราะศิลปินเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่ง ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นชมได้ใช้จึงมี โอกาสโน้มน้าวจิตใจของผู้คนที่อยู่ในสังคมร่วมกันเป็นอย่างดี

4. พัฒนาการทางกาย การสร้างสรรค์งานทุกชนิดจำเป็นต้องใช้กำลังกล้ามเนื้อบางส่วน ของร่างกายในการทำงานเช่น การขีดการเขียนการวาดการปรับการนวดการปั้นเป็นต้นการทำงานจะต้อง บังคับรูปร่างรูปทรงให้ได้ตามความต้องการที่ กำหนดจึงต้องบังคับมือและกล้ามเนื้อจึงมีส่วนในการ พัฒนาการให้แข็งแรงและคล่องตัวในการทำงาน

5. พัฒนาการการรับรู้ การทำงานที่ใช้ความสามารถและความถนัดของตนเองด้วยการ ออกแบบและค้นคว้าวิธี สร้างสรรค์งานแปลก ๆ ใหม่ทันสมัยนั้นการคิดและการสังเกตเพื่อหาทางแก้ไข ปรับปรุงจะเป็นการช่วยพัฒนาการรับรู้ได้เป็น อย่างดีการรับรู้อีกอย่างหนึ่งคือการปรับปรุงผลงานให้ สำหรับให้ตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงการรับรู้ เหล่านี้จะเกิดขึ้นกับคนที่ให้ความ สนใจในผลงานที่ตนเองสร้างการติดตามผลงานตนเองและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและมี คุณภาพ ด้วยการปรับปรุงผลงานให้ทันสมัยอยู่เสมอจัดเป็นการรับรู้และการพัฒนาสติปัญญาด้วย

6. พัฒนาการสุนทรียภาพ ศิลปินส่วนมากจะมีความละเอียดอ่อนและนิสัยในการสร้างสรรค์ ผลงานต่าง ๆ ได้ดีและลึกซึ้งกว่าคนวิชาชีพอื่น ๆ ศิลปินสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้สวยงามและ จำแนกความงามได้อย่างลึกซึ้งกึ่งใจด้วยการแสดงออก ที่ผู้อื่นรับรู้และเกิดอารมณ์คอยตามด้วยวิธีการ ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความสุข ความทุกข์และความกลัวเป็นต้นสิ่งเหล่านี้จะเป็น สุนทรียภาพ

7. พัฒนาการสร้างสรรค์ ศิลปินมีความคิดเป็นอิสระในการสร้างสรรค์งานดังนั้นจึงรู้จัก ปรับปรุงผลงานอยู่เสมอ ไม่ว่าจะในเรื่องรูปแบบหรือคุณภาพของผลงานที่ไม่ซ้ำกับผลงานผู้อื่นซึ่งผลงาน เป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นอิสระการรู้จักพลิกแพลงและหาวิธีการแปลกใหม่ทั้งรูปแบบและวัสดุในการ สร้างงานก่อให้เกิดความแปลกใหม่ต่อผู้ที่พบเห็น

จากการศึกษาทฤษฎีทางการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่แนวทางการถ่ายทอด งานประณีตศิลป์ทั้งทาง ด้านความเชื่อทางศิลปศึกษาที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเช่น ความเชื่อมั่นในเรื่องของการแสดงออกทาง ศิลปะตามพระตามศักราชภาพและผู้สอนจะต้องส่งเสริม ความถนัดของตามธรรมชาติของผู้เรียนทั้งทางด้าน การสังเกต การถ่ายทอด การจำแนก และมีติ สัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้จึงนำไปสู่การพัฒนาในทางการสร้างสรรค์ผลงานประณีตศิลป์ที่จัดแสดง ให้ เห็นถึง สุนทรียภาพความละเอียดอ่อนและนิสัยการสร้างสรรคผลงานที่ได้ดีและลึกซึ้งเข้าใจถึงบริบทการ อนุรักษ์งานประณีต ศิลป์สมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ

การเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ

ศิลปะปฏิบัติเป็นหนึ่งในทฤษฎีการสอนในแนวการสอนศิลปะโดยยึดหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐานที่เรียกว่าแนวการสอนแบบ DBAE (Discipline-based Art Education) เป็นแนวการสอนศิลปะที่ประกอบด้วย 4 แกนคือ

1. การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ คือการเรียนรู้คุณภาพพิเศษของประสบการณ์ทางสุนทรีย (Dobbs, 1998) แนวคิดการเรียนรู้ศิลปะที่ผ่านแกนสุนทรียศาสตร์ ต้องอาศัยการเข้าถึงประสบการณ์ทางสุนทรียะเป็นสิ่งสำคัญ การเรียนรู้ทางสุนทรียะจึงช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองความสามารถที่ละเอียดและลึกซึ้งถึงความงามของศิลปะทำให้ศิลปะโดดเด่นกว่าสิ่งอื่น ๆ ในธรรมชาติอย่างมีเหตุผลในการตัดสินศิลปะวัตถุ สุนทรียศาสตร์ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจคุณค่าของความงามในธรรมชาติของศิลปะสามารถรับรู้เกี่ยวกับความงามในสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในความงามที่เป็นรากฐานของศิลปะ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2545) การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์สามารถเรียนรู้ได้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทางภาคทฤษฎีเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม มุ่งหาความรู้จากความคิดต่าง ๆ ทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ทางศิลปะเช่นความหมายของศิลปะการสร้างสรรคผลงานศิลปะรวมถึงความสัมพันธ์ของงานศิลปะกับสังคม บริบทของศิลปะที่มีต่อชุมชน ศิลปะกับความเปลี่ยนแปลงทางการแสดงออกอื่น ๆ สำหรับการเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ทางด้านปฏิบัติจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ความงามโดยตรง เช่น ความงามของศิลปะประเภทต่าง ๆ และความงามของธรรมชาติ ซึ่งการรับรู้ความงามนี้เรียกว่าประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์

2. การเรียนรู้ศิลปะวิจารณ์ เป็นแกนที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ การบรรยาย การวิเคราะห์ การตีความในการประเมินผลงานศิลปะ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2545) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความเข้าใจและซาบซึ้งในบทบาทของศิลปะที่มีต่อสังคม นอกจากนี้ศิลปะวิจารณ์ ยังรวมถึงการใช้ภาษาอย่างรอบคอบและการพูดถึงศิลปะผ่านสิ่งที่สามารถเข้าใจได้ การซาบซึ้งในศิลปะ ศิลปินผู้ชมและบทบาทของศิลปะในสังคม (Dobbs, 1998) หลักสำคัญในการวิจารณ์ศิลปะมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนบรรยายหรือพรรณนา คือ การบรรยายสิ่งต่าง ๆ ที่ให้เห็นผลงานอย่างทันทีทันใดเป็นการบรรยายภาพในลักษณะกว้างโดยไม่ให้ความหมายใด ๆ ขั้นตอนวิเคราะห์ เริ่มจากการบรรยายสิ่งที่เห็นจนถึงการบรรยายความรู้สึกจากการรับรู้ทางสายตา เป็นการบรรยายเรื่องคุณค่าของเส้น รูปร่าง สี และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงานนั้น ขั้นตอนความเป็นกระบวนการที่นักวิจารณ์แสดงออกถึงความหมายต่าง ๆ ของศิลปกรรมอย่างละเอียดครั้งสุดท้ายคือการตัดสินคุณค่า เป็นการประเมินค่างานศิลปะโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับงานชิ้นอื่น ๆ ที่มีอยู่ในกลุ่มเดียวกันว่ามีคุณค่าทางศิลปะและสุนทรียศาสตร์เพียงใด

3. การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ศิลป์ เป็นแกนที่กล่าวถึงความเป็นมาของศิลปะและศิลปินใน

อดีตโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ความเป็นมาและประวัติการสร้างงานศิลปะ ตลอดจนอดีตถึงปัจจุบัน (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2545) นอกจากนี้ยังรวมถึงสังคม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของศิลปะวัตถุ โดยมุ่งประเด็นไปที่ความสำคัญของศิลปะกับรูปแบบ เพื่อให้เห็นว่าศิลปะมีบทบาทสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมซึ่งการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ถือเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับแนวคิดนี้ด้วย (Dobbs, 1998) ดังนั้น การเรียนรู้ประวัติศาสตร์จึงเป็นการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์ในอดีต ศึกษาความสัมพันธ์ของมิติเวลา สถานที่ บุคคล และสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมวิวัฒนาการและความแตกต่างศิลปะวัตถุแต่ละยุคสมัย

4. การเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ เป็นเกณฑ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างผลงานทางศิลปะด้วยตนเอง ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง ช่วยฝึกทักษะด้านการตัดสินใจและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งสัมพันธ์กับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ศิลปะปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ตอบสนองต่อการสังเกตความคิดความรู้สึกและประสบการณ์อื่นๆ จากการสร้างสรรค์ผลงานที่ผ่านทักษะความคิด จินตนาการด้วยเครื่องมือและเทคนิคที่หลากหลาย (Dobbs, 1998) เป็นแนวทางในการนำเสนอองค์ความรู้ทางศิลปะที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือสร้างผลงานจริงด้วยตนเอง งานศิลปะของผู้เรียนที่สร้างขึ้นอาจเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม หรือ ภาพพิมพ์ แล้วแต่เทคนิคที่ผู้สอนนำเสนอเพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดสร้างสรรค์ลงในผลงานและเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของผลงานตนเอง รวมทั้งการจัดวัสดุการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น วิธีการสอนศิลปะจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงศิลปะในฐานะผู้ผลิตงานศิลปะได้ง่ายขึ้นและเข้าใจในวิธีการของศิลปินในการสร้างสรรค์ผลงาน (Smith. Jonathan, 2002) การพูดคุยถึงงานศิลปะที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับชีวิตและบริบททางสังคมจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้องค์รวมของแนวความคิดทั้ง 4 แกน ได้ชัดเจนขึ้นตลอดจนสามารถสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมได้จากการศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้การเสนอแนะแนวทางในการค้นคว้ามีผลต่อการเรียนรู้เพิ่มเติมและทัศนคติในการเรียนศิลปะของผู้เรียนด้วยการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติจึงเป็นเกณฑ์ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างผลงานศิลปะด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยทักษะ ความคิด จินตนาการซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรง รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามีทักษะในการตัดสินใจและใช้ความคิดสร้างสรรค์

ศิลปะปฏิบัติแบบ Studio Thinking

การสอนศิลปะปฏิบัติแบบ Studio Thinking จากการศึกษาวิจัยของ Hetland (2007) ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการสอนศิลปะปฏิบัติในสาขาวิชา ทัศนศิลป์ที่เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งพบว่าการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาศิลปะในสตูดิโอ พบว่าการสอนศิลปะควรมีลักษณะอย่างไร และผู้เรียนได้ประโยชน์อย่างไร จากการเรียนการสอนแบบ Studio Thinking แบ่ง

โครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างหลัก 3 ส่วนที่ผู้สอนใช้ในการสอน (Three Studio Structures) และการเรียนรู้ 8 รูปแบบสอน (The Eight Studio Habits of Mind)

1. โครงสร้างหลัก 3 ส่วนที่ครูใช้ในการสอน (Three Studio Structures) ได้แก่

1.1 การสาธิต-การบรรยาย (Demonstration –Lectures) ผู้แสดงกระบวนการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของผลงาน การสร้างสรรค์ และมอบหมายงานแก่ผู้เรียนข้อมูลที่ได้รับในช่วงนี้จะมีประโยชน์กับผู้เรียนในการทำงานอย่างมาก ผู้สอนจะต้องถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีเวลาในการทำงาน และการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มากขึ้น ในขั้นนี้ ผู้สอนจะต้องแสดงสื่อหรือตัวอย่างผลงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทุกกลุ่ม

1.2 การปฏิบัติ (student at work) ผู้เรียนปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งสิ่งที่ได้รับมอบหมายจากกำหนด วัสดุ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์แบบอื่นที่มีความท้าทายผู้สอนจะสังเกตและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนแต่ละ คนหรือแต่ละกลุ่ม บางครั้งครูจะพูดกับผู้เรียนทั้งชั้น

1.3 การประเมิน (Critique) เป็นแกนกลางในการอภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน ผู้สอนและผู้เรียนอาจจะวิจารณ์ผลงานร่วมกัน ซึ่งทุกคนจะหยุดการทำงานทุกอย่างและให้ความสำคัญกับการสังเกต การสนทนา และการให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยมุ่งเน้นผลงานของผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นผลงานที่สมบูรณ์หรือผลงานที่อยู่ระหว่างดำเนินการก็ได้ เหล่านี้คือการประเมินแบบชั่วคราวและไม่เป็นทางการระหว่างการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลงานของตนเองอย่างใกล้ชิดและเปรียบเทียบผลงานของตนเองกับกลุ่มเพื่อนทุกชั้นตอนการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนได้วิพากษ์วิจารณ์ผลงานดั่งนั้นทั้งสองฝ่ายสามารถพิจารณาไตร่ตรองการทำงานและขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานได้มากขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1.) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พิจารณาผลงานของตนเอง 2.) การตอบสนองของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง 3.) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตอบโต้แลกเปลี่ยนทัศนะผ่านการวิจารณ์งาน 4.) อภิปรายผลงานโดยมุ่งมันให้ผู้เรียนเกิดลักษณะการทำงานที่เฉพาะตัวเป็นการวิจารณ์ที่ไม่เข้มงวดและมีโครงสร้างหลักๆ คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการวิจารณ์และเกิดเป็นสังคมแห่งการวิจารณ์ผลงาน

2. การเรียนรู้ 8 รูปแบบ (The Eight Studio Habits of Mind) ของ (Hetland, 2007) มีดังนี้

2.1 การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงาน (Develop Craft) การใช้งาน เครื่องมือและวัสดุ อุปกรณ์ พร้อมวิธีการดูแลรักษา

2.2 การแก้ปัญหาการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน (Engage and Persist) เพื่อมุ่งพัฒนาการทำงานและสร้างให้เกิดความขยันหมั่นเพียรในการทำงานศิลปะ

2.3 การสร้างอุดมคติและแรงบันดาลใจในการทำงาน (Envision) ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง และจินตนาการขั้นตอนในการสร้างผลงานต่อไปได้

2.4 การแสดงผลงานเพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้สึก (Express)

2.5 การพิจารณาและสังเกตผลงานอย่างละเอียด (Observe) และพิจารณาสิ่งที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้

2.6 การแชร์ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานต่าง ๆ (Reflect) ได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจกระบวนการการทำงานของตนและผู้อื่น

2.7 การพิจารณาผลงานของผู้อื่นเพื่อเรียนรู้เทคนิคใหม่ในแวดวงศิลปะ (Stretch and Explore) เรียนรู้ที่จะสำรวจอย่างสนุกสนานโดยไม่ต้องวางแผนและยอมรับโอกาสในการเรียนรู้จากความผิดพลาดและอุบัติเหตุ

2.8 การศึกษาศิลปะประเภทต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน (Understand Art World) การเรียนรู้เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกับศิลปินอื่นและอยู่ในสังคมที่กว้างขวางขึ้น จากแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะจะสรุปได้ว่าการเรียนศิลปะควรประกอบด้วยวิธีการฝึก การปฏิบัติวิธีการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดการแสดงออกการสร้างสรรค์และวิธีการสอนที่ให้ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าทดลองโดยเรียนจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้รอบ ด้านสามารถนำองค์ความรู้ที่มีไปบูรณาการร่วมกับศาสตร์แขนงอื่นได้ทั้งนี้ร่วมกับวิธีการสอนแบบอื่น ประกอบด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหา รวมถึงการจัดดำเนินการสอนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงพฤติกรรมการเรียนรู้หลังจากที่ผู้เรียนได้ผ่านการเรียนการสอนแล้ว

การเรียนศิลปะปฏิบัติกับบริบทเครือข่ายสังคมในปัจจุบัน

The Partnership for 21st century skills (2013) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะดังต่อไปนี้

1. ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Learning and Innovation Skill) ทักษะทางด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (critical thinking and problem Solving) ทักษะการสื่อสารและการประสานความร่วมมือกัน (communication and collaboration)

2. ทักษะทางสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Media and Technology Skill) ในศตวรรษที่ 21 การใช้ชีวิตและเทคโนโลยีในสังคมที่ขับเคลื่อนโดยสื่อความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเครื่องมือทางสารสนเทศในสภาวะการณ์เหล่านี้ประชาชนจำเป็นต้องการยกระดับการคิดวิเคราะห์และรู้เท่าทัน

ทักษะการเรียนรู้สารสนเทศ (Information Literacy) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT : Information Literacy)

3. ทักษะการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life and Career Skill) การทำงานและการใช้ชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันไม่จำกัดเพียงแต่ทักษะการคิดและความรู้ในเนื้อหาที่ทำงานเท่านั้น ความสามารถในการอยู่ในสถานะที่กดดันในโลกที่แข่งขัน ทำให้ชีวิตต้องการทักษะในการใช้ชีวิตในการดำเนินงานเพิ่มเติม เช่น ความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัว ทักษะการปฏิสัมพันธ์และการชี้นำตนเอง ทักษะการเรียนรู้และพระหุกวีวัฒนธรรม ความรับผิดชอบในการทำงานและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ ต่อสังคมจากทักษะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้สารสนเทศเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และยังมีการพิจารณาถึงทักษะที่คนไทยควรพัฒนาให้สอดคล้องสืบเนื่องกันไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า แยกได้ออกเป็น 7 กลุ่มหลัก

1. มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณและการประเมิน (Critical Thinking and Evaluation) สังคมไทยเป็นสังคมบริโภคนิยมทำอะไรตามอย่างคนอื่นโดยเฉพาะตามต่างประเทศนั้นจำเป็นที่เราจะต้องส่งเสริมให้เด็กรุ่นใหม่เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างมีวิจารณ์ญาณพอให้รู้จักวิเคราะห์และประเมินสิ่งที่เขาเห็น รู้ และใช้ ว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ (Analysis and Synthesis) เมื่อใช้วิจารณ์ญาณในการมองปัญหาแล้ว เด็กไทยในอนาคตต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ด้วยการแยกแยะประเด็นและมุมมองต่างๆ อย่างหลากหลาย มองเห็นที่มาที่ไป มองเห็นความเกี่ยวเนื่องและเชื่อมโยงกันและกัน รวมถึงการมองความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและกิจกรรมของสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ

3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ (Creative and Imagination) สังคมไทยมีการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดสังคมให้เกิดขึ้นในสังคมและเราเพียงวิเคราะห์ ถ้าไม่สร้างอะไรขึ้นมาใหม่ก็ยากที่จะพัฒนาได้เต็มที่และเราก็จะเป็นผู้ซื้อของต่างประเทศอยู่ตลอด จึงมีความจำเป็นที่เราต้องส่งเสริมคนของเราให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการไปในอนาคต คิดไปจนถึงจุดที่ไม่รู้ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคใหม่ๆ ให้แก่โลกได้

4. ทักษะการพัฒนาทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม (Productivity and Innovation) เป็นทักษะที่สืบเนื่องมาจากข้อที่ 3 เมื่อมีความคิดสร้างสรรค์แล้วต้องนำความคิดสร้างสรรค์นั้นให้เป็นรูปธรรมด้วยการพัฒนาผลผลิตใหม่ๆและนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (innovation) ขึ้นมาให้ได้และมีคุณภาพสูงพอที่จะแข่งกับโลกได้

5. ทักษะการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหา (Change and Problem Solving) ทักษะการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหาสำคัญมาก เพราะ สังคมโลกเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่มีทางหลีกเลี่ยง

จากการเปลี่ยนแปลงได้ ปัญหาของเด็กจะต้องรับหรือชักนำการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในอนาคตให้เกิดผลดีแก่สังคมและแก่ตนเอง

6. ทักษะการสื่อสารและความมั่นใจในตัวเอง (Communication and Self-Confidence) ซึ่งในโลกศตวรรษที่ 21 มีการใช้เทคโนโลยีจำนวนมากเพื่อการสื่อสารจึงต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงผลิตภัณท์ในปัจจุบันมีความหลากหลายในขณะเดียวกันผู้ชายต้องรู้ทันกับเทคโนโลยีเหล่านี้ไปด้วยพร้อมกันนอกจากนั้นการที่เรามี product เพื่อนำเข้าสู่โลกและโลกขยายไปอย่างกว้างขวางเพื่อการสื่อสารกับลูกได้ดีและมีความมั่นใจในสิ่งที่เราคิดและทำอย่างพอเพียง

7. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบคุณธรรมและความรับผิดชอบเป็นทักษะสำคัญของประชากรในประเทศต้องยึดมั่นในแนวทางนี้ไว้เพื่อสร้างคนของประเทศให้มีคุณค่ากับสังคมอย่างแท้จริงคือเป็นสังคมที่มีคุณภาพและความรับผิดชอบต่อเสียสละและจิตสาธารณะ

การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ยุคไทยแลนด์ 4.0

ณัฐพร เห็นเจริญเลิศ และคณะ (2559) การศึกษา 4.0 คือ การเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้นำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกที่บนโลกมาบูรณาการในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบัน ยังคงห่างไกลในหลาย ๆ มิติ เช่น ไม่สอนให้ผู้เรียนได้คิดหรือลงมือทำเอง ส่วนใหญ่สอนให้ทำโจทย์แบบเดิม ๆ อีกเรื่องคือผู้เรียนไม่รู้จักสังคม ส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในโลกออนไลน์ไปกับเกมส์ การช้อปปิ้ง การแชท เฟสบุ๊ก ไลน์และอินสตราแกรม ส่วนใหญ่เป็นสังคมมายา ซึ่งเทคโนโลยีไม่ผิด แต่ทุกอย่างมันมีหลายด้าน เทรียยังมีสองด้าน เทคโนโลยีก็เช่นกัน จะนำไปใช้ในทางใดให้เกิดประโยชน์ เป็นความยากและท้าทายของผู้ที่ทำหน้าที่สอนในยุคนี้ เพราะการเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องปล่อยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ปล่อยให้กล้าคิดกล้าตัดสินใจกล้าที่จะผิด แต่ทั้งหมดก็ยังคงอยู่ในกรอบที่สังคมต้องการและยอมรับได้ ไม่ใช่เก่ง คิดอะไรที่แปลกใหม่ได้เสมอและมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งปัจจัยของการใช้เทคโนโลยีให้เกิดความคุ้มค่า ได้แก่

1. การใช้อินเทอร์เน็ต เครื่องมือสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ดังนั้นการศึกษาต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เข้าถึงได้ง่าย มากกว่ามองอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ร้ายแล้วกลัวว่าผู้เรียนจะไปใช้ในทางที่ผิดที่ไม่ดี

2. ความคิดสร้างสรรค์ เป็นพรสวรรค์ ในหลักสูตรการเรียนการสอนควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความกล้าที่จะคิดนอกกรอบหรือต่อยอดออกไปจากตำราเรียน

3. การปฏิสัมพันธ์กับสังคม เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและทำงานร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ควรมีกิจกรรมที่สนับสนุนการทำงานที่เป็นแบบกลุ่มหรือทีม ถ้าทำได้

ดีการศึกษา 4.0 สามารถสร้างและพัฒนาคน ให้ค้นคว้าหาความรู้ที่จะมาปะติดปะต่อประยุกต์ให้เข้ากับงานที่ทำ สามารถต่อยอดและพัฒนาต่อไปได้

การพัฒนาการศึกษา 4.0 เป็นยุทธศาสตร์ฐานความรู้ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ การใช้และต่อยอดองค์ความรู้ การให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งคือผลลัพธ์ของระบบการจัดการ รวมทั้งการเข้าถึง ความเท่าเทียม คุณภาพ ประสิทธิภาพ ที่ตอบโจทย์และก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ จากเดิมมีสถานะเป็นแค่พลเมืองไทย นำไปสู่ความเป็นคนไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นพลเมืองโลก คือความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงของประชาคม เครือข่ายของประชาคม และการปลูกจิตสำนึกต่อตนเองและประชาคม ให้ความสำคัญมิติเศรษฐกิจมาเป็นการนึกถึงประเด็นด้านสังคม วัฒนธรรมโดยเฉพาะการสร้างเกียรติภูมิในความเป็นชาติ มีจิตสำนึก จิตสาธารณะ และตระหนักในคุณค่า ที่เป็นการพัฒนาการศึกษา 4.0 ดังนี้

1. การอ่าน การอ่านแล้วเข้าใจ สรุปใจความได้ รู้จักใช้ความคิดวิเคราะห์ วิจัยและออกความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ประยุกต์ในเชิงสร้างสรรค์ได้
2. การเขียน มีการเลือกใช้คำที่มีความหมายเด่นชัด อ่านแล้วเข้าใจ ไม่คลุมเครือ ถูกต้อง เหมาะกับกาลเทศะ กะทัดรัด ได้รับความสนใจและสร้างความประทับใจ
3. วิทยาศาสตร์ สามารถนำเอาแนวคิดหลักการทางวิทยาศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ สามารถใช้กระบวนการเพื่อแก้ปัญหา ตัดสินใจ และทำความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณค่าในความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. คณิตศาสตร์ คือสิ่งที่ต้องการพัฒนาในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เทคโนโลยีและนวัตกรรม การทำงานโดยการนำความรู้มาประยุกต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานในลักษณะกระบวนการ อย่างเป็นระบบของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ เพื่อนำไปสู่ผลในทางปฏิบัติและ แก้ปัญหา ผลผลิต คือผลมาจากการใช้กระบวนการทางเทคโนโลยี การผสมกันของกระบวนการและการผลิต
6. คุณภาพ เป็นสิ่งสำคัญของการบริหารจัดการในองค์กรที่จะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง
7. การวิเคราะห์ สามารถแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการของอะไร
8. ความคิดสร้างสรรค์ คือความคิด แนวทาง และทัศนคติใหม่ ๆ รวมทั้งมีความเข้าใจ การมองปัญหาในรูปแบบใหม่

9. พลังสร้างสรรค์ การใช้ความพยายามทำให้สำเร็จจากช่องว่างระหว่างความจริงในปัจจุบัน กับสิ่งที่หวังอาจจะมีอุปสรรคกับวิสัยทัศน์ซึ่งสามารถเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นแหล่งของพลังสร้างสรรค์ เรียกว่าแรงดึงของความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางของความรอบรู้
10. การคิดเชิงรุก การทำงานที่มีเป้าหมายสู่นาคต การวางแผนการทำงานต้องอาศัยข้อมูล ข่าวสาร หรือประสบการณ์ เน้นการดำเนินงานได้รวดเร็ว คุ่มค่าและมีคุณภาพ
11. การสื่อสาร กระบวนการถ่ายทอดข่าวสารและข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น รวมทั้งความต้องการจากผู้ส่งสารโดยส่งผ่านสื่อต่าง ๆ
12. การร่วมมือ การทำงานร่วมกับผู้อื่นในทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ หรือหน่วยงานนั้น ๆ จากการช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
13. การถือกุศลและแบ่งปัน ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่ตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่
14. สมรรถนะ คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคคล เป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลงาน ที่ตนได้รับผิดชอบให้สูงกว่า เหนือกว่าเกณฑ์หรือเป้าหมายที่วางไว้
15. การเชื่อมโยง กระบวนการแสดงความต่อเนื่อง
16. การยึดมั่น ความมั่นคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับความต้องการ
17. การกำกับและติดตาม สิ่งสำคัญที่ช่วยให้ทราบผลการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุผลตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
18. การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด
19. การเสริมสร้างพลังอำนาจ การสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี มีความสำคัญในการ ปรับกระบวนการทำงานเพื่อบรรลุประสิทธิผล นำพาตนเอง กลุ่มและองค์กรให้ประสบความสำเร็จ
20. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถทำงานให้สำเร็จบรรลุในรูปแบบของภารกิจ เป้าหมาย นโยบาย หรือวัตถุประสงค์
21. การประเมินผล นำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณ์ญาณของผู้ ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ

การจัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์

กล่าวว่าความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตด้านนาฏศิลป์ เน้นการผลิตครู ศิลปิน และ บุคลากรผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์ พัฒนาส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ อย่างมีศักยภาพ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจสถานศึกษาที่มีการเปิดสอนด้านนาฏศิลป์ในระดับปริญญาตรี ในประเทศไทยมี จำนวนทั้งหมด 44 แห่ง และทำการศึกษาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนด้านการ

ออกแบบเครื่องแต่งโดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารายวิชา ดังนี้
ตารางที่ 2 การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา

ชื่อมหาวิทยาลัย	คณะ	องค์ประกอบรายวิชา				
		หลักกา ร	ประวัติ	วิเคราะห์ ตีความ	การ ออกแบบ เครื่อง แต่งกาย	สร้างส รค์ ผลงาน
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	อักษร ศาสตร์	✓		✓	✓	
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	นิเทศ ศาสตร์	✓		✓	✓	
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ศิลปกรรม ศาสตร์	✓	✓	✓	✓	
มหาวิทยาลัยธรรมศ าสตร์	ศิลปกรรม ศาสตร์			✓	✓	✓
มหาวิทยาลัย ศิลปากร	อักษร ศาสตร์	✓		✓	✓	
มหาวิทยาลัยศรีนคริ นทรวิโรฒ	ศิลปกรรม ศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓
มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	ศิลปกรรม ศาสตร์	✓	✓		✓	✓
มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์	ศิลปกรรม ศาสตร์				✓	✓
มหาวิทยาลัยเกษม บัณฑิต	นิเทศ ศาสตร์			✓	✓	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม	มนุษยศาส ตร์และ สังคมศาสต ร์	✓	✓		✓	✓

มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา	ศิลปกรรม ศาสตร์		✓	✓	✓	✓
มหาวิทยาลัยราชภัฏ สมเด็จพระเจ้าพระยา	มนุษยศาส ตร์และ สังคมศาส ตร์	✓		✓	✓	✓
สถาบันบัณฑิตพัฒน ศิลป์นาฏศิลป์สา กศึกษา	ศิลปศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓
มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่	มนุษยศาส ตร์และ สังคมศาส ตร์	✓	✓		✓	✓

จากการสำรวจและศึกษาคำอธิบายรายวิชา โดยเลือกมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในรายวิชาการ ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับใช้เพื่อการแสดง ในคำอธิบายรายวิชาจะกล่าวถึงรายละเอียดของ รายวิชาที่มีองค์ประกอบของเนื้อหาที่ประกอบไปด้วย หลักการ ประวัติ การวิเคราะห์ตีความ การ ออกแบบเครื่องแต่งกาย สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งในแต่ละมหาวิทยาลัยก็มีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในแต่ละสถาบัน ผลการวิเคราะห์ทุกมหาวิทยาลัยเน้นที่การ ออกแบบเครื่องแต่งกาย และจะเห็นได้มีมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญครบทุกองค์ประกอบของ รายวิชา คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์นาฏศิลป์สาการศึกษา เพราะเป็นสถาบันที่ส่งเสริมด้านนาฏศิลป์ จึงมีองค์ประกอบของรายที่ครบและตรงกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร

การออกแบบเครื่องแต่งกายทางนาฏศิลป์

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) เครื่องแต่งกาย เป็นสิ่งแรกที่คนดูสัมผัสได้ก่อนสิ่งอื่นเมื่อผู้แสดงภู ฏวบนเวที คนดูจะพิจารณาดูเครื่องแต่งกาย เพื่อทำความเข้าใจกับตนเองก่อนว่าสิ่งที่ผู้สวมใส่อยู่ บนเวทีเบื้องหน้าตรงนั้นคืออะไร ถ้าเป็นเครื่องแต่งกายที่ตนคุ้นเคยก็จะเกิดความชื่นชมในความงาม ถ้าเป็นเครื่องแต่งกายที่ไม่คุ้นเคยหรือไม่เคยพบมาก่อนคนดูก็จะพยายามจับประเด็นให้ได้ว่าเครื่องแต่ง กายมีจุดเด่นเด่นอะไรบ้าง

จุดเด่นของเครื่องแต่งกายแบ่งออกเป็น 4 ประการคือ

- 1 .จุดเด่นเฉพาะชิ้นส่วน
2. ภาพรวมของเครื่องแต่งกาย
3. สีของเครื่องแต่งกาย
4. วัสดุ

1 .จุดเด่นเฉพาะชิ้นส่วน

จุดเด่นเฉพาะชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายบางชิ้นมีลักษณะเฉพาะที่ คนดูสามารถเห็นได้ชัดในทันที เช่น ยอดชฎาแหลมสูงของเครื่องละครรำไทย ผ้าห้อยหน้าและห้อยข้างของชุดรำชาวา ขนนกยาวคู่ประดับบนศีรษะของนิ้วชุดแม่ทัพ ดังนั้น ภาพที่คนดูจับได้เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายอันเป็นลักษณะเด่น ๆ จึงไม่ใช่รายละเอียดแต่เป็นอะไรบางอย่างที่ดูแปลกตา ที่ไม่เหมือนใครและเมื่อดูลงไป ในรายละเอียดจะพบว่า เป็นนาฏศิลป์บางประเภทสามารถสังเกตลักษณะเด่นได้จาก เครื่องประดับศีรษะหรือหน้ากาก

2. ภาพรวมของเครื่องแต่งกาย

การมองภาพรวมโดยรวมของเครื่องแต่งกายก็เป็นอีกมิติหนึ่งในการทำความรู้จักและเข้าใจในนาฏยลักษณ์ของการแสดงแต่ละชนิด ภาพรวมอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งคือ เส้นรอบรูปของเครื่องแต่งกายที่ทำให้เห็นว่ากรอบภาพของเครื่องแต่งกายแต่ละชุดนั้นแตกต่างกัน

3. สีของเครื่องแต่งกาย

เป็นลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งทั้งนี้เพราะนาฏศิลป์แต่ละชนิดมักมีบัญญัตินิยมในเรื่องนี้ค่อนข้างละเอียด โดยเฉพาะสีเครื่องแต่งกายของตัวละครสำคัญ โดยแต่งให้คล้ายสีกายของตัวละครตัวนั้น เช่น โขนในรามเกียรติ์ พระรามสีเขียว พระลักษมณ์สีเหลือง ทศกัณฐ์สีเขียว หนุมานสีขาว

4. วัสดุ

วัสดุทำให้เครื่องแต่งกายมีสถานะแตกต่างกัน เช่น บางชุดใช้ผ้าแพร บางชุดใช้ผ้าปัก บางชุดใช้ผ้าโปร่ง บางชุดใช้ผ้าบางพลิ้ว ทำให้การแสดงดูอ่อนไหวหรือแข็งแกร่งต่างตามวัสดุนั้น เช่น ชุดลิเกปักด้วยเพชรเกือบทั้งชุดส่งประกายระยิบระยับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุรัตน์ จงดา (2556) วิจัยเรื่องศิลปกรรมเครื่องแต่งกายละครไทยละครผู้วิจัยมุ่งศึกษา 1. ประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายโขนละครสองเพื่อศึกษารูปแบบลวดลายวัสดุวิธีการสร้างและวิธีการแต่งกายโขนละครเพื่อเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูกรรมวิธีการสร้างเครื่องแต่งกายแบบโบราณที่มีความประณีตงดงามทั้งเป็นการเสริมสร้างอาชีพแก่ผู้สนใจสืบต่อไปการวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาทางประวัติศาสตร์และวิจัยเชิงคุณภาพโดยนำเอาหลักทฤษฎีทางด้านศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม และทฤษฎีทางนาฏศิลป์ไทย เข้ามาศึกษาขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วยศึกษาเอกสารหนังสืองานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ 2. ศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องเครื่องแต่งกายโขนละครศิลปินจิตรกรรมและทัศนศิลป์ผู้ประกอบการอาชีพด้านการสร้างเครื่องละครโขนนักแสดงโดยการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวการพูดคุยการสัมภาษณ์ในวาระต่าง ๆ 3. ศึกษาจากภาพถ่ายภาพยนตร์โขนละครจากอดีตจนถึงปัจจุบันนำมาเปรียบเทียบและอธิบาย 4. ศึกษาจากชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายโบราณและปัจจุบัน 5. ศึกษาจากงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายโขนละครเช่นงานตาลปัตรพัดยศเครื่องทรงเจ้านายงานหุ่นหลวง เป็นต้น 6. ศึกษาจากการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ของผู้วิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อมกล่าวคือการได้เป็นผู้แสดงที่สวมใส่ชุดเครื่องแต่งกายโขนละครจริงการเป็นผู้ออกแบบและผู้สร้างเครื่องแต่งกายโขนละคร ผลการวิจัยพบว่า 1. เครื่องแต่งกายเป็นการบ่งบอกลักษณะและบุคลิกภาพของตัวละคร 2. เครื่องแต่งกายบอกสถานะของตัวละคร 3. เครื่องแต่งกายเสริมร่างกายของนักแสดง 4. เครื่องแต่งกายเสริมนาฏลีลาการเคลื่อนไหว และร้ายรำ ลักษณะของโครงสร้างเครื่องแต่งกายโขนละครได้พัฒนามาจากเครื่องแต่งกายในชีวิตจริงของบุคคลชั้นสูงในสังคมสมัยโบราณ แต่ได้ปรับขนาดและสัดส่วนให้ใหญ่ เพื่อให้เด่นเมื่อแสดง ลวดลายที่ใช้ปักเครื่องแต่งกายพัฒนามาจากลายของผ้าที่มาจากอินเดียเป็นส่วนใหญ่ และต่อมาได้ถูกออกแบบเป็นลายกนกแบบลายไทย และเพิ่มลวดลายตามศักดิ์ของตัวละคร วิธีการและวัสดุที่ใช้ปักลวดลายมีหลากหลาย ปัจจุบันเหลือวิธีการปักน้อยลง ความงดงามของเครื่องแต่งกายโขนละคร ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกาย และสัดส่วนของการนำมาแต่งบนร่างกายของนักแสดงการออกแบบเครื่องแต่งกายด้วยความประณีตและการปรับที่ละเอียดงดงามจะทำให้การแสดงออกมางดงามเช่นเดียวกันซึ่งปัจจุบันได้มีการพยายามฟื้นฟูเครื่องแต่งกายโขนละครแบบโบราณขึ้นมาใหม่

ณรงค์ศักดิ์ สุกแก้วมณี (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารายวิชาการวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์ สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการวาดภาพวิทยาศาสตร์ของศิลปินนักวาดภาพวิทยาศาสตร์ในไทย และเพื่อพัฒนารายวิชาการวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับ

ปริญญาบัณฑิต 6 ด้าน กลุ่มตัวอย่างสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงประกอบด้วย ศิลปินวาดภาพทางวิทยาศาสตร์ 9 ท่าน นักวิชาการศิลปศึกษาและอาจารย์สอนวาดภาพวิทยาศาสตร์ 10 ท่าน เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ด้านเนื้อหา ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์และสังเกตกระบวนการทำงานของศิลปิน มีวิธีการวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยมีพื้นฐานจากกระบวนการวาดภาพ 7 ขั้นตอน ความคิดเห็นจากแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมาก ในการพัฒนารายวิชาการวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต ทั้ง 6 ด้านคือ 1.จุดประสงค์การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและถ่ายทอดตามกระบวนการวาดภาพวิทยาศาสตร์ 2. เนื้อหาวิชา คือศึกษาประวัติและกระบวนการการวาดภาพวิทยาศาสตร์ 3.กิจกรรม คือจัดการศึกษานอกสถานที่จริง 4.วิธีการสอน คือจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนจากประสบการณ์จริง 5.การประเมินผล คือประเมินตามสภาพจริงที่จุดประสงค์วางไว้ 6.แหล่งอ้างอิง คือนักวาดภาพวิทยาศาสตร์ หนังสืองานวิจัย สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอน สรุปได้ว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำวิชาการวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์ มาใช้จัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต

กัณฑ์ สมสรวย (2551) การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลประดับปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลประดับปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางกลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยบัณฑิตจำนวน 37 คนผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 8 คน ครูผู้สอนจำนวน 5 คนและผู้ประกอบการจำนวน 19 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการออกแบบประยุกต์ศิลปส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการให้ประชาชนท้องถิ่น และสถานประกอบการเข้ามาให้ข้อมูล เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และมีความหลากหลายในเนื้อหา หลักสูตรควรสอดแทรกเนื้อหาทางด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง และมีการนำผู้เรียนไปศึกษาปฏิบัติงานนอกสถานที่รวมถึงใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนของ 2. ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียนควรมีความคิดสร้างสรรค์เข้าใจทางการออกแบบ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้ดีโดยการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียนควรมีความคิดสร้างสรรค์เข้าใจในด้านทฤษฎีและองค์ความรู้โดยสามารถผสมผสานกับเนื้อหาทางเอกลักษณ์ในท้องถิ่นจังหวัดลำปางมีการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน 4. ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เลือกกลุ่มวิชาตามความสนใจ เช่นกลุ่มวิชาปฏิบัติการวิชาชีพ กลุ่มวิชาเลือกเรียน กลุ่มวิชาบังคับเรียน เป็นต้น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าทางสถาบันควรศึกษาความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตศึกษาปัญหาทางการพัฒนาหลักสูตรโดยการสำรวจความ

คิดเห็นจากบัณฑิตและสถานประกอบการเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไปและควรศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปะสาขาอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

กรมศิลปากร (2547) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประวัติศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาถึงสมัยรัตนโกสินทร์วิวัฒนาการและการพัฒนาเครื่องแต่งกายละครในของกรมศิลปากรรูปแบบการแต่งกายยืนเครื่องละครในที่เป็นแบบฉบับของกรมศิลปากรเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาด้านนาฏศิลป์ไทยสืบต่อไปในอนาคตจากการศึกษาเครื่องแต่งกายละครและการพัฒนาการแต่งกายละครยืนเครื่องการแต่งกายยืนเครื่องละครในของกรมศิลปากรพบว่าการแต่งกายยืนเครื่องละครในมีการพัฒนามาจากเครื่องต้นหรือเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์และวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ของสังคมแต่ยังคงอนุรักษ์ไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของความเป็นมาตรฐานด้านนาฏศิลป์ไทยเพื่อใช้เป็นแบบแผนและแนวทางในการศึกษาค้นคว้าสืบต่อไป

ธวัชชัย มหานพวงศ์ชัย (2536) การพัฒนารายวิชาการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย สาขาวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย โดยเสนอเป็นรายวิชาเลือก ในหมวดวิชาเฉพาะของหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย การดำเนินการวิจัย ใช้การวิเคราะห์เอกสารและการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ในรูปแบบที่เรียกว่า Mino EDFR ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากนักวิชาการศิลปศึกษา คณาจารย์ที่สอนทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ในสถาบันอุดมศึกษานักวิชาการทางด้านการศึกษาปฐมวัย นักวิชาการทางด้านจิตวิทยา และนักออกแบบจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการรวม 2 รอบ โดยรอบแรกเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ช่วงคะแนน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายในการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลของรายวิชาการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สอง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่สองนี้ ผู้วิจัยนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อเลือกข้อมูลที่มีค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มาสรุปเป็นผลการวิจัย ผลการวิจัยที่ได้ นำมาเสนอเป็นรายวิชาการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะรายวิชา จุดมุ่งหมายในการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

งานวิจัยต่างประเทศ

Alexander (2014) งานเย็บปักถักร้อยแพชชั่นได้เป็นส่วนหนึ่งของแพชชั่นชั้นสูงตั้งแต่ก่อนคริสต์ทศวรรษที่ 15 ของฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 18 มีการพัฒนาในฝรั่งเศสอุตสาหกรรมแพชชั่นระดับมืออาชีพเย็บปักถักร้อยที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักออกแบบแพชชั่นชั้นสูงใหม่ แม้จะมีความสำคัญของการเย็บปักถักร้อยมืออาชีพในแพชชั่นชั้นสูงยังมีเอกสารเพียงเล็กน้อยของประวัติศาสตร์ของอุตสาหกรรมการเย็บปักถักร้อยแพชชั่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหายากเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปักมืออาชีพที่ทำงานในอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์ของการศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้มีการจับภาพเรื่องราวชีวิตของผู้คนที่ทำงานในอุตสาหกรรมแพชชั่นเย็บปักถักร้อยที่ทันสมัยในฝรั่งเศสอิตาลีและอังกฤษ การศึกษาเชิงคุณภาพใช้วิธีการเล่าประวัติสำหรับการออกแบบและ ดำเนินการ สัมภาษณ์ เพื่อให้เห็นสีหน้าของคนทำงานปัก จำนวน 20 คนที่ทำงานในการประชุมเชิงปฏิบัติการแพชชั่นปักสูงระดับมืออาชีพในประเทศฝรั่งเศสอังกฤษและอิตาลี คำถามการวิจัยหลักแนวทางการศึกษาคือ: วิธีทำ embroiderers อย่างมืออาชีพในการทำงานและชีวิตนักปักของพวกเขา ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนผู้เชี่ยวชาญด้านการเย็บปักถักร้อยมืออาชีพได้รับการคัดเลือกผ่านทางวิธีการสุ่มตัว เข้าร่วมมามีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์ และบันทึกเสียงไว้ การสัมภาษณ์ที่เกิดขึ้นในการประชุมเชิงปฏิบัติการเย็บปักถักร้อยของผู้เข้าร่วม มีใบรับรองผลการสัมภาษณ์ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องของการวิเคราะห์ จากการศึกษา 3 รูปแบบหลักในการสนทนา ช่างปักผ้า : การศึกษาและอาชีพความคืบหน้าของ ช่างปักผ้า วิวัฒนาการของ บริษัท และวิธีการและความท้าทายในปัจจุบัน และแรงบันดาลใจในอนาคต ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาหรือการฝึกอบรมปักที่เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่มีอิทธิพลมากที่สุดในชีวิตของเขา การศึกษาปักไม่เพียงพอ แต่รูปแบบในอนาคตของการปัก แต่ยังคงผลกระทบต่ออนาคตของ บริษัท จ้างปักฯ นอกเหนือไปจากการศึกษาประวัติศาสตร์และปัจจุบันวิธีการทำงานของ บริษัท ฯ ยังขอส่งผลกระทบต่อศักยภาพของ บริษัท ฯ เพื่อความอยู่รอดในอนาคตและความสามารถในการแข่งขันทั่วโลก เรื่องราวของ ช่างปักผ้า ยังให้การสนับสนุนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เย็บปักถักร้อยไม่เพียง แต่ในโปรแกรมการเย็บปักถักร้อยในยุโรป แต่ในโปรแกรมการออกแบบแพชชั่นชาวอเมริกันเป็นอย่างดี

Wood (2013) งานฝีมือ หรืองานเย็บปักถักร้อยซึ่งเสมือน วัฒนธรรมประเพณีที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ในความหมายของงานฝีมือ เริ่มถูกปลุกฝังภายในครอบครัว ผู้หญิงจำเป็นต้องมี

ความสามารถเรียนรู้งานฝีมือ ตั้งแต่วัยเยาว์ จากการศึกษา ทางประวัติศาสตร์ในช่วงยุค 1960 งานฝีมือ ถูกนำมาพัฒนา การเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยม Wyndham Scheme in New South Wales .งานวิจัยฉบับนี้ ให้เหตุผลว่าการพัฒนาการเรียนการสอน งานฝีมือเย็บปักถักร้อย นั้นถูกนำเสนอในแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยม NSW ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ได้มีการพยายามบรรจุ งานเย็บปักถักร้อยเข้าสู่วิชาแขนงหนึ่งใน แผนการเรียนการสอน อย่างถูกต้อง ในด้านวิชาการออกแบบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ในด้านการพัฒนา งานฝีมือ ระหว่างกลุ่ม the Embroiderers' Guild of NSW and the NSW Department of education. จากผลเห็นได้ว่า งานฝีมือ เช่นงานเย็บปักถักร้อย ไม่เพียงแต่เป็นวัฒนธรรมที่ถูกถ่ายทอดของหญิงสาว ในครอบครัวเพียงอย่างเดียว ยังถูกนำเสนอให้งานแขนงนี้คืองานศิลปะที่มีการสร้างสรรค์ มากกว่างานบ้านงานเรือน ผู้วิจัยให้เหตุผลสนับสนุน ว่างานฝีมือคือวิชาชีพหนึ่งของผู้หญิงที่สามารถพัฒนา ให้มีมูลค่า มากกว่างานเย็บปักถักร้อยในครัวเรือน

Nelson (2002) วิจัยเรื่อง Contemporary Irish Textile Artists: Exploring Experiences of Gender, Culture, and Artistic Medium มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศิลปะสิ่งทอในความคิดและทางวัฒนธรรมของชาวไอริสผ่านทางนัก ออกแบบด้านสิ่งทอ ซึ่งเกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้ชีวิต และความเพิ่มขึ้นของสตรีในสังคมและวัฒนธรรม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การทำแบบสอบถาม การสังเกตอย่างใกล้ชิด และวิเคราะห์ผลงานของแต่ละ ช่างฝีมือ ผลการวิจัยพบว่า การอธิบายของนักออกแบบสิ่งทอทำให้เข้าใจถึงหนทางที่นำไปสู่งานออกแบบสิ่งทอได้ อย่างลึกซึ้งเหมือน ศิลปะแวดล้อมช่วยในการกำหนดความเชื่อเรื่องเพศและความรู้สึกนึกคิดทางสังคม คณะผู้วิจัย ได้เสนอข้อคิดเห็นว่าการอธิบายถึงโครงสร้างมี 3 อย่างคือเอกลักษณ์ ขอบเขต และหน่วยงานหรือ ตัวแทน

Karaminas (2007) งานวิจัยเรื่อง *Imagining the Orient: Cultural Appropriation in the Florence Broadhurst Collection* เพื่อศึกษากระบวนการออกแบบการสร้างสรรคัลวดลายประดับตกแต่งผนังของนักออกแบบชาว ออสเตรเลีย ซึ่งนำเสนอในแนวคิดที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากลวดลายดอกไม้ในรูปแบบตะวันตกผสมผสานกับ ตะวันออก โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างลวดลายต้นแบบ การใช้เทคนิคการพิมพ์ และการนำไปประยุกต์ใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นักออกแบบ และศึกษาจากเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ทางด้าน วัฒนธรรมและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบ ผลการวิจัยพบว่าการอธิบายของนักออกแบบสิ่งทอทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์จากการนำแนวคิดเชิงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ทางสังคมผ่าน ประสบการณ์การรับรู้ในการสร้างต้นแบบ จนนำไปสู่งานออกแบบลายพิมพ์ได้อย่างสมบูรณ์โดยผู้วิจัยเสนอข้อคิด ว่าการนำหลักการและกระบวนการออกแบบของนักออกแบบมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการหาแรงบันดาลใจ และการปฏิบัติงานต่อไปได้

จากการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศจะได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายโชนละคร รูปแบบและวิวัฒนาการของเครื่องแต่งกาย ในแต่ละยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านรูปแบบ ลวดลาย วิธีการสร้าง วัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูกรรมวิธีการสร้างเครื่องแต่งกายแบบโบราณ และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียน มีทักษะในด้านการนำไปใช้ประกอบอาชีพอื่นๆ โดยนำหลักทฤษฎีด้านศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม และนาฏศิลป์ไทย ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปองค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีที่จะนำไปใช้ในการพัฒนารายวิชา

การพัฒนารายวิชาในระดับปริญญาบัณฑิตจะประกอบด้วย 6 ด้านใหญ่ๆดังนี้คือ 1. จุดประสงค์การสอน 2. เนื้อหารายวิชา 3. กิจกรรม 4. วิธีการสอน 5. การประเมินผล 6. แหล่งอ้างอิง อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนสอนที่พบจากงานวิจัยคือ 1.การเรียนรู้รูปแบบกำกับตัวเอง 2. การเรียนรู้แบบนำตนเอง 3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ 4. การเรียนรู้แบบร่วมกัน ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้จะนำไปพัฒนาความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ของผู้เรียนผสมผสานกับการเรียนรู้ทางด้านศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางด้านฝีมือควบคู่กับ การออกแบบสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปกรรมและนาฏกรรม

การทำงานออกแบบสร้างสรรค์ผู้สอนจะเป็นผู้ชี้แนะ แนวทางในการถ่ายทอดความรู้ และต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ให้เกิดกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และปลูกฝังการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในด้านการออกแบบสร้างสรรค์ ภายใต้อาสา ความรู้ ความเข้าใจ ทางด้านทฤษฎีและสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากเอกลักษณ์ของตน

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพและเปลี่ยนการเรียนรู้จากผู้เรียนได้รับความรู้จากผู้สอนมาเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองผู้สอนก็ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตนเองตามหลักสูตรนาฏศิลป์ที่เน้นผลิตบัณฑิตศิลปินผลิตครูและบุคลากรผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์โดยผู้เรียนจะต้องอนุรักษ์เพื่อสืบทอดศิลปะแต่โบราณนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ได้รู้จักประยุกต์ใช้แบบดั้งเดิมมาบูรณาการกับแบบสมัยใหม่เพื่อสนองความต้องการต่อสังคมสมัยใหม่ ซึ่ง การพัฒนารายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่จะสอนประกอบด้วย 1. จุดมุ่งหมายการสอน 2. เนื้อหารายวิชา 3. กิจกรรมการสอน 4. วิธีการสอน 5. การประเมินผล 6. อ้างอิง โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนในบริบทเครือข่ายทักษะศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1.ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2.ทักษะการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี 3.ทักษะการใช้ชีวิตและประกอบอาชีพ โดยใช้การจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ 1.การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง 2.การเรียนรู้แบบนำตนเอง 3.การเรียนรู้แบบร่วมมือ 4.การเรียนรู้แบบร่วมกันผ่านรูปแบบการสอนแบบศิลปะปฏิบัติ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาด้านการสร้างสรรค์และการนำศาสตร์ความรู้วิชาอื่นมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ นวัตกรรมผ่านการเรียนการสอนที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้นำวิชาความรู้จากการเรียนการสอน โดยมีรากฐานที่จะนำไปอนุรักษ์ ถ่ายทอด ต่อยอด สร้างสรรค์ ผลงานได้อย่างมีหลักการ ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางในสังคมได้และเกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพจากการเรียนรู้ศิลปะในบริบทนาฏศิลป์

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอน

เนื้อหาการเรียนการสอน	รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ทักษะศตวรรษที่ 21	บทบาทผู้สอน	เครื่องมือ สื่อ
ประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ ความสำคัญของ เครื่องแต่งกาย	<ul style="list-style-type: none"> บรรยาย <ul style="list-style-type: none"> ผู้สอนให้คำปรึกษาและจัดเตรียมแหล่งข้อมูลให้ การเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-Direct Learning) <ul style="list-style-type: none"> วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งเป้าหมาย แสวงหาความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะชีวิตและการทำงาน <ul style="list-style-type: none"> การชี้นำตนเอง การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ความรับผิดชอบ ทักษะด้านสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> การสืบค้นข้อมูลออนไลน์ 	<ul style="list-style-type: none"> แนะนำแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน 	เว็บไซต์ Fan Page Facebook หนังสือหรืองานวิจัย
วิธีการแต่งกายแบบ “ยืนเครื่อง” และ การดูแลรักษาเครื่องแต่งกายละครไทย	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning) <ul style="list-style-type: none"> ลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน กระบวนการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบรายบุคคล บรรยาย สาธิตและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะชีวิตและการทำงาน <ul style="list-style-type: none"> ภาวะความเป็นผู้นำ ทักษะการปฏิสัมพันธ์ ความรับผิดชอบในการทำงาน ความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น ทักษะด้านสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> การทบทวนบทเรียนด้วยวิดีโอรูปแบบออนไลน์ 	<ul style="list-style-type: none"> ชี้แจงจุดประสงค์ของการเรียน บอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้แก้ไขหรือคิดหาคำตอบ สังเกตการทำงานร่วมกันและให้คำปรึกษา 	Youtube https://www.youtube.com/watch?v=swPyfJfnNXE Fan Page Facebook

<p>การศึกษา โครงสร้างและ ลวดลายของ เครื่องแต่งกาย ละครไทย แบบยืนเครื่อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Self-Regulated Learning) <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมาย - วางแผน - ติดตาม - ประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ - การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ● ทักษะด้านสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> - การสืบค้นข้อมูลออนไลน์ - การสอบถามผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำแหล่งเรียนรู้ ● กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ● ให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน ● ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน 	<p>Application Kahoot เว็บไซต์ หนังสือ</p>
<p>ฝึกทักษะการ ออกแบบ ลวดลายเครื่อง แต่งกายละคร ไทยและการ เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การสอนรูปแบบศิลปะปฏิบัติ <ul style="list-style-type: none"> - การสอนแบบเน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านทักษะเข้าใจข้อมูลจากการมองเห็นและการสัมผัส ● สาธิตและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองรายบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะชีวิตและการทำงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการปฏิสัมพันธ์ - ความรับผิดชอบในการทำงาน ● ทักษะด้านสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> - การทบทวนบทเรียนด้วยวิดีโอรูปแบบออนไลน์ ● ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ <ul style="list-style-type: none"> - การแก้ปัญหา - การสื่อสารในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้คำปรึกษา ● กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ● ถ่ายทอดเทคนิคการสร้างสรรคผลงาน 	<p>เว็บไซต์ หนังสือ Fan Page Facebook</p>
<p>ฝึกทักษะการ เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การสอนรูปแบบศิลปะปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● สาธิตการสร้างสรรคผลงาน 	<p>เว็บไซต์</p>

<p>เทคนิควิธีการ สร้างสรรค์ เครื่องแต่งกาย ละครไทย เบื้องต้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การสอนแบบเน้นกระบวนการพัฒนาความสามารถด้านการสร้างสรรค์ ● สาธิตและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองรายบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> - การค้นหาวัสดุทดแทน - การแก้ปัญหา - การสื่อสารในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้คำปรึกษา ● จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และผลงานตัวอย่าง 	<p>หนังสือหรืองานวิจัย</p> <p>Youtube</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=ePgNDp_Awr8</p>
<p>ฝึกทักษะการประดิษฐ์ เครื่องแต่งกาย ละครไทยโดยผนวกเทคนิคกับการออกแบบ ลดทลายเข้าด้วยกัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) - การทำกิจกรรมกลุ่ม - เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน - แบ่งบทบาทและหน้าที่การทำงาน - พัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก - มีความรับผิดชอบรายบุคคล ● บรรยาย ● สาธิตและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ - การค้นหาวัสดุทดแทน - การแก้ปัญหา - การสื่อสารในการทำงาน - การสร้างนวัตกรรม ● ทักษะชีวิตและการทำงาน - ทักษะการปฏิสัมพันธ์ - ความรับผิดชอบในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดจุดประสงค์ของการเรียน ● สังเกตการทำงานร่วมกันและให้คำปรึกษา ● แนะนำแหล่งเรียนรู้และแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เว็บไซต์ - หนังสือหรืองานวิจัย - Youtube https://www.youtube.com/watch?v=ePgNDp_Awr8
<p>ค้นหาและเก็บข้อมูลเพื่อการออกแบบ สร้างสรรค์ ด้วยการศึกษา ดูงานนอก สถานที่</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-Direct Learning) - วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง - ตั้งเป้าหมาย - แสวงหาความรู้ - วิเคราะห์ข้อมูล - สังเคราะห์และสรุปผล 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะชีวิตและการทำงาน - การค้นหาตนเอง - การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ - ความรับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำแหล่งเรียนรู้ ● กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ● ให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - เว็บไซต์ - หนังสือหรืองานวิจัย - พิพิธภัณฑ์ - บ้านศิลปิน

	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยายผู้สอนให้คำปรึกษาและจัดเตรียมแหล่งข้อมูลให้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะด้านสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> - การสืบค้นข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> • พาผู้เรียนศึกษาดูงานนอกสถานที่ 	
<p>ทำโครงการ การสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกาย ละครไทยและแนวทางใน การสร้างสรรค์ ผลงาน แบบ ร่วมสมัยตาม ความสนใจ ของนิสิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) <ul style="list-style-type: none"> - การทำกิจกรรมกลุ่ม - เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน - แบ่งบทบาทและหน้าที่การทำงาน - พัฒนาสัมพันธภาพระหว่างสมาชิก - มีความรับผิดชอบรายบุคคล • การนำเสนอผลงาน เพื่อถ่ายทอดความคิดและความรู้ • การสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ ผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะชีวิตและการทำงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการปฏิสัมพันธ์ - ความรับผิดชอบในการทำงานรายบุคคลและกลุ่ม • ทักษะด้านสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> - ภาวะความเป็นผู้นำ • ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน • ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ <ul style="list-style-type: none"> - การแก้ปัญหา - ความคิดสร้างสรรค์ - การสื่อสารในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดจุดประสงค์ของการเรียน • สังเกตการทำงานร่วมกันและให้คำปรึกษา • แนะนำแหล่งเรียนรู้และแนวทางในการสร้างสรรค์ ผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เว็บไซต์ - หนังสือหรืองานวิจัย - ผลงานตัวอย่าง
<p>ทำแบบร่าง และพัฒนาแบบร่างเครื่องแต่งกายละครไทย</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) • การนำเสนอผลงาน เพื่อถ่ายทอดความคิดและความรู้ • การทำกิจกรรมกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะด้านสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> - การค้นหาแรงบันดาลใจ • ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน 	<ul style="list-style-type: none"> • สังเกตการทำงานร่วมกันและให้คำปรึกษาปรับแก้แบบร่าง • แนะนำแหล่งเรียนรู้และ 	<ul style="list-style-type: none"> - เว็บไซต์ - หนังสือหรืองานวิจัย - ผลงานตัวอย่าง

	<ul style="list-style-type: none"> ● การแก้ปัญหาทางการออกแบบและสร้างสรรค์งาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ <ul style="list-style-type: none"> - การแก้ปัญหา - ความคิดสร้างสรรค์ ● การสื่อสารในการทำงาน 	<p>แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน 	
สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) <ul style="list-style-type: none"> ● การทำกิจกรรมกลุ่ม ● เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน ● แบ่งบทบาทและหน้าที่การทำงาน ● พัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก ● มีความรับผิดชอบรายบุคคล ● ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกลุ่ม ● การสอนแบบประสมประสานโดยใช้หลายแขนงวิชาบูรณาการกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ <ul style="list-style-type: none"> - การค้นคว้าวัสดุทดแทน - การแก้ปัญหา - การสื่อสารในการทำงาน ● ทักษะชีวิตและการทำงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการปฏิสัมพันธ์ - ความรับผิดชอบต่อการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● สังเกตการทำงานร่วมกันและให้คำปรึกษาปรับแก้แบบร่าง ● แนะนำเทคนิคและแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ● ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - เว็บไซต์ - หนังสือหรืองานวิจัย - ผลงานตัวอย่าง
นำเสนอผลงานการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและจัดนิทรรศการแสดงผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) <ul style="list-style-type: none"> ● ลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ● เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน ● ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ● กระบวนการทำงานเป็นทีม 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะชีวิตและการทำงาน <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการปฏิสัมพันธ์ - ความรับผิดชอบต่อการทำงาน - การสื่อสารและความมั่นใจในตัวเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินผลงานของผู้เรียน ● วิจัยผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - Powerpoint media - Fan Page Facebook

	<ul style="list-style-type: none">• มีความรับผิดชอบ รายบุคคล• การแชร์ความคิดเห็น เกี่ยวกับผลงาน• การวิจารณ์ผลงาน เพื่อการเรียนรู้เทคนิค ใหม่ ๆ			
--	--	--	--	--

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษา นานุศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. ตั้งสมมติฐานในการวิจัย
3. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
4. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารายวิชา ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของการพัฒนารายวิชา จุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน การประเมินผล แหล่งอ้างอิง
2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอน ได้แก่ ความหมายของรูปแบบการสอน รูปแบบการสอนศิลปะในระดับปริญญาบัณฑิต
3. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย ประวัติความเป็นมา ขั้นตอนและวิธีการปักผ้ารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้เชี่ยวชาญในงานเครื่องแต่งกายละครไทย ผู้เชี่ยวชาญในการสอนสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ครูสอนสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบ (Purposive Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเองลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่

1.1. ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ที่มีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ไม่นต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

1.2. ผู้เชี่ยวชาญในการสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีประสบการณ์ในการสอนงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ไม่นต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 3 ท่าน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 คน โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ได้แก่

2.1. นักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 92 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

1.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย หรือศิลปินที่มีประสบการณ์ในงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักในการงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ได้แก่ ข้อมูลประวัติความเป็นมา วางแผนขั้นตอนในการทำงาน ทักษะพื้นฐานงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ความถูกต้องตาม สัดส่วนของจริง ความสวยงามตามแบบศิลปะ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น โดยข้อคำถามที่สร้างขึ้นเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย คือ วัตถุประสงค์ในการสอน เนื้อหาในการสอน กิจกรรมในการสอน และการประเมินผลการสอน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการสอนงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

2. แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

2.1. แบบสอบถามความคาดหวังในการเรียนการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยของนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีต่อการเรียนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยแบบสอบถามทั้ง 2 รูปแบบ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้พิจารณาดังนี้

ลักษณะความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4

ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
โดยมีเกณฑ์การเปรียบเทียบคะแนนจากค่าเฉลี่ย คือ	
4.50-5.00	หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50-4.49	หมายถึง เห็นด้วย
2.50-3.49	หมายถึง ไม่แน่ใจ
1.50-2.49	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
1.00-1.49	หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อนำข้อมูลสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือจากข้อมูลที่ได้ศึกษาเบื้องต้น ดังนี้

2.1. สร้างแบบสัมภาษณ์ในงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับผู้เชี่ยวชาญหรือ ศิลปินในงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

2.2. สร้างแบบสัมภาษณ์งานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย สร้างสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

2.3. สร้างแบบสอบถามความคาดหวังนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไข ด้านเนื้อหา และภาษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาค่าความตรง (Validity) ของเครื่องมือ หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคูณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

4.1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และมีผลงานทางวิชาการ หนังสือ ตำรา จำนวน 3 ท่าน

ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ครอบคลุมของคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบการพิมพ์ โดยคัดเลือกเฉพาะคำถามที่มีค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) ระหว่าง 0.5 – 1.0 (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2555) ถือว่าข้อคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องวัดโดยการประเมินมีดังนี้

4.1.1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

1) ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วน of ข้อมูลทั่วไป วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีค่าเท่ากับ 1

2) ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วน of ข้อมูลหลักในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีค่าเท่ากับ 1

4.1.2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

1) ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วน of ข้อมูลทั่วไป วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีค่าเท่ากับ 1

2) ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วน of ข้อมูลหลักในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีค่าเท่ากับ 1

4.1.3. แบบสอบถามความคาดหวังนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

1) ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วน of ข้อมูลทั่วไป วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีค่าเท่ากับ 1

2) ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วน of ข้อมูลความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย มีค่าเท่ากับ 0.87

5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับ

กลุ่มประชากร (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพเชิงประจักษ์ แล้ววิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยจาก นักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 3-4 ที่เรียนใน ภาควิชานาฏศิลป์ไทยจำนวน 30 คน ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงจากโปรแกรม SPSS พบว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.962

6. ทำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์
 - 1.1. เก็บข้อมูลจากจากผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
 - 1.2. เก็บข้อมูลจากจากผู้เชี่ยวชาญในการสอนงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม
 - 2.1. เก็บข้อมูลจากครูสอนนาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
 - 2.2. เก็บข้อมูลจากนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์งานเครื่องแต่งกายละครไทยทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคาดหวังของผู้เรียนในงานเครื่องแต่งกายละครไทย
 - ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการนำมาแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ แล้วจึงนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทยโดยการนำมาแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ สรุปลักษณะอภิปรายผลในรูปของความเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการสอนเครื่องแต่งกายละครไทยแบบมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (Likert Scale) โดยการแจกแจงความถี่ ตามข้อคำตอบที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความหมายของคำตอบในแต่ละระดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสำรวจ สรุปลักษณะอภิปรายผลในรูปของความเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือ

1. หาค่า IOC หรือค่าความตรง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจ มีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1. การหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

1.2. การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนของแบบสอบถามทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation (S.D.))

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

S.D หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

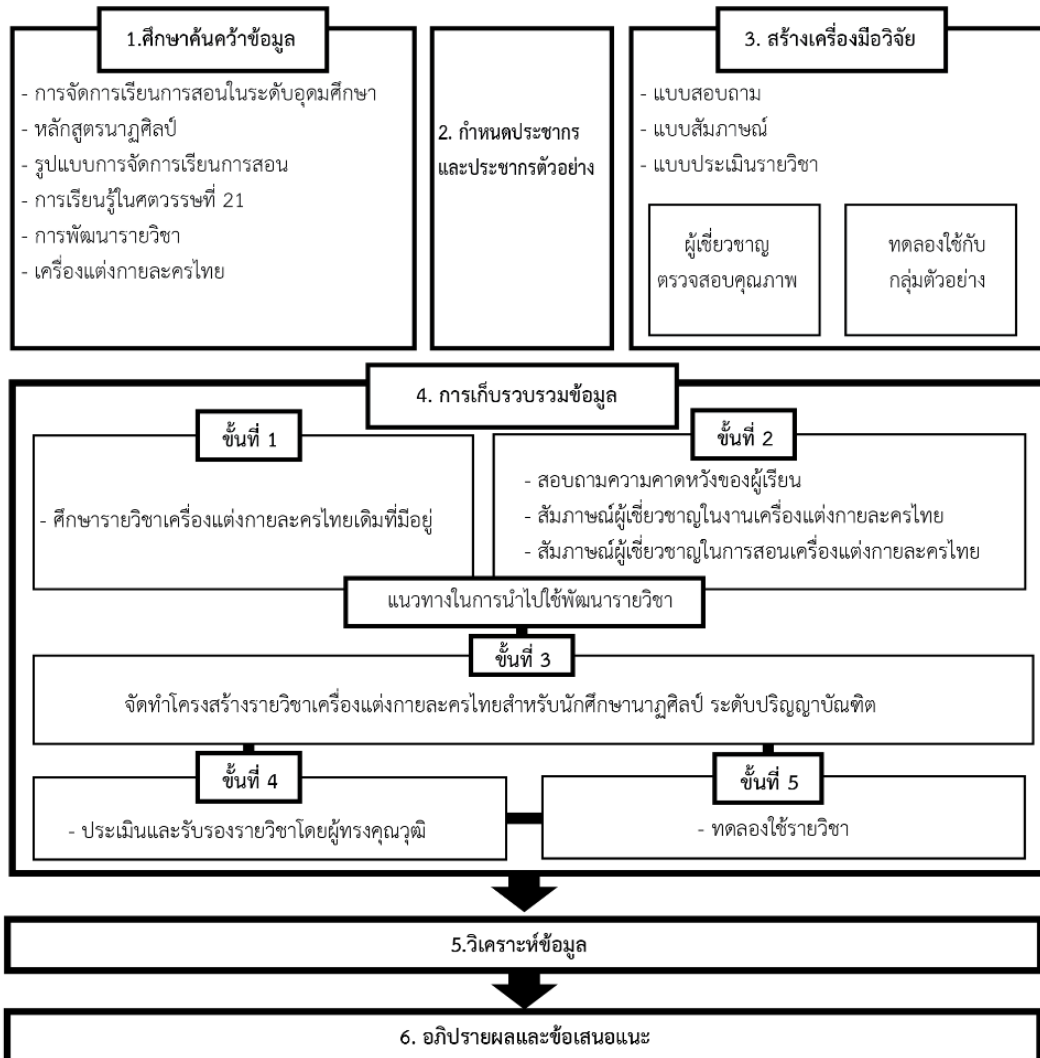
\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

n หมายถึง จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยจากข้อมูลเครื่องมือทั้งหมดได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยในปัจจุบัน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปผ่านนำเสนอในรูปแบบความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปแบบสอบถามวิเคราะห์ตามค่าสถิติที่กำหนด แบบสัมภาษณ์ในรูปแบบความเรียง และนำข้อมูลทั้งหมดมากำหนดวัตถุประสงค์และสร้างรายวิชาสำหรับนักศึกษา นานาชาติ ระดับปริญญาบัณฑิต จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบประเมินและรับรองหลักสูตร โดยวิเคราะห์แบบประเมินโดยหาค่าเฉลี่ย และสรุปผลในรูปแบบความเรียงจากนั้นนำรายวิชาไปทดลองใช้ และสรุปความพึงพอใจจากการสัมภาษณ์ในรูปแบบความเรียง

แผนผังการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียงโดยแบ่งข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยการใช้แบบสอบถามความคาดหวังในการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตารางประกอบความเรียงดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

2. การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตารางประกอบความเรียงดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

2.1. จุดประสงค์การเรียนการสอน

2.2. เนื้อหารายวิชา

2.3. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.4. วิธีการสอน

2.5. การประเมินผล

2.6. แหล่งอ้างอิง

3. การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตารางประกอบความเรียงดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลหลักในสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ในด้านต่อไปนี้

- 2.1. ด้านข้อมูลทางด้านประวัติความเป็นมา
- 2.2. ด้านวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
- 2.3. ด้านการวางแผนขั้นตอนในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
- 2.4. ด้านทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
- 2.5. ด้านความถูกต้องตามสัดส่วนของจริง
- 2.6. ด้านเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน
- 2.7. ด้านการต่อยอดพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

1.ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามความคาดหวังในการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตารางประกอบความเรียงดังนี้

1.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	5	5.4
หญิง	87	95.38
<u>ชั้นปี</u>		
ปี 1	24	26.07
ปี 2	21	22.83
ปี 3	22	23.91
ปี 4	25	27.97

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับความคาดหวังในการเรียนการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน เป็นเพศชาย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 เป็นเพศหญิง 87 คน คิดเป็นร้อยละ 95.38 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 27.97 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.91 ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.07 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 22.83 จากสาขาวิชาศิลปะการแสดง วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

ตารางที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

ข้อมูล	(\bar{X})	(S.D.)
1. ผู้เรียนคิดว่าการเรียนในวิชานาฏศิลป์ควรสอดแทรกความรู้ในด้านอื่น ๆ เข้าไปด้วย	5.00	-
2. ผู้เรียนคิดว่าการค้นคว้าหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่จะนำมาสร้างเป็นงานศิลปะเป็นสิ่งจำเป็น	4.97	0.18
3. ผู้เรียนชอบที่จะลงมือปฏิบัติงานจริง	4.98	0.15
4. ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ ขั้นตอน เทคนิค วิธีการในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	4.95	0.23
5. ผู้เรียนอยากทราบถึงคุณค่าและความสำคัญของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	4.84	0.37
6. ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งทางศิลปะและนาฏศิลป์ จากการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	4.85	0.36
7. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้วัสดุต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	4.93	0.25
8. ผู้เรียนชอบที่จะสำรวจและสังเกตลักษณะของวัสดุอย่างละเอียดก่อนลงมือปฏิบัติ	4.92	0.27
9. ผู้เรียนชอบที่จะฟังเพื่อนอธิบายถึงข้อมูลในการนำเสนอผลงานของเขา	4.90	0.30
10. ผู้เรียนชอบที่จะอธิบายถึงแนวความคิดและข้อมูลของผลงานสร้างสรรค์ได้	4.95	0.23

11. ผู้เรียนต้องการสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้	4.89	0.31
12. ผู้เรียนต้องการทราบแหล่งข้อมูลที่สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.92	0.27
13. ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนไปสร้างสรรค์ผลงานอื่นนอกเหนือจากเครื่องแต่งกายละครไทยได้	4.93	0.25
14. ผู้เรียนนำความรู้หลังการเรียนไปต่อยอดสร้างอาชีพได้	4.98	0.15
15. ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าวิถี ภูมิปัญญาของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	4.88	0.33
16. ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้	4.96	0.21
17. ผู้เรียนใช้ความรู้ในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.97	0.18
18. ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ผสมผสานเพื่อสร้างสรรค์	4.97	0.18
19. ผู้เรียนสามารถออกแบบ สร้างสรรค์ผลงานได้ตามหลักการ	4.98	0.15
20. ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสวยงาม มีเอกลักษณ์	5.00	-
21. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ผลงานได้	5.00	-
22. ผู้เรียนสามารถพัฒนาฝีมือสู่การสร้างสรรค์ในเชิงอนุรักษ์ได้	5.00	-

จากตารางที่ 2 การสอบถามความคาดหวัง ผู้เรียนมีความคาดหวังในการเรียนการสอนมากที่สุดได้แก่ ผู้เรียนคิดว่าการเรียนในวิชาานาฏศิลป์ควรสอดแทรกความรู้ในด้านอื่น ๆ เข้าไปด้วย ($\bar{X}=5.00$) ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสวยงาม มีเอกลักษณ์ ($\bar{X}=5.00$) ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ผลงานได้ ($\bar{X}=5.00$) และผู้เรียนสามารถพัฒนาฝีมือสู่การสร้างสรรค์ในเชิงอนุรักษ์ได้ ($\bar{X}=5.00$) รองลงมาได้แก่ ผู้เรียนชอบที่จะลงมือปฏิบัติงานจริง ($\bar{X}=4.98$) ผู้เรียนนำความรู้หลังการเรียนไปต่อยอดสร้างอาชีพได้ ($\bar{X}=4.98$) และผู้เรียนสามารถออกแบบ สร้างสรรค์ผลงานได้ตามหลักการ ($\bar{X}=4.98$) ความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้เรียนสนใจที่จะนำผลงานที่เรียนไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอรูปแบบความเรียงดังนี้

2.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญในการสอนเครื่องแต่งกายละครไทยจำนวน 3 ท่านเป็นเพศชายจำนวน 2 ท่าน เพศหญิงจำนวน 1 ท่าน ปัจจุบันประกอบอาชีพทางด้านการสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ไม่ต่ำกว่า 15-20 ปี สำเร็จการศึกษาทางด้านศิลปกรรม ชั้นสูงตามแบบราชสำนักโบราณ

2.2. ผลการวิเคราะห์การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

จากการสัมภาษณ์อาจารย์วีระธรรม ตระกูลเงินไทย ศิลปินผู้ฟื้นฟูงานทอผ้า งานปักผ้าในราชสำนัก ในนามกลุ่มจันทร์โสมมา และ เป็นผู้สะสมผ้าและพัสดราภรณ์เครื่องใช้ในราชสำนัก และเป็นผู้ออกแบบลวดลายควบคุมการสร้างเครื่องแต่งกายโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของสัดส่วนและบทบาทของเครื่องแต่งกายที่เป็นส่วนทรงเสริมผู้แสดง และเห็นความสำคัญในเรื่องของสีที่ใช้สื่อสาร บ่งบอกเอกลักษณ์ของบทบาท ยศ คักดิ์ ของตัวละคร ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากงานผ้าโบราณที่ยังหลงเหลืออยู่ในพิพิธภัณฑ์ และภาพถ่ายโบราณในราชสำนักจากสายสกุลต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบในเครื่องแต่งกายแบบโบราณราชประเพณีในเรื่องของ สัดส่วน สี ลวดลาย วัสดุ เพื่อเลือกใช้วัสดุได้อย่างเหมาะสมตามโบราณราชประเพณี โดยวัสดุที่สำคัญของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ได้แก่ ผ้าที่หลากหลาย ไหม ดิน เลื่อม ลูกปัด ปักแมลงทับ เพชร พลอย เมื่อศึกษารูปแบบของเครื่องแต่งกายจากภาพถ่ายเหลือชิ้นงานจริงที่มีอยู่ จึงนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน โดยเริ่มจากการวัดสัดส่วนที่ถูกต้องเพื่อส่งเสริมร่างกายของผู้แสดง ไม่ให้บดบังหรือโดดเด่นเหนือไปกว่ากันเพราะเครื่องแต่งกายเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมผู้แสดง การศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งจะนำมาออกแบบชิ้นส่วนต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกาย ลวดลาย สำหรับตัวละครนั้น ๆ แล้วจึงเริ่มขึ้นเสดิงดิงผ้าสีตามที่กำหนดไว้ แล้วจึงปักลวดลายที่ออกแบบไว้ด้วยเทคนิคแบบโบราณด้วย เลื่อม ดิน ไหม ลูกปัด ผ่านทักษะพื้นฐานการเย็บผ้าโดยเริ่มจากการฝึกทำลงมือทำงานจริง กระบวนการในการทำงานจึงต้องมีความพิถีพิถันเป็นอย่างมากแม้ทั้งเรื่องการย้อมสีของผ้าที่ไม่ได้ใช้สีทางเคมีแต่เป็นการใช้สีที่ได้จากธรรมชาติจึงจะมีความคงทนกว่าสีเคมี เช่น สีแดงย้อมด้วยคัล้ง สีน้ำเงินย้อมจากคราม สีเหลืองย้อมจากเปลือกมะพูด การใช้วัสดุปักอาจต้องใช้เลื่อมถมทับบนดินเพื่อให้เกิดความแวววาวมากยิ่งขึ้นตามอุดมคติ คติความเชื่อของคนไทยโบราณที่แสดงถึงชนชั้นสูง การฟื้นฟูเทคนิคการปักไหมแบบโบราณที่มีการหมุนให้หมุนทำให้เกิดมิติที่แตกต่างกัน การใช้วัสดุพิเศษที่นอกเหนือจากการหักดินขอมดินโปรงแล้วยังมีการสลักคุณโลหะอาจจะเป็นทองแดงหรือเงินซึ่งโบราณใช้เป็นทองคำและนำมาลงยาด้วยสีลงยา การส่งเสริมในเชิงอนุรักษ์และสืบทอดทำได้โดยการ

ให้เห็นว่าชิ้นงานนั้น ๆ มีมูลค่าและควรค่าแก่การสืบทอดไว้เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ประจำชาติและยังเป็นสมบัติของชาติไว้ให้คนรุ่นลูกรุ่นหลานได้มีเก็บชื่นชอบและศึกษาต่อในอนาคตได้ งานทางด้านพัสดราภรณ์เป็นงานประณีตศิลป์ที่ต้องการผู้สืบทอดและสืบสานวิถีการสร้างสรรค์ที่ต้องอาศัยความมานะพยายาม และความอดที่ต้องหมั่นฝึกฝนฝีมือด้วยใจรักในงานประเภทนี้ การทำงานด้านพัสดราภรณ์ต้องอาศัยความพิถีพิถันและความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมากจึงต้องมีการสอนพื้นฐานทางด้านศิลปะเพื่อใช้ในการศึกษาลวดลายและทำความเข้าใจกับลวดลายไทยพื้นฐานแบบต่าง ๆ แล้วจึงนำมาถ่ายทอดลงบนผืนผ้าผ่านการปักด้วยวัสดุและวิธีการตามเทคนิคที่เหมาะสมกับลวดลาย เพราะฉะนั้นการสร้างสรรค์ผลงานบนผ้าด้วยการปักนั้นจะต้องมีพื้นฐานทางด้านทอผ้าเบื้องต้น คือ การด้น การเนา เพียงเท่านั้นผู้เรียนก็จะสามารถทำงานได้แล้วขึ้นอยู่กับระยะเวลาของแต่ละบุคคลที่จะฝึกความชำนาญและแม่นยำในการใช้อุปกรณ์ เมื่อสามารถเรียนรู้และสร้างสรรค์งานเกี่ยวกับพัสดราภรณ์ที่ใช้ในการแสดงโขนละครได้แล้ว ยังสามารถนำไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้อีก เช่น การทำชุดแต่งงานแบบไทยและแบบร่วมสมัยโดยใช้หลักการและวิธีพื้นฐานจากการสร้างเครื่องแต่งกายโขนละครได้อย่างลงตัว เป็นอาชีพทางเลือกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานฝีมือ

จากการสัมภาษณ์ครูสุพรทิพย์ ศุภกรกุล นาฏศิลป์ชำนาญงาน ฝ่ายพัสดราภรณ์และเครื่องโรงกลุ่มนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม หลักการที่สำคัญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยคือประเภทของการแสดงนั้น เป็นตัวกำหนดสีของผ้าที่จะนำมาใช้ โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายของโขนจะถูกกำหนดสีด้วยบทประพันธ์โดยแต่งกายตามสีของตัวละคร ซึ่งยึดถือตามจารีตดั้งเดิมที่มีมาแต่โบราณที่ใช้ลักษณะของแม่สี ส่วนเรื่องของลวดลายที่ทางกรมศิลปากรใช้ส่วนใหญ่มักเป็นลวดลายป่า พันธุ์ไม้ดอกไม้ และลายกนก มักจักด้วยดินและเลื่อม มีวิธีการปักด้วยวิธีการหนุนและปักทับด้วยดินโปรงหรือเลื่อม อาจมีการแทรกลูกปักหรือปุ่มปุดบ้างเล็กน้อย การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากงานผ้าโบราณชิ้นเดิม ๆ ที่ตกทอดมาและยังคงหลงเหลืออยู่ในพิพิธภัณฑ์ และภาพถ่ายโบราณในราชสำนักจากสายสกุลต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบในเครื่องแต่งการแบบโบราณราชประเพณีในเรื่องของ สัตส่วน สี ลวดลาย วัสดุ เพื่อเลือกใช้วัสดุได้อย่างเหมาะสมตามโบราณราชประเพณี โดยวัสดุที่สำคัญของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการสร้างชิ้นงาน โดยเริ่มจากการซึ่งสะดึง เลือกสีผ้า สีหลัก สีสอด ที่จะใช้ในการสร้างเครื่องแต่งกายสำหรับตัวละครนั้น ออกแบบลวดลายลอกลายลงบนกระดาษและตรึงลงบนผ้า และปักทับลงบนกระดาษล้อมด้วยดินข้อมลายด้วยดินโปรงหรืออาจล้อมลายด้วยไหมจีน ส่วนมากลายที่ล้อมด้วยดินข้อมมักจะเป็นลายกนก พื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องแต่งกายละครไทย ชิ้นแรกมักจะเริ่มจากการเดินเส้นตรงด้วย ดินโปรงหรือดินมัน อาจมีการหนุนด้วยเชือกเป็นเทคนิคพื้นฐาน และเริ่มฝึกล้อมดินข้อมเป็นลายเถา ลายกนก ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเรียนการสอนอยู่ในระยะ 3-4 เดือนเป็นอย่างน้อยลักษณะกิจกรรมการสอนจะมีการฝึกแบบรายบุคคลคือการเดินเส้นตรง การเดินเกลียวหนุนเชือก ใบไม้ ดอกไม้เพื่อให้รู้วิธี

สั้น ๆ ง่าย ๆ และให้ทำชิ้นงานแบบเป็นกลุ่มลักษณะงานที่สามารถทำได้ในเบื้องต้นมีกรอบคอ หน้าหมอน อินธนู เป็นต้นในระยะเวลา 8 คาบเรียนการถ่ายทอดเทคนิคก็จะเป็นการสอนแบบตัวต่อตัวด้วยการลงมือทำให้ดูและให้ทำตาม การสอนพื้นฐานโดยภาพรวมในคาบเรียนมักจะไม่ได้อธิบายละเอียดของการถ่ายทอดเทคนิคเท่าที่ควร จึงมีการสอนนอกเวลาหรือนอกคาบเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับเทคนิคในการทำงานและอาศัยเพื่อนในกลุ่มช่วยกันเอง โดยให้เพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อนดูแลเพื่อนโดยการจำกลุ่มในการทำงาน สื่อที่ใช้ในการสอนคือผลงานจริงที่ไม่ใช่ภาพถ่ายเพราะการมองภาพถ่ายจะไม่เห็นความยากง่ายของการทำงานและรายละเอียดของการทำงานจึงให้มีการสัมผัสกับชิ้นงานที่เป็นของจริง วัสดุก็ให้เห็นของจริงสัมผัสได้ ส่วนภาพถ่ายนั้นเป็นเพียงการจุดประกายในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียนเท่านั้นที่จะสามารถนำไปต่อยอดทางความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานได้ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยจะให้ผู้เรียนออกแบบเครื่องแต่งกายโดยมีโจทย์ให้ผู้เรียนส่งผลงานประกวดชุดประจำชาติ โดยใช้หลักการในการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทยมาประยุกต์ใช้กับวัสดุและวิธีการผนวกเข้ากันแนวความคิดที่เป็นแบบร่วมสมัย การนำความรู้ด้านเครื่องแต่งกายละครไทยไปต่อยอดใช้ในการออกแบบการแสดงหรือศิลปะนิพนธ์ และประกอบอาชีพ ได้แก่ เปิดร้านเพื่อให้เช่าชุดการแสดง หรือประกอบพิธีทางประเพณีต่าง ๆ การประเมินผลงานจะให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานที่ได้สร้างสรรค์มาและให้เพื่อนผู้ร่วมชั้นเรียนเป็นผู้ร่วมประเมินในการลงคะแนน

จากการสัมภาษณ์ ดร.สุรัตน์ จงดา หรือ ครูไก่ เป็นอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ผู้ร่วมสร้างสรรค์โขนพระราชทาน กล่าวว่า หลักการที่สำคัญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มี 3 ส่วนได้แก่ 1.ศิราภรณ์ 2.พัศตราภรณ์ 3.ถนิมพิมภรณ์ ในด้านพัศตราภรณ์เดิมยึดหลักตามแบบกรมศิลปากร แต่ปัจจุบันมีการคิดวัสดุทดแทนที่ใช้ในการปักการเย็บและการเลือกใช้ผ้า มีแหล่งข้อมูลหนังสือ งานวิจัย บ้านช่างที่ทำงานปักตามแหล่งต่าง ๆ พิพิธภัณฑสถาน และภาพถ่ายโบราณ เพื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบในเครื่องแต่งการแบบโบราณราชประเพณีในเรื่องของ ผ้า สัตว์ส่วน สี ลวดลาย วัสดุ ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องแต่งกายละครไทย ขั้นแรกคือ ต้องเข้าใจสัดส่วนของลวดลายเพื่อออกแบบกระบวนลายให้เหมาะสมกับเครื่องแต่งกายละครไทยว่าประกอบไปด้วยอะไรบ้าง และกำหนดสีของผ้าและวัสดุปัก หรือวัสดุทดแทนที่สามารถจะสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างรวดเร็วและสวยงาม แนวทางในการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานควรจะเริ่มจากการเขียนลายได้ เพื่อใช้ในการออกแบบกระบวนลายเข้าใจพื้นฐานของลาย โดยใช้ทักษะพื้นฐานในการเย็บผ้าแบบทั่วไปในการปัก การจัดการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในผลงาน เครื่องแต่งกายละครไทยเพื่อเป็นแรงผลักดันให้ผู้มีผู้สืบทอดต่อ ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลาหนึ่งเดือนแรก ควรมีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายการออกแบบกระบวนลายลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายต่าง ๆ สัตว์ส่วนการออกแบบลวดลาย เดือนที่สอง เริ่มฝึกปฏิบัติโดยการแสวงหาวัสดุอุปกรณ์ในการปัก

แล้วเริ่มขึ้นสะดึงฝึกปัก ในด้านกิจกรรมอาจให้เริ่มทดลองปักข้อมือข้อเท้าก่อน อาจให้มีการบูรณาการ
ทำโครงการเป็นกลุ่มหรือแยกเป็นส่วนองงานเดียวจากภาพรวมกลุ่มใหญ่ การประเมินผลวัดจากการ
เข้าเรียน ชำนาญ ข้อสอบ โดยแบ่งเป็นชิ้นงานที่สำเร็จสมบูรณ์ ทฤษฎี สื่อสำหรับการสอนที่ใช้ คือ
ผลงานจริงกับการพาผู้เรียนไปดูการสร้างสรรคผลงานในสถานที่จริงให้เห็นการทำงานจริง ๆ มีการ
จัดการเรียนการสอนแบบร่วมสมัย โดยใช้เทคนิควัสดุละลายไปใส่ในงานเสื้อผ้าได้เช่น การ
ทำลายเสื้อยืดได้ การเอาทักษะความรู้เรื่องการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยไปประกอบอาชีพ
ได้นั้นสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับผู้ที่จบสำเร็จการศึกษาไปแล้วทางด้านนการสร้างเครื่องแต่งกาย
ละครไทยเอง ประกอบกิจการทางด้านชุดแต่งงานได้

ตารางที่ 6 สรุปประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการ สอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ให้สัมภาษณ์		
	อาจารย์วิระธรรม	ครูสุพรทิพย์	ดรสุรัตน์.
<u>ด้านจุดมุ่งหมาย</u> 1.การจัดการเรียนการ สอนจะส่งเสริมผู้เรียน ในเชิงอนุรักษ์สืบทอด ได้อย่างไร	ให้เห็นว่าชิ้นงานนั้น ๆ มีมูลค่าและควรรค่าแก่ การสืบทอดไว้เพื่อ ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ ประจำชาติ	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็น คุณค่าในผลงาน	การจัดการเรียนการ สอนควรจะส่งเสริมให้ ผู้เรียนเห็นคุณค่าใน ผลงาน
<u>ด้านเนื้อหาวิชา</u> 1.องค์ประกอบในการ สร้างสรรค์เครื่องแต่ง กายละครไทยที่สำคัญ ได้แก่อะไรบ้าง 2.หลักในการ สร้างสรรค์เครื่องแต่ง กายละครไทยที่สำคัญ ได้แก่อะไรบ้าง	องค์ประกอบของ เครื่องแต่งกายละคร ไทย สัตส่วน วัสดุ	สัดส่วนของลวดลาย เพื่อออกแบบกระบวน ลายและองค์ประกอบ ของเครื่องแต่งกาย ละครไทย	ต้องเข้าใจสัดส่วนของ ลวดลายเพื่อออกแบบ กระบวนลายและองค์ ประกอบ เพื่อ กำหนดสีของผ้าและ วัสดุปัก
	สีที่ใช้สื่อสาร บ่งบอก เอกลักษณ์ของบทบาท ยศ ศักดิ์ ของตัวละคร	ประเภทของการแสดง นั้น เป็นตัวกำหนดสี ด้วยบทประพันธ์	การคิดวัสดุทดแทนที่ ใช้ในการปักการเย็บ และการเลือกใช้ผ้า
<u>ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน</u>	สร้างเครื่องแต่งกาย ละครไทยเบื้องต้น กรองคอ อินธนู	ให้ทำชิ้นงานแบบเป็น กลุ่มลักษณะงานที่ สามารถทำได้ใน	ทดลองปักข้อมือข้อ เท้าก่อน อาจให้มี การบูรณาการทำ

1.กิจกรรมการสอน สร้างสรรค์เครื่องแต่ง กายละครไทยได้แก่ อะไรบ้าง		เบื้องต้นมีกรองคอ หน้าหมอน อินธนู	โครงการเป็นกลุ่มหรือ แยกเป็นส่วนองงาน เดี่ยวจากภาพรวม กลุ่มใหญ่
<u>ด้านวิธีการสอน</u> 1.ท่านมีวิธีการ ถ่ายทอดเทคนิคต่าง ๆ อะไรบ้าง	สอนแบบเป็นราบ บุคคลและให้ฝึกปฏิบัติ เอง	การสอนแบบตัวต่อตัว ด้วยการลงมือทำให้ดู และให้ทำตาม	สาธิตให้ดูและให้ ผู้เรียนปฏิบัติตามทำ ตาม
<u>ด้านสื่อการสอน</u> 1.สื่อที่ใช้ในการเรียน การสอนการ สร้างสรรค์เครื่องแต่ง กายละครไทยได้แก่ อะไรบ้าง	ผลงานของจริง	ผลงานของจริง ภาพถ่าย	ผลงานของจริง
<u>ด้านการประเมินผล</u> 1.การประเมินและการ นำเสนอผลงานจาก การสร้างสรรค์เครื่อง แต่งกายละครไทยมีวิธี อะไรได้บ้าง	พิจารณาจากความ เรียบร้อยของผลงาน และความสวยงาม	ให้เพื่อนผู้ร่วมชั้นเรียน เป็นมีส่วนร่วมในการ ลงคะแนน	การเข้าเรียน ชิ้นงาน ข้อสอบ โดยแบ่งเป็น ชิ้นงานที่สำเร็จ สมบูรณ์ ทฤษฎี
<u>ด้านแหล่งอ้างอิง</u> 1.สามารถค้นคว้า ข้อมูลในการ สร้างสรรค์ผลงาน เครื่องแต่งกายละคร ไทยจากแหล่งใดได้ บ้าง	งานผ้าโบราณที่ยัง หลงเหลืออยู่ใน พิพิธภัณฑ์ และ ภาพถ่ายโบราณในราช สำนักจากสายสกุลต่าง ๆ	งานผ้าโบราณชิ้นเดิม ๆ ที่ตกทอดมาและ ยังคงหลงเหลืออยู่ใน พิพิธภัณฑ์ และ ภาพถ่ายโบราณ	หนังสือ งานวิจัย บ้าน ช่างที่ทำงานปักตาม แหล่งต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์ และ ภาพถ่ายโบราณ

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยมีความคิดเห็นด้วยไปในทางเดียวกัน ในเรื่องของการนำองค์ความรู้ทางการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย นำไปพัฒนาเป็นรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษา นานาชาติระดับปริญญาบัณฑิต โดยให้ข้อเสนอ ดังนี้

- 2.1. จุดประสงค์ในการเรียนการสอน
- 2.2. เนื้อหารายวิชา
- 2.3. กิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4. วิธีการสอน
- 2.5. การประเมินผล
- 2.6. แหล่งอ้างอิง ตัวบุคคล หนังสือตำราและอื่น ๆ

2.1. จุดประสงค์การเรียนการสอน

2.1.1 ด้านพุทธิพิสัย ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา และสามารถในการถ่ายทอดเชิงอนุรักษ์ได้ นอกจากนี้ต้องให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการทำงาน และเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปพัฒนาสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานและประกอบอาชีพในอนาคตได้

2.1.2 ด้านจิตพิสัย ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ความรู้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาสร้างมูลค่าสำหรับการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาการจัดกิจกรรมการสอน และ เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์เครื่องแต่งกายละครไทย

2.1.3 ด้านทักษะพิสัย ผู้เรียนสามารถนำผลงานที่ได้ไปใช้ประโยชน์หรือประยุกต์ใช้กับงานด้านอื่น ๆ ได้ เช่น การจัดเรียนการสอนการทำเครื่องแต่งกายร่วมสมัย การทำเครื่องประดับ ฯลฯ และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้ถูกต้องตามหลักการ นอกจากนี้ คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้สี และอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเป็นอย่างดี

จากการพิจารณารวมทุกข้อในด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนควรมีความรู้ความ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทยและประวัติศาสตร์ความเป็นมา

และสามารถในการถ่ายทอดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานในเชิงอนุรักษ์ได้ ในด้านของพฤติกรรมและจิตใจ เป็นสำคัญ

2.2. เนื้อหารายวิชา

ด้านเนื้อหาวิชา ควรมีการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย (องค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย สี วัสดุ อุปกรณ์ ลวดลาย) กำหนดให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสอนให้ผู้เรียน การส่งเสริมให้เห็นคุณค่าเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพในอนาคต และปัญหาที่เกิดในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและข้อแก้ไข

2.3. กิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรศึกษากระบวนการทำงานและหลักการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

ด้านจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ ควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสัมผัสกับประสบการณ์จริง เช่น ไปแหล่งชุมชนที่มีการทำงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ศูนย์อนุรักษ์ต่าง ๆ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยให้ความสำคัญกับการพาผู้เรียนไปศึกษาการทำงานของศิลปินที่สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยในสถานที่จริงพร้อมพูดคุยสัมภาษณ์ และให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติภาคสนามโดยการสังเกตเก็บข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์ผลงานจริง

ด้านการจัดกิจกรรม สรุปลองค์ความรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาจัดทำเป็นโครงงานวิจัย ที่ผู้เรียนมีความสนใจ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการ จัดจำหน่ายผลงานของผู้เรียน และโครงงานวิจัยที่นำไปจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

จากการพิจารณารวมทุกข้อในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สอนให้ความสำคัญกับการพาผู้เรียนไปศึกษาการทำงานของศิลปินที่สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ในสถานที่จริง พร้อมพูดคุยสัมภาษณ์ เช่น แหล่งชุมชนที่มีการทำงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทยต่าง ๆ ได้เห็นผลงานจริง

2.4. วิธีการสอน

ด้านวิธีการสอน ควรจัดการศึกษานอกสถานที่โดยจัดกิจกรรมพาผู้เรียนไปเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยประสบการณ์จริง เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และพาผู้เรียนไปชมการทำงานของศิลปินที่สร้างสรรค์เครื่อง

แต่งกายละครไทย เป็นต้น และสอนโดยการให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่ตัวเองสนใจ ที่จะศึกษาสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบเครื่องแต่งกายละครไทย

2.5. ประเมินผล

2.5.1 การประเมินด้านพฤติกรรม ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ และสามารถอธิบายหรือถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย รวมถึงสามารถบอกลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทยได้ถูกต้อง และผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการทำงาน การเลือกวัสดุ อุปกรณ์อย่างถูกต้องจากการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

2.5.2 การประเมินด้านจิตใจ ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ความรู้ทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ที่เป็นประโยชน์และนำไปประยุกต์ในการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างอาชีพ

2.5.3 การประเมินด้านทักษะ ครูผู้สอนวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง ให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยออกมาเป็นผลงานได้อย่างถูกต้อง

2.6. แหล่งอ้างอิง

2.6.1 ด้านตัวบุคคล ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญที่สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และผู้ประกอบอาชีพสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสอนหรือบอกเล่าประสบการณ์ นอกจากนี้ คือ นักอนุรักษ์และบุคคลที่สะสมงานผ้าโบราณต่าง ๆ

2.6.2 ด้านหนังสือ ผู้วิจัยพบว่า หนังสือ ภาพถ่ายเก่า จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

2.6.3 ด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยมีความคิดเห็นเห็นด้วยมากที่สุดคือ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ วิดีโอ ภาพถ่ายประกอบการสอนที่มีประโยชน์การเรียนการสอน นอกจากนี้ คือ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

จากการพิจารณาโดยรวมทุกข้อในด้านแหล่งอ้างอิง ผู้เชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญการสอนวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยเลือกศึกษาจากภาพถ่ายโบราณประกอบกับงานเครื่องแต่งกายละครไทยที่ยังหลงเหลืออยู่

3. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอรูปแบบความเรียงดังนี้

3.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

3.2. ข้อมูลหลักในสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ที่จะนำไปสู่การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยในด้านต่อไปนี้

3.2.1. ด้านข้อมูลทางด้านประวัติความเป็นมา

3.2.2. ด้านวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

3.2.3. ด้านการวางแผนขั้นตอนทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

3.2.4. ด้านเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน

3.2.5. ด้านการต่อยอดพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

3.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยจำนวน 5 ท่านเป็นเพศชายจำนวน 4 ท่าน เพศหญิงจำนวน 1ท่าน ปัจจุบันประกอบอาชีพทางด้านการสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และงานด้านพัสดราภรณ์ ไม่ต่ำกว่า 15-20 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท

3.2.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหลักในสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยที่จะนำไปสู่การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

จากการสัมภาษณ์ คุณประยุทธ ศิริกุล ผู้เชี่ยวชาญสายงานปักผ้า ศิษย์งานช่างไทยของอาจารย์ จักรพันธ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ และศิษย์เก่างานช่างฝรั่งเศสจากสถาบัน Lemmikko: Artisan de la Broderie d'Art แห่งกรุงโตเกียวได้พูดถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทยเกิดขึ้นจากชนชั้นปกครองที่แสดงถึงสถาบรรดาศักดิ์ความรุ่งเรืองของอารยธรรมซึ่งมาจากเครื่องแต่งกายของกษัตริย์เมื่อกษัตริย์อนุญาตจึงได้เกิดการแต่งกายเลียนแบบอย่างกษัตริย์ จะเปลี่ยนแปลงไปตามเศรษฐกิจของในแต่ละยุคสมัยลวดลายปักของผ้าจึงมีวิวัฒนาการมาจากอินเดียที่มาจากลายของผ้าพิมพ์ลาย ในยุคต้น ๆ จะมีการเลียนแบบลายของธรรมชาติ โดยสังเกตได้จากลายผ้าสำหรับของอินเดียจำพวกลายเครือเถา ส่วนการปักลายไทยจะเกิดขึ้นประมาณหลังรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยในเชิงอนุรักษ์ทำได้โดยการต้องรู้จักประเภทของสกุลช่างในการ

สร้างสรรค์ผลงานขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์ผลงานว่าจะสร้างสรรค์ผลงานออกมาในทิศทางใด เช่น สกูลช่างอาจารย์วีระธรรมก็จะทำงานออกมาในรูปแบบของลวดลายในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ หรือสกูลช่างทางกรมศิลปากรมักจะทำงานในรูปแบบกรมมหรสพ ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านวัสดุและลวดลายที่ใช้ในการปัก แหล่งวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่มักจะถูกนำเข้ามาจากอินเดียและค่อยข้างมีราคาสูง การเลือกใช้วัสดุทดแทนจะต้องเลือกใช้วัสดุที่มีอารมณ์และให้ความรู้สึกแบบงานดั้งเดิมได้หากต้องการอนุรักษ์จึงต้องใช้วัสดุที่มีลักษณะคุณสมบัติคล้ายรูปแบบของเดิม ในเรื่องของผิวสัมผัสและน้ำหนักของวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานจะต้องมองถึงจุดประสงค์ของการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทยว่าต้องการสร้างชิ้นเพื่ออะไรเพื่อใครเพราะสิ่งเหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดชิ้นงานหรือวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ทักษะพื้นฐานทางด้านศิลปะที่ผู้สร้างสรรค์งานต้องมีคืออาจจะต้องสามารถเขียนลวดลายได้และสามารถรู้ถึงลักษณะของลวดลายที่จำกัดในเรื่องของการออกแบบ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์ของลายและวัสดุสัดส่วนของลวดลายที่มีผลต่อการสร้างสรรค์เครื่องละครไทยนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ในการแสดง เช่น ถ้าการแสดงที่มองในระยะไกล ลายมักจะมีขนาดใหญ่เพื่อให้เห็นโครงสร้างของลาย และรูปแบบของลายในมุมมองที่ไกล แต่ถ้าเกิดนำไปใช้ในการแสดงที่มีลักษณะใกล้ชิดกับผู้ชมลายมักจะมีรายละเอียดและใช้วัสดุที่มีขนาดเล็กกว่าปกติ การประยุกต์ใช้รูปแบบหรือเทคนิคในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยมักจะเอื้อต่อกันทั้งทางด้านงานไทยแบบดั้งเดิมและงานรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้สี รูปทรงองค์ประกอบซึ่งถูกกำหนดด้วยวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ระยะเวลาเป็นอุปสรรคในการสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องจากมีเวลาเพียงน้อยแต่ต้องการงานปริมาณจำนวนมาก และขาดแคลนช่างฝีมือที่มีความชำนาญในการสร้างสรรค์ผลงาน

จากการสัมภาษณ์ คุณ พิรมณต์ ชมธวัช นักอนุรักษ์และขณะเดียวกันก็เป็นผู้สร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแต่งกายละครโบราณเจ้าของ “คณะละครอารมณ์งาม” ที่สนใจเรื่องเครื่องแต่งกายโขนละครโบราณในราชสำนักได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทยเกิดขึ้นจากผู้คิดค้นประดิษฐ์เครื่องแต่งตัวสำหรับละครขึ้น ละครที่นิยมเล่นมักเป็นเรื่องราวจักร วงศ์ ๆ โดยตัวเอกของเรื่องจะเป็นเทวดาหรือกษัตริย์ เครื่องแต่งกายจึงถูกสร้างเลียนแบบขึ้นส่วนของ “เครื่องต้น” จึงมีเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย มีวิวัฒนาการมาจากอินเดียที่มาจากลายของผ้าพิมพ์ลาย ในยุคต้น ๆ จะมีการเลียนแบบลายของธรรมชาติ โดยสังเกตได้จากลายผ้าสาหรืของอินเดีย จำพวกลายเครือเถา ส่วนการปักลายไทยจะเกิดขึ้นประมาณหลังรัชกาลที่ 4 การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยในเชิงอนุรักษ์ทำได้โดยการต้องรู้จักประเภทของสกูลช่างในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์ผลงานว่าจะสร้างสรรค์ผลงานออกมาในทิศทางใด เช่น สกูลช่างอาจารย์วีระธรรมก็จะทำงานออกมาในรูปแบบของลวดลายในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านวัสดุและลวดลายที่ใช้ในการปัก แหล่งวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่มักจะถูกนำเข้ามาจากอินเดียและค่อยข้าง

มีราคาสูง การเลือกใช้วัสดุจะต้องเลือกใช้วัสดุกำหนดสัดส่วนให้เหมาะสมกับสัดส่วนร่างกายของนักแสดง ใช้ลักษณะลวดลายแบบโบราณ ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าที่ใช้ในปัจจุบัน ใช้ผ้าเนื้อดี สีไม่ฉูดฉาด เช่น ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ เป็นต้น คัดสรรวัสดุที่มีคุณภาพในการปัก เช่น ดิ้น เลื่อมโลหะขนาดเล็ก เส้นไหมทอง เส้นไหมเงิน แล่งทอง แล่งเงิน ปักแมลงทับ ลูกปัดแก้วขนาดเล็ก ชายครุยโลหะอย่างดี จากยุโรป ในเรื่องของผิวสัมผัสและน้ำหนักของวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานจะต้องมองถึงจุดประสงค์ของการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทยว่าต้องการสร้างชิ้นเพื่ออะไร เพื่อใครเพราะสิ่งเหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดชิ้นงานหรือวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ทักษะพื้นฐานทางด้านศิลปะที่ผู้สร้างสรรค์งานต้องมีคืออาจจะต้องสามารถเขียนลวดลายได้และสามารถรู้ถึงลักษณะของลวดลายที่จำกัดในเรื่องของการออกแบบ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์ของลายและวัสดุสัดส่วนของลวดลายที่มีผลต่อการสร้างสรรค์เครื่องละครไทยนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ในการแสดง เช่น ถ้าการแสดงที่มองในระยะไกล ลายมักจะมีความถี่ที่ใหญ่เพื่อให้เห็นโครงสร้างของลาย และรูปแบบของลายในมุมมองที่ไกล แต่ถ้าเกิดนำไปใช้ในการแสดงที่มีลักษณะใกล้ชิดกับผู้ชมลายมักจะมีความละเอียดและใช้วัสดุที่มีขนาดเล็กกว่าปกติ การประยุกต์ใช้รูปแบบหรือเทคนิคในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยมักจะเอื้อต่อกันทั้งทางด้านงานไทยแบบดั้งเดิมและงานรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นอยู่กับการใช้สี รูปทรง องค์ประกอบซึ่งถูกกำหนดด้วยวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ความต้องการใช้แบบใหม่ ๆ ทำให้การผลิตเสื้อผ้าต้องรวดเร็ว ทำให้ ฝีมือที่ควรต้องอันปราณีต แต่ต้องใช้เวลาในการสร้างสรรค์ที่ยาวนาน จึงเป็นเรื่องที่แทบเป็นไปได้ในยุคที่ กำลังกลายเป็นของค่าของชายและขาดแคลนช่างฝีมือที่มีความชำนาญในการสร้างสรรค์ผลงาน

จากการสัมภาษณ์ คุณ สรพล ธีระวงษ์ กรรมการบริหารสมาคมนิยมไทย และกลุ่มมรดกสยาม ผู้ดูแลประสานงานด้านศิลปะวัฒนธรรมและมรดกไทย เคยทำงาน กลุ่ม นาฏศิลป์ ฝ่ายพัสดุราภรณ์และเครื่องโรง สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ได้สืบทอดงานด้านพัสดุราภรณ์มาจากครูวีระ มีเหมือนสายคุณหญิงชิ้น ศิลปะบรรเลง ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทยเกิดขึ้นจากการแต่งกาย เลียนแบบชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายกษัตริย์ มีวิวัฒนาการมาจาก ลายของผ้าพิมพ์ลาย ที่มี การเลียนแบบดัดแปลงลายจากพันธุ์ไม้ในธรรมชาติ ลายดอก ใบไม้ การสร้างสรรค์ในเชิงอนุรักษ์ทำได้ด้วยการรื้อฟื้นเทคนิควิธีการปักแบบโบราณ 8 เทคนิคคือ การปักไหมสี ทองแผ่ลวด หักทองขวาง ล้อมไหมทอง ปักดินหนู ปักดินเลื่อม ปักทองแล่ง และเดินไหมทอง ซึ่งในปัจจุบันหาผู้เชี่ยวชาญได้ยาก ดิ้น เลื่อมโลหะขนาดเล็ก เส้นไหมทอง เส้นไหมเงิน แล่งทอง แล่งเงิน ปักแมลงทับ ลูกปัดสี การเลือกใช้วัสดุทดแทนเช่น เชือกทองแทนการเดินเส้นเกลียวด้วยดินจะต้องเป็นวัสดุที่หาได้ไม่ยากมีขายตามท้องตลาด การวางแผนในการทำงานเริ่มจากศึกษาชิ้นงานแล้วจึงออกแบบลวดลายเพื่อสร้างสรรค์จากนั้นก็แสวงหาวัสดุในการปักและสร้างสรรค์ผลงาน สัดส่วนของลวดลายขึ้นอยู่กับขนาดชิ้นงานและโอกาสที่จะนำไปใช้ พยายามใช้เทคนิคแบบโบราณเพื่อเป็นการอนุรักษ์วิธีการปัก

แม้ว่าวัสดุจะถูกเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ศึกษาผลงานจากครุรุ่นเก่าที่ได้สร้างสรรค์ผลงานทั้งไวและคงเหลือตกทอดมารุ่นต่อรุ่น และทดลองเปลี่ยนวัสดุเพื่อหาวิธีการอย่างงานแล้วคงความสวยงามไว้ อุปสรรคคือขาดผู้ที่สนใจสืบทอดงานด้านพัศตราภรณ์ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่สนใจอย่างจริง ๆ การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพด้านอื่นได้ เช่น การทำตาลปัตร การทำกระเป่าถือ การทำหน้าหมอน

จากการสัมภาษณ์คุณ นิเวศ แววมณเฑาะว์ เจ้าของคณะละคร "บ้านตุ๊กกะตุ่น หุ่นกระบอกไทย" คุณนิเวศ ด้านหนึ่งเขาทำงานด้านโฆษณาแต่ด้วยใจที่มี "หุน" รักในงานศิลปะไทย จึงเรียนรู้ค้นคว้าหาข้อมูลและเรียนรู้การประดิษฐ์หุ่นกระบอกไทยจากตำราที่ศิลปินท่านต่าง ๆ ได้บันทึกเอาไว้ โดยเฉพาะครูชิ้น สกุณแก้ว ศิลปินแห่งชาติและได้สืบสานงานด้านประณีตศิลป์ต่อมา ตั้งคำครูกว่า "การเชิดหุ่นสำคัญที่ใจรัก มีความมานะพยายามเชิดหุ่นให้สวย ให้ดีที่สุดเพราะหุ่นไม่มีกฎเกณฑ์อะไร เชิดให้สวยให้ได้จังหวะ ให้ได้อารมณ์ตามบทเท่านั้นเอง ดิฉันเชิดหุ่นมานานกว่า ๗๐ ปีแล้ว จนหุ่นเกือบเป็นชีวิตของตัวเอง ฉันไม่อยากให้หุ่นกระบอกต้องหาย หรือเสื่อมไปเลยอยากให้มีคนเชิด คนเล่น รับผิดชอบต่อ ๆ ไปขอบคุณครูหุ่นทุกท่านที่ดิฉันเคารพบูชา บันดาลให้เจตนารมณ์นี้สัมฤทธิ์ผล" นิเวศ เปิดโลกหุ่นกระบอกไทยสู่สายตาชาวโลก ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา ด้วยชื่อบ้านตุ๊กกะตุ่นผ่านสื่อโซเชียล นอกเหนือจากการแสดงหุ่นกระบอกไทยแล้ว ยังผลิตและจำหน่ายหุ่นกระบอก ทั้งสอนการเล่นหุ่นกระบอกให้กับเยาวชนที่สนใจศิลปะการแสดงแขนงนี้อีกด้วย แล้วไม่ได้คำนึงถึงค่าแสดงหุ่นแต่อย่างใด เป็นรายการกุศลเสียมากกว่า ที่สำคัญอยากให้เยาวชนได้รู้จักหุ่นกระบอกไทยมากขึ้น รวมทั้งให้ชาวต่างชาติได้แลเห็นศิลปวัฒนธรรมการแสดงแขนงนี้ ที่มีมาอย่างยาวนาน" วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานปกนั้น แหล่งวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่มักจะถูกนำเข้ามาจากอินเดียและค่อนข้างมีราคาสูง การเลือกใช้วัสดุทดแทนจะต้องเลือกใช้วัสดุที่มีอารมณ์และให้ความรู้สึกแบบงานดั้งเดิมได้หากต้องการอนุรักษ์จึงต้องใช้วัสดุที่มีลักษณะคุณสมบัติคล้ายรูปแบบของเดิม ในเรื่องของผิวสัมผัสและน้ำหนักของวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานจะต้องมองถึงจุดประสงค์ของการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทยว่าต้องการสร้างขึ้นเพื่ออะไรเพื่อใครเพราะสิ่งเหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดชิ้นงานหรือวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ทักษะพื้นฐานทางด้านศิลปะที่ผู้สร้างสรรค์งานต้องมีคือ อาจจะต้องสามารถเขียนลวดลายได้และสามารถรู้ถึงลักษณะของลวดลายที่จำกัดในเรื่องของการออกแบบ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์ของลายและวัสดุสัดส่วนของลวดลายที่มีผลต่อการสร้างสรรค์เครื่องละครไทยนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ในการแสดงการปัก เช่น ดิ้น เลื่อมโลหะขนาดเล็ก เส้นไหมทอง เส้นไหมเงิน แล่งทอง แล่งเงิน ปักแมลงทับ ลูกปัดแก้วขนาดเล็ก ชายครุยโลหะอย่างดี จากยุโรป ในเรื่องของผิวสัมผัสและน้ำหนักของวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ชิ้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานจะต้องมองถึงจุดประสงค์ของการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทยว่าต้องการสร้างขึ้นเพื่ออะไรเพื่อใครอุปสรรคคือขาดผู้ที่สนใจสืบทอดงานด้านพัศตราภรณ์ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่สนใจอย่างจริง

ๆ การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพด้านอื่นได้ เช่น การทำตาลปัตร หรือการสร้างสรรค์ผลงานด้านอื่น ๆ ที่ใช้ศาสตร์แขนงนี้เป็นพื้นฐานในการต่อยอด

จากการสัมภาษณ์คุณโสน เรืองขวัญ ช่างปักผ้าในราชสำนัก ในนามกลุ่มจันทร์โสมา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ วัสดุที่สำคัญของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ได้แก่ ผ้าที่หลากหลายไหม ดิ้น เลื่อม ลูกปัด ปีกแมลงทับ เพชร พลอย เมื่อศึกษารูปแบบของเครื่องแต่งกายจากภาพถ่ายเหลือชิ้นงานจริงที่มีอยู่ จึงนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานโดยเริ่มจากการวัดสัดส่วนที่ถูกต้องเพื่อส่งเสริมร่างกายของผู้แสดง ไม่ให้บดบังหรือโดดเด่นเหนือไปกว่ากันเพราะเครื่องแต่งกายเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมผู้แสดง การศึกษาค้นคว้าประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งจะนำมาออกแบบชิ้นส่วนต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกาย ลวดลาย สำหรับตัวละครนั้น ๆ แล้วจึงเริ่มขึ้นเสียดึงผ้าสีตามที่กำหนดไว้ แล้วจึงปักลวดลายที่ออกแบบไว้ด้วยเทคนิคแบบโบราณด้วย เลื่อม ดิ้น ไหม ลูกปัด ผ่านทักษะพื้นฐานการเย็บผ้าโดยเริ่มจากการฝึกทำลงมือทำงานจริง กระบวนการในการทำงานจึงต้องมีความพิถีพิถัน ความอดทนและใจเย็นเทคนิคคือ การปักไหมสี ทองแม่ลวด หักทองขวาง ล้อมไหมทอง ปักดินหนูน ปักดินเลื่อม ปักทอง แล่ง และเดินไหมทอง ซึ่งในปัจจุบันหาผู้เชี่ยวชาญได้ยาก ดิ้น เลื่อมโลหะขนาดเล็ก เส้นไหมทอง เส้นไหมเงิน แล่งทอง แล่งเงิน ปีกแมลงทับ ลูกปัดสี อุปสรรคคือขาดผู้ที่สนใจสืบทอดขาดแคลนช่างฝีมือที่มีความชำนาญในการสร้างสรรค์ผลงาน การต่อยอดพื้นฐานทางการทำงานสามารถประกอบกิจการทางด้านชุดแต่งงานได้

ตารางที่ 7 สรุปประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

ผู้เชี่ยวชาญในการ สร้างสรรค์งานเครื่อง แต่งกายละครไทย	ประเด็นคำถาม				
	ประวัติ ความเป็นมา	วัสดุ อุปกรณ์	ขั้นตอน ทักษะ พื้นฐาน	เทคนิค และ วิธีการ	การต่อ ยอด พื้นฐาน
ประยูทธ ศิริกุล	✓	✓	✓	✓	✓
พีรเมณฑ์ ชมธวัช	✓	✓	✓	✓	✓
สรพล ถิระวงษ์	✓	✓	✓	✓	✓
นิเวศ แววมณ		✓	✓		✓
โสน เรืองขวัญ		✓	✓	✓	✓

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสรุปได้ว่า มีความคิดเห็นด้วยไปในทางเดียวกัน ในเรื่องของการนำองค์ความรู้และข้อมูลในเชิงลึกทางการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ในด้านประวัติความเป็นมา วัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนทักษะพื้นฐาน เทคนิคและวิธีการ การต่อยอดพื้นฐาน นำไปพัฒนาเป็นรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยให้ข้อเสนอ ดังนี้

3.2.1. ด้านประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทย

เครื่องแต่งกายละครไทยในยุคแรกก่อนสมัยอยุธยาไม่มีหลักฐานที่ปรากฏแน่ชัด แต่เดิมนั้นการเล่นละครรำพื้นบ้านที่เรียกว่า “ละครนอก” ที่ผู้เล่นจะเป็นผู้ชายล้วนเมื่อการเล่นละครเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายจึงมีผู้คิดค้นประดิษฐ์เครื่องแต่งตัวสำหรับละครขึ้น ละครที่นิยมเล่นมักเป็นเรื่องราวจักร ๆ วงศ์ ๆ โดยตัวเอกของเรื่องจะเป็นเทวดาหรือกษัตริย์ ดังนั้นผู้คิดประดิษฐ์เครื่องแต่งกายของตัวละครในยุคแรก จึงมีการสร้างเครื่องแต่งกายตามอย่างกษัตริย์จริงๆ ในสมัยนั้น การจัดสร้างเครื่องแต่งกายจึงถูกสร้างเลียนแบบขึ้นส่วนของ “เครื่องต้น” ตั้งเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ที่สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงกล่าวว่า “เครื่องแต่งตัวโขนละคร เป็นของถ่ายแบบอย่างมาแต่เครื่องยศศักดิ์ท้าวพระยาแต่ดึกดำบรรพ์”

เครื่องแต่งกายละครไทยชุดแรก ที่เลียนแบบมาจากขึ้นส่วนของ “เครื่องต้น” คือ ชุดพระ หรือเรียกทั่วไปในสมัยโบราณว่า “ยีนเครื่อง” ดัดแปลงให้เหมาะกับการใช้เป็นเครื่องแต่งกายของ “ละครรำ” จากการสันนิษฐานของสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงฯ ถึงลักษณะของเครื่องแต่งกายเทวดาในภาพจำหลักและภาพเขียน ในสมัยอยุธยาตอนต้นจะเห็นได้ว่าไม่มีการใส่เสื้อหรือ “ฉลองพระองค์” ดังเทวดาจำหลักบานซุ้มพระเจดีย์ วัดพระศรีสรรเพชญ์

วัตถุประสงค์ของการแต่งกายแบบยีนเครื่อง จะเป็นการแต่งเพื่อความสวยงามของตัวละครในการแสดง แต่งยังคงขึ้นส่วนต่าง ๆ ที่ทำเลียนแบบเครื่องต้นที่รวมของมีค่าหลาย ๆ ชิ้นไว้ในชุดเดียวกันและดัดแปลงให้สะดวกเรียบง่ายในการแต่ง เป็นการแต่งแบบรัดตึง เพื่อเน้นรูปร่างให้ดูสง่างาม ที่เรียกว่า “รัดเครื่อง” เพื่อความคล่องตัวในการรำ การแต่งการมีการเปลี่ยนแปลงตามสมัย แต่ยังคงลักษณะเดิมไว้ “สมมุติเทพ” ตามลักษณะของตัวละครในเรื่องราวต่าง ๆ ที่นำมาเล่นเป็นละครรำ

เครื่องแต่งกายละครไทยแบบยีนเครื่อง น่าจะเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น เพราะมีหลักฐานที่ได้กล่าวถึงเครื่องแต่งกายยีนเครื่องปรากฏอยู่ในกฎหมายศกดินาพลเรือน ในแผ่นดินสมเด็จพระบรมราชาธิราช ที่ 1 มีลักษณะเหมือนเครื่องแต่งตัวเทวดาในภาพจำหลักบนบานซุ้มประตูพระเจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ นุ่งสนับเพลาเชิงกรอมถึงข้อเท้า นุ่งผ้า

หยักจีบโจงอย่างหางหงส์ สวนเครื่องประดับกับตัวเปล่า ไม่ใส่เสื้อ และศีรษะสวมเทริด ยังไม่มี ห้อยหน้า ห้อยข้าง อย่างปัจจุบันนี้ มีแต่ ผ้าคาดเอว ที่คาดแล้วปล่อยให้ชายห้อยลงมาเฉย ๆ

สมัยอยุธยาตอนกลางได้นำเอาลักษณะของ ชายแครงประดับพลอย ห้อยหน้า ซึ่งเป็นชิ้นส่วนของ เครื่องต้น ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นแบบอย่างของผ้าห้อยหน้า ที่ใช้ผูกทับผ้าคาดเอว จึงสันนิษฐานว่า “ห้อยหน้า” เรียกตามคำเพื่อบอกวิธีการใช้หรือบอกตำแหน่งในการใช้ ส่วน “ห้อยข้าง” มีการสันนิษฐานว่ามาจากการตัดแปลง “ผ้าคาดเอว” ที่เรียกตามชิ้นส่วนของเครื่องต้นว่า “เจียรबाट” ทำให้ดูเรียบร้อยเวลาคาด โดยแบ่งออกเป็น 3 ท่อนท่อนกลางยังเรียกว่า “เจียรबाट” แต่ท่อนปลายทั้งสองข้างใช้ผูกให้ห้อยลงมาที่หน้าขาทั้ง 2 ข้างจึงเรียกว่า “ห้อยข้าง”

สมัยอยุธยาตอนปลาย ได้มี ละครผู้หญิง ที่เกิดขึ้นของนางในวังหลวงจึงเรียกว่า “ละครนางใน” หรือ “ละครใน” จึงทำให้มีการดัดแปลงชุดยืนเครื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับผู้หญิงที่เป็นนางรำของหลวง โดยจะให้มีการสวมเสื้อแขนยาวถึงปลายแขนไม่ปล่อยตัวเปล่าอย่างละครผู้ชาย นุ่งผ้าลดเชิงลงมาถึงเข่า ส่วนตัวนาง ก็ให้นุ่งผ้าจีบกรอมถึงท้องน่อง ห่มผ้าแบบโอบพันรอบตัวสะพักสองบ่าทิ้งชายไปด้านหลัง ให้ชายผ้าเสมอน่อง

สมัยรัตนโกสินทร์ใน รัชกาลที่ 1 การเล่นละครได้รับความนิยมขึ้น จึงมีการแข่งขันกัน ในด้านเครื่องแต่งกายละคร จึงมีการประดิษฐ์ชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับ เครื่องต้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ออกพระราชกำหนดในกฎหมายตราสามดวง ห้ามไม่ให้ละครทำ มงกุฎ ชฎา กรรเจียกจร ดอกไม้ทัด ไม่ให้นุ่งผ้าแบบจีบโจงไว้หางหงส์ และชายไหวชายแครงอย่างเครื่องต้น และให้ตัวนางใส่แต่ รัตเกล้า โดยไม่ให้มี กรรเจียกจร และดอกไม้ทัด สำหรับเครื่องแต่งกายของละครหลวงในรัชกาลที่ 1 ตอนต้นของรัชกาล เสื้อละครยังคงไม่มีอินทรธนู แต่เสื้อมีทั้งแขนสั้นและแขนยาว ถ้าใส่เสื้อแขนยาวต้องใส่เสื้อแขนสั้น ซึ่งมีกนกที่ปลายแขน ทับอีกชั้นหนึ่ง

สมัยรัชกาลที่ 2 รูปแบบเครื่องแต่งกายยืนเครื่องยังคงเหมือนเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีเพียงการใช้วัสดุในการปักหลากหลายชนิดขึ้น เช่น เลื่อม เงินคูน ปีกแมลงทับ ทองแถม และไหมทอง เป็นวัสดุที่ใช้ในการปักแบบ “หักทองขวาง” ที่ได้รับวิธีการมาจากชาวจีนกวางตุ้ง เป็นที่นิยมนำมาใช้ปักเครื่องละครไทย มีการพบหลักฐานการกล่าวถึงเครื่องแต่งตัวที่ใช้วิธีการปักแบบหักทองขวางในบทละครพระราชานิพนธ์รัชกาลที่ 2

สมัยรัชกาลที่ 3 ไม่โปรดละครจึงทรงยกเลิกละครหลวง ทำให้ละครเจ้านายและขุนนางผู้มีบรรดาศักดิ์ ละเมิดข้อห้ามบางอย่างในพระราชกำหนดเรื่องเครื่องแต่งตัวละครครั้งรัชกาลที่ 1 ที่มีการนุ่งผ้าจีบโจงไว้หางหงส์ ใช้กรรเจียกจร และดอกไม้ทัด

สมัยรัชกาลที่ 4 จึงโปรดให้มีการฟื้นฟูละครผู้หญิงขึ้นอีกครั้ง แต่ห้ามใช้รัตเกล้ายอด และเครื่องแต่งกายลงยา เพราะการทำเครื่องลงยาราชวาทินั้นต้องทำกับทองคำจริง ๆ นอกจากนั้น ละครเจ้านายและผู้มีบรรดาศักดิ์ยังมีอยู่ด้วยกันหลายโรง บ้างก็หัดตัวละครไว้เล่นดูกันเอง ซึ่งไม่ได้แต่งเครื่อง หรือแต่งน้อย เรียกว่า “ละครกุ่มปณี”

สมัยรัชกาลที่ 5 ละครใน มีการแต่งตัวด้วยเครื่องที่น้อยลง เนื่องจากตัวละครเป็นผู้สูงอายุครึ่งเป็นละครหลวงในสมัยรัชกาลที่ 4 แต่ตัวเอกมีการแต่งกายแบบ “กึ่งยืนเครื่อง” ในละครผู้มีบรรดาศักดิ์ซึ่งมีอยู่หลายโรง ได้มีการประดิษฐ์เครื่องแต่งกายให้มีความแปลกที่แตกต่างกันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะโรง เช่น มีการตัดแปลงผ้าห่มนางจากเดิมเป็นสีเหลืองผืนผ้า มาตัดให้เขียวแหลมลงมาจากไหล่ถึงเอว และมีการประดับบ่าด้วยอินทหรณรูปช่ออกนก ละครกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ได้ตัดแปลงห้อยข้างตัวพระเป็น ห้อยข้างแบบหางไหล และเติมชายผ้า ที่ผ้าถุงของตัวนาง ใช้เพชรหลากับเพชรกันตัดทำเป็นเครื่องประดับชนิดต่าง ๆ จนทำให้เครื่องละครมีลักษณะคล้าย ก้อนเพชร

สมัยรัชกาลที่ 6 ใช้เครื่องแต่งกายยืนเครื่อง แบบดั้งเดิมของละครหลวง นิยมใช้ลวดลายประเภทลายกนกมากขึ้น และการปักก็มีการหนุนตัวลายให้นูนมากขึ้นกว่าการปักแบบแบน ๆ อย่างเดิมทำให้เห็นลวดลายได้ชัดเจน ส่วนละครผู้มีบรรดาศักดิ์ที่เริ่มออกแสดงในสมัยรัชกาลที่ 6 มีเครื่องแต่งกายที่แปลกไปจากโรงอื่น ๆ ได้แก่ ละครเจ้าคุณพระประยูรวงศ์ ใช้เสื้อละครตัวพระแบบ “ทรงประพาส” ที่มีแขนสั้นมากและมีกนกปลายแขนแบบพระนบ หรือ นพองศา ของชุดเครื่องต้น ส่วนตัวนางใช้ รัตสะเอว สังกวาลคู่ ตาบทิศ ตามแบบภาพเขียน

สมัยรัชกาลที่ 7 และสมัยรัชกาลที่ 8 เครื่องแต่งกายแบบยืนเครื่องทั้งชุดพระและนางยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง

สมัยรัชกาลที่ 9 เครื่องแต่งกายแบบยืนเครื่องทั้งชุดพระและนางยังคงเป็นลักษณะที่เรียกว่า “แบบดั้งเดิม” ที่มีการใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ก็มีการนำลักษณะที่เป็นรูปแบบพิเศษของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายบางอย่างที่ละครผู้มีบรรดาศักดิ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 มาใช้เฉพาะตัวพระสูงศักดิ์ เช่น ห้อยข้างแบบหางไหล ของกรมพระนราฯ ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชดำริที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้การแสดงโขนมีความงดงาม จึงให้มีการจัดสร้างและฟื้นฟูเครื่องแต่งกายละครไทยในลักษณะรูปแบบอยุธยาตอนปลายถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ จึงได้เกิดมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทำให้มีช่างฝีมือมากมายแขนงศาสตร์วิชาที่เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และยังคงอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบทำเนียมในแบบโบราณราชประเพณีและเป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรมไว้ให้คงอยู่เป็นสมบัติของชาติสู่คนรุ่นหลัง

3.2.2. ด้านวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

การเตรียมอุปกรณ์เบื้องต้นสำหรับใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย สตีง หมายถึงกรอบไม้ ที่ใช้ซึ่งผ้าเพื่อเย็บปัก มีหลายรูปแบบทั้งแบบ วงกลมขนาดเล็กเป็นสี่เหลี่ยม หรือแบบตาม ต้องการ ผ้าที่จะปักขนาดเท่าใด ต้องทำสตีงให้ใหญ่ กว่าผ้า เพื่อซึ่งผ้า รองปักให้ตึง ถ้าสตีงยาวมาก ต้องใช้วิธีม้วนผ้าที่ปักแล้วแล้ว จึงขึ้นส่วนที่เหลืออีก

ผ้าขึ้นสตีง ในการปักผ้าจะมีการขึ้นผ้าก่อน ก่อนจะนำผ้าจริงลงไปเย็บเนาติด มักจะใช้ผ้าขาว ซึ่งเลือกใช้ตามความ เหมาะสม เช่น ผ้าดิบ ผ้าดิบพอก ผ้าสาหลู ผ้าฝ้าย ผ้าลินินช่างสร้าง เครื่องโขนปัจจุบันมักขึ้นด้วยผ้าดิบหนา เพื่อความทนทาน แต่ มีปัญหาคือสีน้ำหนักรองของเครื่องแต่งกาย ที่เพิ่มขึ้นและความหนาของผ้าไม่ทำให้เครื่องแต่งกายพลิ้วไหว อาจใช้ผ้าดิบพอกขาวหรือผ้า บางๆ ขึ้นสตีงก่อนก็ได้

ผ้าที่จะใช้ปัก ผ้าที่จะเป็นพื้นสีของเครื่องแต่งกายตามที่ได้ออกแบบไว้และสีที่กำหนด ผ้ามีหลายชนิด เช่น ผ้าต่วน ผ้าตาด ผ้าไหมไทย ไหมอิตาลี ผ้าแครบ ผ้าลูกไม้ ผ้าเม็ดพริกไทยเป็นต้น แล้วแต่การนำเอามาใช้ตามที่ต้องการ คุณภาพ ของผ้าแต่ละชนิดก็มีความแตกต่างกันไป

กระดาษลอกลาย กระดาษลอกลายเป็นการเขียนลอกลายที่ออกแบบไว้วางบนผ้า เพื่อใช้ปักตามลายนั้น ๆ มักใช้ เป็นการดาษลอกลายบาง ๆ เมื่อปักเสร็จจะลอกกระดาษออกให้เห็น ลายผ้า

เข็ม เข็มที่ใช้ปักผ้าใช้เข็มเบอร์ต่าง ๆ ตามขนาดของดิน ลูกปัก หรือวัสดุปักอื่น ๆ

ด้าย ด้ายใช้สีต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับวัสดุที่ปัก เป็นปักดินทองมักใช้ด้ายสีเหลือง ดิ้นเงิน มักใช้ด้ายสีขาว ปักแมลงทับใช้ ด้ายสีเหลือง เป็นต้น ปัจจุบันการปักเครื่องโขนละคร ใช้ดินใหญ่ จึงใช้ ด้ายใหญ่ปัก ทำให้ลายหนาและแข็ง

กรรไกร ใช้ตัดอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่นตัดผ้า ตัดดิน ตัดด้าย กรรไกรใช้ขนาดเล็ก ๆ เพื่อ ตัดอุปกรณ์งานชิ้นเล็กๆ อันใหญ่เพื่อ ตัดอุปกรณ์ชิ้นใหญ่

ปากคีบ ใช้คีบกดดินลวดลาย ให้เกิดมุม ต่างๆ ตามกระบวนลาย หรือไว้คีบจับ อุปกรณ์ขนาดเล็ก ไว้แกะคีบกระดาษจาก ผ้า เป็นต้น

ที่ร้อยด้าย ไว้สำหรับร้อยด้ายเข้าเข็มให้สะดวกขึ้น

ที่รองวัสดุ ไว้สำหรับใส่วัสดุปักที่มีขนาดเล็ก เช่น ดิ้น ปักแมลงทับ ลูกปัก และแบ่งของ เป็นหมวดหมู่ไม่ปะปนกัน

ที่หนุนลาย เป็นวัสดุที่ใช้หนุนลายให้หนุนขึ้น (แล้วแต่วิธีการของการปัก) ได้แก่ เชือก สำลี

กาวย กาวยไว้สำหรับทาด้ายด้านหลังที่ปัก ให้คงทนไม่หลุดออกจากกัน กาวที่ใช้ทั้งกาวย แป้งเปียกและกาวลาเท็กซ์

อุปกรณ์ทำความสะอาด เมื่อปักผ้าเสร็จต้องมีการทำความสะอาดลวดลาย และผ้าถ้าเป็นการปักเครื่องแต่งกายโขนปัจจุบันจะใช้สารโปรตัสเซียมไซยาไนด์ (Potassium cyanide) ละลายน้ำเจือจาง ล้างสะดึงและล้างด้วยน้ำเปล่าอีกหลายครั้ง ให้สะอาด โซเดียมไซยาไนด์มีคุณสมบัติกัดโลหะให้ขาวใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องประดับ แต่มีอันตรายมากถ้าใช้ดินคุณภาพดีราคา สูงที่เรียกว่า ดินแท้ ปักเสร็จแล้วเพียงใช้แชมพูสระผม และแปรงนุ่ม ๆ ปัดออก แล้วล้างน้ำซ้ำ ก็เพียงพอ

วัสดุที่ใช้ในการปักเครื่องแต่งกายตั้งแต่อดีตมาถึงปัจจุบันมีความหลากหลายตามยุคสมัย ทั้งที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและวัสดุ ที่หาได้ภายในประเทศ แต่ส่วนใหญ่ยังเป็นวัสดุปักที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มีแหล่งผลิตในอินเดีย และยุโรป วัสดุภายในประเทศมี จำนวนน้อย ดังนี้

ไหมเงินไหมทอง คือ การนำเส้นโลหะขนาดเล็กสีเงินหรือทองมาพันควบกับเส้นด้าย ใช้สำหรับทองผ้าหรือนำมาปักผ้า เดิมวัสดุที่ผลิตทำมาจากเส้นทองคำแท้ เงินแท้ (กะไหล่ ทองและเงิน) ปัจจุบันผลิตจากเส้น พลาสติกแหล่งผลิต มีทั้งในยุโรป จีน และญี่ปุ่น ไหมเงินไหม ทองมีหลายขนาดในการใช้งาน เช่น 1. ขนาดเล็กใช้ปักถมลาย หรือในปัจจุบันมาใช้จักรเย็บผ้าปักในอุตสาหกรรม 2. ขนาดกลางใช้ปักเดินเส้นลาย ล้อมเลื่อม 3. ขนาดใหญ่เช่นไหมทองจีน หรือไหมทองญี่ปุ่น นำมาล้อมลายปักเดินเส้นลายดูในชุดจีวรหรือคาบูกิ ญี่ปุ่น

แล่ง คือ แผ่นโลหะที่นำมารีดจนแบนตัดเป็นเส้นยาวๆ มีทั้งสีเงินและสีทอง เรียก แล่งเงิน แล่งทอง เดิมผลิตจาก โลหะทองคำ เงิน ทองแดง ปัจจุบันผลิตจากพลาสติกแถบแล่งใช้ในการทอผ้า ปักผ้า ทอกับไหมทอง เงิน เป็นเส้นแถบต่างๆ เส้น แล่งขนาดเล็กนำมาทอควบกับด้าย เรียกกันว่า ผ้าตาด แล่งมีหลายขนาด เช่น 1. ขนาดเล็ก นำมาทอควบกับด้าย เป็นผ้าตาด หรือนำมาทอกับด้ายเป็นแถบเรียกแถบแล่ง 2. ขนาดกลางมาปัก ในเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ ของชนชั้นสูง เช่น เสื้อครุย ชุดหุ่นหลวง เครื่องละคร 3. ขนาดใหญ่นำมาปัก ในชุดเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ในพระราชพิธี เช่น ชุดครุยเสื้อฉลองพระองค์ เครื่องโขนละคร หรือนำมาพับเป็น “นมสาว” ใช้ปักผ้า

นมสาว คือ การนำเอาแถบแล่งมาพับทบกันให้เป็นสามเหลี่ยม เป็นมุมเพื่อสะท้อนแสงให้เกิดความแวววาม นมสาวใช้มาทอกับด้ายหรือใช้มาปักเดินเส้นลายในเครื่องแต่งกายเจ้านายชั้นสูงและ เครื่องแต่งกายโขนละครนมสาวแต่เดิมพับส่งมาจากอินเดียเป็นเส้น ปัจจุบันต้องนำแถบแล่งมาพับเองเป็นเพื่อใช้ในการปักผ้า ขนาดนมสาวขึ้นอยู่กับขนาดของแล่งที่นำมาใช้ในการพับ

เลื่อม คือ แผ่นโลหะเป็นรูปวงกลม เจาะรูตรงกลางไว้สำหรับสอดเข็มปัก เลื่อมมีทั้งสีเงินและสีทอง เลื่อมสามารถทำได้ มาจาก ทองคำ เงิน (กะไหล่ทอง หรือกะไหล่เงิน) ทองแดง (กะไหล่

ทอง หรือเงิน) พลาสติก (เคลือบทอง หรือเงิน หรือสีอื่น ๆ) เลื่อมอีกชนิดหนึ่งที่มีลักษณะนูนเป็นรูป เรียกว่า “เลื่อมดุน” หรือผลิตเลื่อม รูปแบบอื่น ๆ เช่น รูปกลีบบัว รูปรี เป็นต้น ปัจจุบันเครื่องไขว่ ทัวไปจะนิยมใช้เลื่อมพลาสติก คุณสมบัติของเลื่อมพลาสติกเมื่อใช้ไปได้ระยะหนึ่งสีของ พลาสติกจะ ลอกออก

ดิน คือ เส้นโลหะขนาดเล็กที่นำมาพันให้เป็นเส้นยาวๆ ใช้สำหรับปัก หรือประดับใน งานเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย ให้เกิดความแวววาวงดงาม โดยนำมาตัดแล้วร้อยเข็มด้ายเข้าตรงกลาง ปักบนผ้า หรือใช้ปักด้ายค้อมทับปักลงไปบนผ้าดินมีหลายประเภท

ดินมัน หมายถึง เส้นโลหะสีทอง หรือเงินพันรอบแกนให้เป็นเส้นกลม ขนาดยาว มีสี แวววาว มีหลายขนาดตั้งแต่เล็กจนใหญ่ นำมาใช้ปักเครื่องแต่งกาย เช่นเครื่องหมายในเครื่องแบบข้า ราชกาย เครื่องแต่งกายโขนละครนำมา ทำชายครุย ทำพู่มาหรือ ดินมันขนาดใหญ่นำมา ทำพู่ห้อย อินทรธนูเครื่องแบบทหารฝรั่ง เป็นต้น

ดินด้าน มีลักษณะเดียวกับดินมัน มีทั้งสีเงิน และทอง แต่ไม่มีความแวววาวใช้ปัก เครื่องแต่งกายเช่นเดียวกับดินมัน

ดินโปร่ง เส้นโลหะเป็นเส้นแบบขนาดเล็กมาพันทับบนแกนให้เป็นเหลี่ยม เพื่อให้เกิด มุมที่หักเหแสงเกิดความแวววาว มีทั้งสีเงินและสีทอง และสีอื่นเช่น เขียว น้ำเงิน แดง มีหลายขนาด ตั้งแต่เล็กสุด ไปถึงใหญ่สุด

ดินข้อ เป็นเส้นโลหะที่พันเป็นเกลียว เหมือนลวด มีความแข็งใช้เดินเส้นขอบลาย ดิน ข้อ เมื่อนำมาใช้จะดึงยึดออก เล็กน้อย เมื่อปักใช้ด้ายปักคล่อมลงไปบนดินข้อ ให้ซ่อนอยู่ในข้อเกลียว ดินข้อมีหลาย ทับ แผลงทับ เป็นแผลงปักแข็ง มีสีเขียวแววาว ทั้งเขียวคราม (น้ำเงิน) เขียวทอง ชื่อ สามัญ Metalic Wood Horing Beetle มีการนำเอาประโยชน์จากแผลงทับมาใช้ในงานศิลปะเช่น ประดับตกแต่งงานหัตถะศิลป์และเครื่องประดับ และนำมาปักลวดลาย บนผ้า พบทั้งในงานอินเดีย พม่า และไทย การนำปักแผลงทับมาปักบนผ้าในประเทศไทยพบหลักฐาน ผ้าทรงสะพักเจ้านายโบราณ เครื่องแต่งกายหุ่นวังหน้า เครื่องแต่งกายโขนละครโบราณ เป็นต้น

ลูกปัด ลูกปัดมักทำมาจากวัสดุหลายอย่าง เช่น หินโลหะ แก้ว เมล็ดพืช กระจุก เขา สัตว์ ดินเผา เป็นต้น ลูกปัดที่ใช้ในการสร้างเครื่องแต่งกายนั้นพบการนำมาปักเครื่องแต่งกายตั้งแต่ สมัยโบราณ ในกรุงรัตนโกสินทร์ พบนำมาปักในผ้าทรงสะพักเจ้านาย ชุดเครื่องแต่งกายหุ่นวังหน้า เครื่องโขนละครโบราณแหล่งผลิตลูกปัดที่สำคัญมีหลายแห่งทั้ง แอฟริกา อินเดีย และยุโรป

ไหมสี คือ ด้ายสีต่าง ๆ ที่นำมาปักแทรกบนเครื่องแต่งกายให้เกิดสีสัน ไหมสีผลิตจาก วัสดุต่าง ๆ เช่นเส้นไหม เส้นฝ้าย วัสดุสังเคราะห์ เช่น โพลีเอสเตอร์แต่ไหมสีที่นำมาปักควรมาจาก

เส้นไหมจริงจะมีลักษณะมันวาวมีคุณค่า และงดงามไหมสีมักจะนำมา แยกเส้นเล็กๆ ละเอียดแล้ว นำมาปักเรียกว่า ปักชอย ไส้สีอ่อนแก่เหมือนงานจิตรกรรม การปักไหมสีเป็นเทคนิคชั้นสูงอาศัยเวลา มากงานปักไหมสี จึงใช้ในงานชั้นสูง เช่น เครื่องทรง เครื่องใช้พระมหากษัตริย์เจ้านาย ผ้ามา นตาลปัตร ในเครื่องแต่งกายละครไทย จะใช้ปักแซมให้เกิดสีสัน เล็กน้อย

3.2.3. ด้านการวางแผนขั้นตอนในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

การออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกายละครไทยขึ้นการวางแผน มีความสำคัญมาก เพราะ การรู้จักโครงสร้างเป็นขั้นส่วนที่ เป็นอันดับแรกในการสร้างเครื่องแต่งกาย โครงสร้างที่ได้ สัดส่วนจะเป็นการเสริมความงามของตัวละคร และรายละเอียดในขั้นส่วนเครื่องแต่งกายแต่ละชิ้นจะมี รายละเอียด ที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

ตัวพระ ยักษ์ ลิง ประกอบด้วยสนับเพลา หรือกางเกง มีแบบที่เป็นลักษณะปลาย กระหนก และ ทรงกระบอก มีเส้นลูกขนานสีตัดขอบกางเกง

ห้อยหน้า เป็นผ้าห้อยด้านหน้า ที่เลียนแบบมาจากโครงสร้างของลายผ้า จึงต้องมี ส่วนของท้องผ้า กรอบสังเวียน ลูกขนาน และช่องกระจก ที่มีสัดส่วนต่างกัน

ห้อยข้าง คือ ห้อยสองข้างตัวละคร มาจากผ้าชายผ้าคาดเอวครึ่งผืนจึงต้องมี ท้องผ้า กรอบสังเวียนข้างเดียว ลูกขนาน ช่องกระจก

รัดสะเอว มาจากผ้าคาดเอวที่พับครึ่ง จึงเพียงส่วนท้องผ้า และลูกขนานด้านล่าง เพียงด้านเดียว

ฉลององค์ หรือเสื้อ หมายถึงการใส่เสื้อสองตัวซ้อนกัน เสื้อตัวนอกจึงมีลายเฉพาะ แขนเสื้อเป็นลายจากผ้าเข้มขาบ ลายปล้อง จึงมีลายแขนและสีต่างกัน

กรองคอ มีทั้งลายที่เป็นกลีบบัว รอบคอ หรือเป็นวงกลมไม่มีกลีบ มีทั้งวางเส้นลูก ขนาน และการสอดสี

อินทรธนู ติดบนไหล่พัฒนามาจากแขนเสื้อ ดังนั้นจึงต้องมีแบบที่ซ้อยเข้ากับร่อง ไหล่ ปัจจุบันออกแบบขนาด ใหญ่ทำให้ผิดสัดส่วน

ปิดกั้นใช้ในตัวยักษ์ลิง ซึ่งมีลักษณะเดียวกับผ้าทิพย์ จึงมีส่วนท้องผ้ากรอบสังเวียน ลูกขนาน ช่องกระจก มีทั้ง โครงสร้างปิดกั้นที่เป็นกลีบ หรือปรางมณ

ตัวนาง ประกอบด้วย

ผ้าห่มนาง มีทั้งแบบห่มสพักสองบ่า ห่มโอบหลังสพักสองบ่า

กรองคอ มีทั้งแบบรูปวงกลม และแบบกลีบ มีการสอดสี และลูกขนาน เป็นต้น

ลายไทยที่นำมาออกแบบลายปักเครื่องแต่งกาย

ลายไทยพื้นฐานที่นำมาใช้ในงานออกแบบเครื่องแต่งกาย

1. ลายยอดกระหนก มาประกอบตัวเป็นลายเถาว์กระหนกต่าง ๆ
2. ลายประจำยามก้ามปู ใช้ออกแบบในลายขอบ เครื่องแต่งกาย เช่น ห้อยหน้า
3. ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ใช้ออกแบบ ลายผ้าห่มนาง ลายเสื่อ
4. ลาย พุ่มหน้ากาล ใช้ออกแบบเสื่อตัวยักษ์
5. ลายกระจัง ใช้ออกแบบประกอบตัวลาย
6. ลายใบเทศ ใช้ออกแบบ ผ้าห่มนาง
7. ลายเครือเถาว์ใบเทศ ใช้ออกแบบผ้าห่มนาง
8. ลายมะลิเลื้อย ใช้ออกแบบผ้าห่มนาง
9. ลายก้านต่อดอก ใช้ออกแบบผ้าห่มนาง
10. ลายเกลียวใบเทศ ใช้ออกแบบผ้าห่มนาง
11. ลายใบไม้ร่วง ใช้ออกแบบผ้าห่มนาง
12. ลายกรวยเชิง ใช้ออกแบบในช่องกระจกเชิงผ้าห่ม เชิงห้อยหน้า ห้อยข้าง

นอกจากการนำเอาลายกระหนกมาใช้ออกแบบเครื่องแต่งกายที่เริ่มในสมัยรัชกาลที่ 5 แล้ว ลักษณะการวาง ลวดลายบนเครื่องแต่งกาย ด้วยลายกระหนก ยังสัมพันธ์กับการวางลวดลายของ “ผ้าลายอย่าง” ด้วย การออกแบบลวดลาย ให้เสมือนประหนึ่งว่าเอาผ้า นั้นมาวางเป็นส่วนต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกาย ลักษณะโครงสร้างของผ้าที่สั่งเข้ามาจากอินเดียไม่ว่า จะเป็นผ้ายก ผ้าพิมพ์ หรือผ้าเขียนทอง โดยเฉพาะผ้าที่นำมาเป็นผ้าถุง หรือนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่น จะมีลักษณะการวางโครงสร้างของผ้าโดยกำหนดส่วนต่างๆ ของผ้าและการวางลวดลายบนผืนผ้าดังนี้ โครงสร้างของลายบนผืนผ้าที่สั่งนำเข้ามาจากอินเดีย จะมีส่วนประกอบต่าง ๆ คือ

1. กรอบสังเวียน หมายถึง กรอบส่วนที่ล้อมแบบอยู่โดยรอบ สังเวียน หมายถึง วงล้อม กรอบที่เขียน คือขอบที่เป็นวงล้อมไว้ เป็นลักษณะของการกำหนด ลายขอบของผ้า
2. กรวยเชิง หมายถึง ลายไทยแบบหนึ่งผูกขึ้นโดยใช้แม่กระหนกและแม่ลายกระจัง มักเป็นรูปสามเหลี่ยมเรียงต่อเนื่องกัน ใช้ทั้งลาย การวางลายปักประกอบด้วย หน้ากระดานใหญ่

หน้ากระดาษเล็ก ขนาดอยู่ล่างและข้างบน ลายกรวยเชิงนิยมใช้ ตกแต่งส่วนล่าง ขอบริมการแบ่งยศ ศักดิ์ของผ้าจะดูที่ลายกรวยเชิงด้วยเช่น กรวยเชิง1ชั้น กรวยเชิง 2 ชั้น กรวยเชิง3ชั้น

3. ลูกขนานหรือหน้ากระดาน หมายถึง เส้นขอบขนาดเล็กที่แบ่งช่องลายหรือ ขนาลายทั้งสองข้าง

4. ช่องแทงห้อง หมายถึง ลวดลายกระจังเล็กๆ หันปลายกระจังเข้าหาห้องผ้า รายรอบกับห้องผ้า กับขอบสังเวียน

5. ห้องผ้าเป็นลวดลายส่วนใหญ่ของผ้า หรือเป็นลายจริงของตัวผ้าที่ออกแบบเป็นลายหลัก ที่ใช้แสดงถึงยศของผู้นุ่ง หรือลายตามความต้องการของผู้สั่งจะอยู่ที่ห้องผ้านี้ เช่นออกแบบสำหรับพระมหากษัตริย์ใช้มักทำเป็นลายครุฑยุคนาค ลาย กิณรีรำ ลายสัตว์หิมพานต์ ลายเทพนม หรือลายแบบอื่นๆ เช่น ลายก้านแย่ง ลายพุ่มข้าวบิณฑ์

3.2.4. ด้านเทคนิคการสร้างสรรคผลงาน

การเลือกวัสดุที่ใช้สร้างเครื่องแต่งกาย ถ้าเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญการปักผ้าและศึกษาวิธีการปักที่หลากหลายจะกำหนด วัสดุตั้งแต่การออกแบบลวดลาย เพราะเมื่อออกแบบลวดลายต้องคำนึงถึงวิธีการปักด้วย วัสดุมีสองประเภทคือ วัสดุที่เป็นผ้าการเลือกผ้า จะรวมถึงสีเครื่องแต่งกายด้วย เพราะผ้าจะเป็นการกำหนดสีตัวละครที่ได้ออกแบบไว้ ผ้าที่ใช้ปัก เครื่องแต่งกายมีหลายชนิด มีคุณสมบัติหลากหลายทั้งข้อดีและข้อด้อย เครื่องแต่งกายโขนละคร ต้องแต่งโดยการเย็บกรึงตลอดเวลา จึงต้องเลือกผ้าที่มีคุณสมบัติทนทาน และเส้นใยแน่น จากประสบการณ์ผู้วิจัยพบว่าผ้าที่มีเส้นใยไม่แน่นเช่นผ้า ไหมไทย ผ้าแพรจีน จะถูกดินที่ใช้ปักค่อย ๆ เกี่ยวเส้นใยผ้าออกมาจนเป็นขุยหรือขาดในเวลาอันรวดเร็ว แต่การเลือกใช้ผ้าที่ คุณสมบัติหนาเกินไปจะทำให้เครื่องแต่งกายแข็ง และหนา ไม่ลงตัวเช่นกันวัสดุที่ใช้ปัก มีหลากหลายวัสดุ เลือกให้เหมาะสม กับการออกแบบไว้

ขึ้นสติง

การขึ้นสติงคือการขึ้นผ้ารองปัก โดยใช้ผ้าดิบขาว หรือผ้า อื่นๆ ที่เลือกไว้ โดยกรอบสติงจะมีขนาดใหญ่กว่าขึ้นส่วน เครื่องแต่งกายที่จะปัก การขึ้นสติงมีหลายวิธีดังนี้

1. ขึ้นสติงโดยเย็บผ้าดิบสอดไม้ ทั้ง 4 ด้าน โดยเย็บริมผ้าม้วนเข้ามาพอให้สอดไม้แล้วใช้เชือกผูกไม้ เป็นระยะกับ กรอบสติงให้ผ้าตึง สะดวกในการปัก

2. ขึ้นสติงโดยเย็บลวดทับบนไม้กรอบสติง เป็นวิธีการสมัยใหม่และรวดเร็วคือการใช้ลวดเย็บกระดาษขนาดใหญ่ เย็บผ้าติดกับกรอบสติงไม้เช่นเดียวกับทำเฟรมรูปเขียน แต่กรรมวิธีนี้จะทำลายเนื้อไม้กรอบสติง

การเย็บเนาผ้า

นำผ้าที่เลือกไว้มาเย็บเนาลงบนผ้ารองสติงที่ขึ้นไว้ ตามโครงสร้างชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายเพื่อเตรียมการปัก การเย็บเนาผ้าต้องเหลือขอบของผ้าไว้ประมาณ 2 นิ้ว เพื่อในการเย็บแต่งพักริมในขั้นตอนสุดท้าย

วางลาย

เป็นการนำเอาลวดลายที่จะปักลงบนผ้า ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบดังนี้ 1. ใช้กระดาษลอกลาย คือนำกระดาษบาง ๆ มาวาดลวดลายลอกลง แล้วจึงนำมาเย็บเนาติดกับผ้าที่เย็บเนาไว้ เมื่อเสร็จสิ้นการปัก ต้องมาลอกกระดาษออกจากผ้า วิธีการนี้ ค่อยข้างจะเสียเวลาในการทำเพราะต้องมาลอกลายบนกระดาษ และต้องมาค่อย ๆ แกะกระดาษออกให้หมด เศษกระดาษยังคงมีติดตามซอกงานปักทำให้ดูไม่เรียบร้อย 2. แกะกระดาษแข็งเป็นลาย วิธีการนี้ข้างปักเครื่องแต่งกายปัจจุบันที่ปักลายกระหนกขาดเป็นตัวยุ นิยมใช้ มักนำกระดาษแข็งมาตัดตามลาย แล้วนำปากกาลูกกลิ้งเขียนลายทับลงไปบนผ้าวิธีการนี้ทำให้ลายไม่คมบิดเบี้ยว และมีรอยปากกา ทับอยู่บนลายเครื่องแต่งกายไม่เรียบร้อย

การพิมพ์ลาย (Screen)

วิธีการนี้เป็นการคิดค้นใหม่โดยอาจารย์วิระธรรม ตระกูลเงินไทยโดยใช้การพิมพ์ (Print) ด้วยแปรงแบบพิเศษ เมื่อปักเสร็จทำความสะอาดแปรงนั้นจะหายไป วิธีการคือการออกแบบลวดลายปัก ลงบนกระดาษไข แล้วทำแผ่นพิมพ์ (Block Screen) นำแปรงมาพิมพ์บนผ้าที่จะใช้ปัก ก่อนที่จะนำมาขึ้นสติง ส่วนผสมของแปรงพิมพ์ได้แก่ แป้งข้าวเจ้ากวน ผสมดินสอพอง วิธีการนี้สะดวกรวดเร็ว แต่ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการทำแผ่นพิมพ์

การปักผ้า

โดยนำเอาวิธีการปัก และวัสดุต่าง ๆ มาปักตามที่ออกแบบไว้ หรือก่อนทำการปักต้องทดลองออกแบบวิธีการปักก่อน

3.2.5. ด้านการต่อยอดพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

ในปัจจุบันเครื่องแต่งกายหรือเครื่องนุ่งห่มเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ผู้คนที่ต้องการนอกจากห่อหุ้มร่างกายเพื่อปกป้องภัยอันตรายแล้ว ความสวยงามยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สวมใส่เกิดความพึงพอใจในการเลือกใช้สิ่งของเหล่านั้นเพื่อแสดงถึงสถานะภาพต่าง ๆ ตามรสนิยมของผู้เลือกใช้เครื่องแต่งกายนั้น ๆ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการทำงานและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปพัฒนาสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานและประกอบอาชีพในอนาคตได้ และเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ความรู้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาสร้างมูลค่าสำหรับการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาการจัดกิจกรรมการสอน และ สร้างจิตสำนึก

ในการอนุรักษ์ เครื่องแต่งกายละครไทย สามารถนำผลงานที่สร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์หรือประยุกต์ใช้กับงานด้านอื่น ๆ ได้ เช่น การทำเครื่องแต่งกายร่วมสมัย การทำเครื่องประดับ ฯลฯ และสามารถถ่ายทอดการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้ถูกต้องตามหลักการ เลือกใช้สื่อ และอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเป็นอย่างดี

สรุปองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปใช้ในการสร้างรายวิชา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคาดหวัง ผู้เรียนมีความคาดหวังในการเรียนการสอนมากที่สุดได้แก่ ผู้เรียนคิดว่าการเรียนในวิชานาฏศิลป์ควรสอดแทรกความรู้ในด้านอื่น ๆ เข้าไปด้วย สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสวยงาม มีเอกลักษณ์ สามารถวิเคราะห์ วิจัยผลงานได้ และผู้เรียนสามารถพัฒนาฝีมือสู่การสร้างสรรคในเชิงอนุรักษ์ชอบที่จะลงมือปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนนำความรู้หลังการเรียนไปต่อยอดสร้างอาชีพได้ สามารถออกแบบสร้างสรรค์ผลงานได้ตามหลักการความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้เรียนสนใจที่จะนำผลงานที่เรียนไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสรุปได้ว่า มีความคิดเห็นด้วยไปในทางเดียวกัน ในเรื่องของการนำองค์ความรู้และข้อมูลในเชิงลึกทางการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ในด้านประวัติความเป็นมา วัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนทักษะพื้นฐาน เทคนิคและวิธีการ การต่อยอดพื้นฐาน

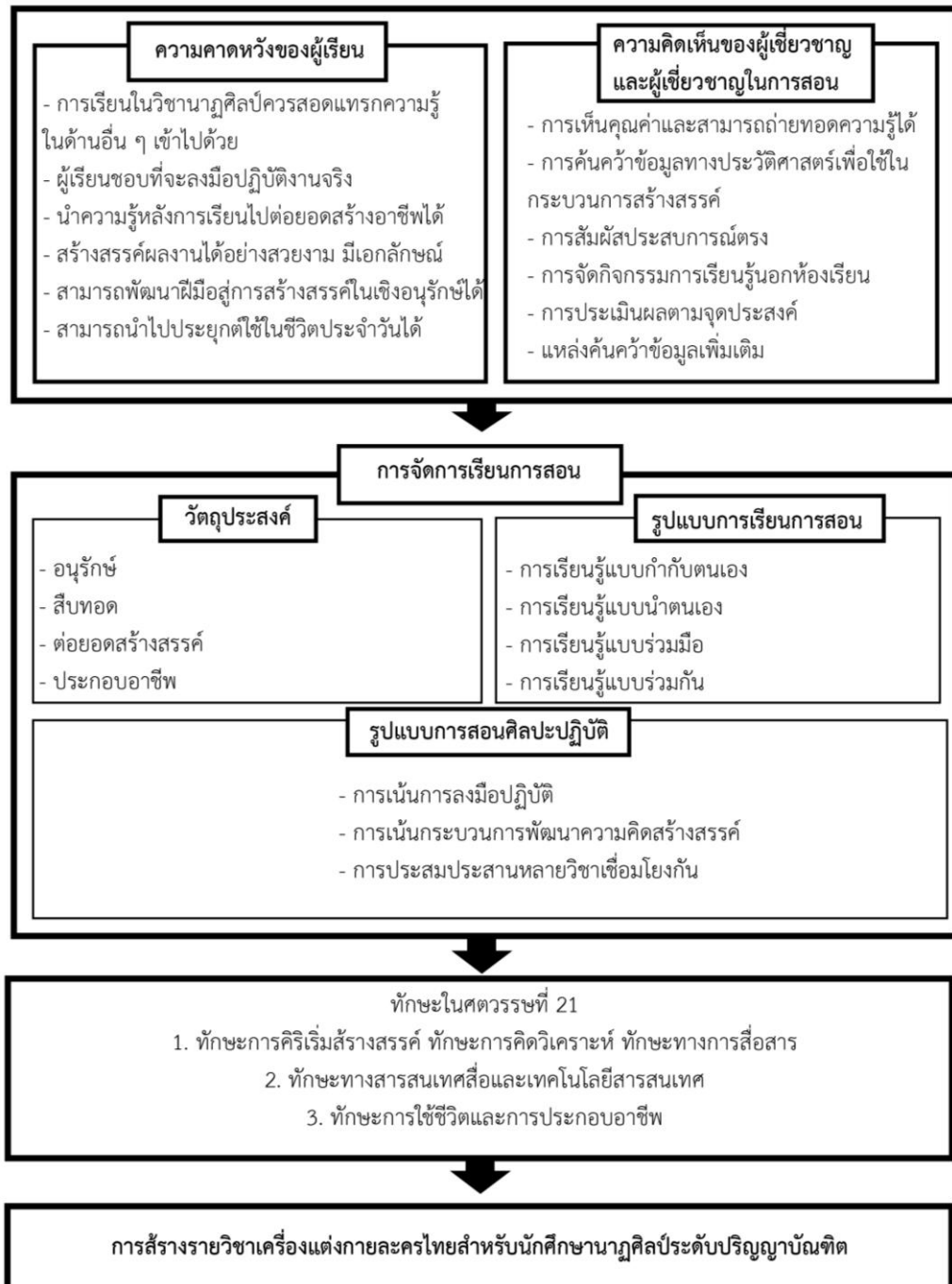
ผลวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยมีความคิดเห็นด้วยไปในทางเดียวกัน ในเรื่องของการนำองค์ความรู้ทางการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย นำไปพัฒนาเป็นรายวิชาในด้าน จุดมุ่งหมายการสอน เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการสอน วิธีการสอน การประเมินผล อ้างอิง

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพและเปลี่ยนการเรียนรู้จากผู้เรียนได้รับความรู้จากผู้สอนมาเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองผู้สอนก็ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตนเองตามหลักสูตรนาฏศิลป์ที่เน้นผลิตบัณฑิตศิลปินผลิตครูและบุคลากรผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์โดยผู้เรียนจะต้องอนุรักษ์เพื่อสืบทอดศิลปะแต่โบราณนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ได้รู้จักประยุกต์ใช้แบบดั้งเดิมมาบูรณาการกับแบบสมัยใหม่เพื่อสนองความต้องการต่อสังคมสมัยใหม่ ซึ่ง การพัฒนารายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่จะสอนประกอบด้วย 1.

จุดมุ่งหมายการสอน 2. เนื้อหารายวิชา 3. กิจกรรมการสอน 4. วิธีการสอน 5. การประเมินผล 6. อ้างอิง โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนในบริบทเครือข่ายทักษะศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1.ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2.ทักษะการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี 3.ทักษะการใช้ชีวิตและประกอบอาชีพ โดยใช้การจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ 1.การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง 2.การเรียนรู้แบบนำตนเอง 3.การเรียนรู้แบบร่วมมือ 4.การเรียนรู้แบบร่วมกันผ่านรูปแบบการสอนแบบ ศิลปะปฏิบัติ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาด้านการสร้างสรรค์และการนำศาสตร์ความรู้วิชาอื่นมา เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ นวัตกรรมผ่านการเรียนการสอนที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ นำวิชาความรู้จากการเรียนการสอน โดยมีรากฐานที่จะนำไปอนุรักษ์ ถ่ายทอด ต่อยอด สร้างสรรค์

แผนผังสรุปแนวทางในการสร้างรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

**การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย
สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต**

รายละเอียดของรายวิชา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อรายวิชา การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย

(Thai Performing Arts Costume Design)

2. จำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (นาฏศิลป์ไทย)

4. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 1 นิสิตชั้นปีที่ 3

5. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Prerequisites) ไม่มี

6. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) ไม่มี

7. สถานที่เรียน คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย สำหรับนำไปใช้ในการแสดงจริง

วัตถุประสงค์ หลังเรียนจบวิชานี้แล้ว ผู้เรียนสามารถ

- 1.1. อธิบายประวัติความเป็นมาของการออกแบบเครื่องแต่งกายได้
- 1.2. อธิบายหลักการ และวิธีปฏิบัติการออกแบบเครื่องแต่งกายได้
- 1.3. วิเคราะห์ความงามและคุณค่าของสุนทรียศาสตร์ได้
- 1.4. สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้นิสิตมีความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ในการนำความรู้ไปสร้างงานด้านนาฏศิลป์ในประเภทต่าง ๆ โดยอยู่ในพื้นฐานของนาฏศิลป์ไทย และ

ควรมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของผู้เรียนเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพ

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

(ภาษาไทย) ศึกษาประวัติความเป็นมาของการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทยและประยุกต์เทคนิคเพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ด้วยการลงมือปฏิบัติงานจริงโดยให้ผู้เรียนสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น เพื่อใช้ในการแสดงและสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคต

(English) Study the history of Thai traditional performing costume and technique adaptation of creativity learning by Thai traditional performing costume practical course for the performing and future career

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ฝึกทักษะปฏิบัติ 30 ชั่วโมง	4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

3.1 อาจารย์ประจำรายวิชาประกาศเวลาให้คำปรึกษาที่หน้าห้องทำงานและในเว็บไซต์ผ่านสื่อออนไลน์ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

3.2 อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล 1 กลุ่มตามความต้องการ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1. คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

พัฒนานิสิตให้มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพในสิทธิของข้อมูลส่วนบุคคล มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน โดยคุณธรรม จริยธรรมตามคุณสมบัติดังนี้

- ตระหนักในคุณค่า เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและลำดับความสำคัญ

1.2. วิธีการสอน

- อธิบายหลักจริยธรรมการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทยในแง่สิทธิทางปัญญา
- อธิบายกลุ่ม
- กำหนดให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1.3. วิธีการประเมินผล

- ปฏิบัติการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทยประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลักความเชื่อชนบประเพณี
- พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา
- งานมีเอกลักษณ์ไม่ลอกเลียนแบบงานผู้อื่น

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

มีความรู้ในหลัก และทฤษฎีการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อนำไปใช้ และพัฒนาให้ดีขึ้น

2.2. วิธีการสอน

บรรยายและสาธิต การทำงานกลุ่ม และมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ

2.3. วิธีการประเมินผล

การประเมินผลการเรียน

- ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยการปฏิบัติการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
- นำเสนอ รายงาน

3. ทักษะทางปัญญา

3.1.ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

พัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์ และสร้างงานการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้นได้ และเป็นที่ยอมรับเพื่อใช้ในวงการนาฏศิลป์ในอนาคตได้

3.2.วิธีการสอน

- มอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย
- อภิปรายกลุ่ม
- การสะท้อนแนวคิดจากการปฏิบัติ

3.3.วิธีการประเมินผล

สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นกระบวนการการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน
- พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม
- พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตาม

กำหนดเวลา

4.2. วิธีการสอน

- จัดกิจกรรมกลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษา
- มอบหมายโครงการรายบุคคลและรายกลุ่ม
- นำเสนอรายงาน

4.3 วิธีการประเมิน

- ประเมินตนเองและเพื่อนด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด
- ประเมินตนเองพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้อง

พัฒนา

- ทักษะในการสื่อสารด้วยการฟัง การใช้ร่างกาย
- ทักษะในการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อทำรายงาน
- ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.2.วิธีการสอน

- มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
- มอบหมายงานให้นำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.3. วิธีการประเมินผล

- การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและรายงาน
- การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ด้วยสื่อเทคโนโลยี

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ /รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนสื่อที่ใช้
1	1. ชี้แจงโครงสร้างรายละเอียดวิชาตลอดภาคการศึกษา 2. เปิดโลกทัศน์ความงาม ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย	3	บรรยาย และ Powerpoint media ประกอบการสอน
2	ประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการความสำคัญของเครื่องแต่งกาย	3	บรรยายและใช้ Powerpoint media
3-4	วิธีการแต่งกายประเภทต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทยและการดูแลรักษา	6	บรรยายและสาธิต
5	การศึกษาโครงสร้างและลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย แบบยืนเครื่อง	3	บรรยาย และใช้ Powerpoint media ประกอบการสอน
6	ฝึกทักษะการออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายละครไทยและการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์	3	สาธิตและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกลุ่ม

7	ฝึกทักษะการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิค วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย เบื้องต้น	3	สาธิตและฝึก ปฏิบัติด้วย ตนเองเป็นกลุ่ม
8	ฝึกทักษะการประดิษฐ์เครื่องแต่งกายละครไทย โดยผนวกเทคนิคกับการออกแบบลวดลายเข้า ด้วยกัน	3	สาธิตและฝึก ปฏิบัติด้วย ตนเองเป็นกลุ่ม
9	สอบกลางภาค (ส่งงานการประดิษฐ์เครื่องแต่ง กายละครไทย)	3	
10	ค้นหาและเก็บข้อมูลเพื่อการออกแบบ สร้างสรรค์ด้วยการศึกษาดูงานนอกสถานที่	3	บรรยายใช้ สื่อสารสนเทศ
11	ทำโครงการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละคร ไทยและแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน แบบ ร่วมสมัยตามความสนใจของนิสิต	3	บรรยาย และใช้ Powerpoint media ประกอบการ สอน
12	ทำแบบร่างและพัฒนาแบบร่างเครื่องแต่งกาย ละครไทย	6	สาธิตและฝึก ปฏิบัติด้วย ตนเองเป็นกลุ่ม
13-15	สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	6	สาธิตและฝึก ปฏิบัติด้วย ตนเองเป็นกลุ่ม
16	นำเสนอผลงานการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทย และจัดนิทรรศการแสดงผลงาน	3	นำเสนอเป็นกลุ่ม

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมิน	งานที่ใช้ประเมินผลการเรียน	คะแนน
------------	----------------------------	-------

1	สอบ สอบกลางภาค สอบปลายภาค	20 คะแนน 30 คะแนน
2	การเข้าชั้นเรียน	10 คะแนน
3	การทำงานกลุ่ม และผลงาน	20 คะแนน
4	การมีส่วนร่วมอภิปรายผล และ แสดงความคิดเห็น	20 คะแนน
รวม		100 คะแนน

การพิจารณาเกรด

เกรด	คะแนน
A	85-100
B+	75-84
B	70-74
C+	65-69
C	60-64
D+	55-59
D	50-54
F	ต่ำกว่า 50

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

1. จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของครูสภา.กรุงเทพฯ : องค์การค้ำครูสภา, 2527.
2. พงษ์ศักดิ์ ปรางศวัฒนากุล. การละครไทย. กรุงเทพฯ: อมราการพิมพ์, 2549.
3. ธนิต อยู่โพธิ์. โขน.กรุงเทพฯ: ศิวพร, 2511.
4. เรณู เกศินานนท์. การละครไทย.กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพาณิชย์, 2548.

5. สุนันทาลัย ทีมานติพันธ์.การละครไทย.กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพาณิชย์, 2541
6. อมรา กล้าเจริญ.สุนทรียนาฏศิลป์ไทย.2 กรุงเทพฯ: เอเอชปรีนติ้งเฮาส์, 2532.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- หนังสือนาฏศิลป์ไทย
- หนังสือทฤษฎีการออกแบบเครื่องแต่งกายเบื้องต้น
- ฐานข้อมูลและระบบสืบค้นอิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับการแสดงระบำ รำ ฟ้อน นาฏศิลป์ไทย เครื่องแต่งกายโขน-ละคร

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

3.1 หนังสือได้แก่

กรมวิชาการ.ศิลปนิยม.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.

กรมศิลปากร.การออกแบบเครื่องแต่งกายตามประเพณีตามสมัยประวัติศาสตร์และโบราณคดี.กรุงเทพฯ:ม.ป.พ., ม.ป.ป.

สุรพล วิรุฬกรักษ์.นาฏศิลป์ปริทรรศน์.กรุงเทพฯ:ห้องภาพสุวรรณ, 2543.

อรวรรณ ชมวัฒนา.รายงานการวิจัยรำไทยในศตวรรษที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

3.2 วารสาร ได้แก่

- ศิลปวัฒนธรรม

- Journal of Arts จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเว็บไซต์ ได้แก่

- เว็บไซต์ศิลปวัฒนธรรมไทย

- เว็บไซต์การแสดงนาฏศิลป์ไทย

- เว็บไซต์การแสดงร่วมสมัย

3.4 แผ่นซีดี ได้แก่ VDO / VCD / DVD เกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย การแสดงละครและ

การแสดงร่วมสมัย การแสดงนาฏศิลป์นานาชาติ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
- การสะท้อนความคิด ของผู้เรียน

- แบบประเมินผู้สอนและแบบประเมินรายวิชา
- แบบประเมินผลงานตามโครงการงานสร้างสรรค์

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ การเรียนรู้
- ประสิทธิภาพของงานที่นิสิตนำเสนอต่อคณะกรรมการการสอบ

3. การปรับปรุงการสอน

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อร่วมกันหาแนวทางหรือวางแผนการปรับปรุงให้ผลงานตามโครงการมีประสิทธิภาพ
- การวิจัยในชั้นเรียน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชาตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต (คะแนน/เกรด) กับการรายงาน โครงการ และการให้คะแนนพฤติกรรมของนิสิต

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

- ปรับปรุงประมวลรายวิชาทุกปีตามผลการสัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตมีมุมมองในข้องการประยุกต์ความรู้

ตารางที่ 8 แผนการสอนรายสัปดาห์

สัปดาห์ ที่	เนื้อหาที่สอน	ทักษะในศตวรรษที่ 21	รูปแบบการจัดการ เรียนการสอน	กิจกรรมการ เรียนการสอน และสื่อ
1	ชี้แจงโครงสร้างรายละเอียด วิชา เปิดโลกทัศน์ความงาม ด้านการออกแบบเครื่องแต่ง กายละครไทย วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม • อธิบายระบุชื่อ องค์ประกอบต่าง ๆ ของ เครื่องแต่งกายละครไทย • สามารถนุ่งห่มเครื่องแต่ง กายละครไทยได้อย่าง ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด วิเคราะห์และ สังเคราะห์ • ทักษะทาง คุณธรรม ความ รับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย - ผู้สอนให้ คำปรึกษา และจัดเตรียม แหล่งข้อมูล ให้ • การเรียนรู้แบบ นำตนเอง (self- Direct Learning) 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และ Powerpoint media • Google Classroom
2	ประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการความสำคัญของ เครื่องแต่งกาย วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม • อธิบายความเป็นมาและ วิวัฒนาการของเครื่องแต่ง กายละครไทย • สามารถจำแนกเครื่องแต่ง กายละครไทยในแต่ละ สมัยได้อย่างถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด วิเคราะห์และ สังเคราะห์ • ทักษะทาง คุณธรรม ความ รับผิดชอบ • ทักษะการคิด วิจารณ์ญาณและ การประเมิน 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย - ผู้สอนให้ คำปรึกษา และจัดเตรียม แหล่งข้อมูล ให้ • การเรียนรู้แบบ นำตนเอง (self- Direct Learning) 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และ Powerpoint media • Application Kahoot
3	วิธีการแต่งกายประเภทต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทย และการดูแลรักษา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม • สามารถนุ่งห่มเครื่องแต่ง กายละครไทยได้อย่าง ถูกต้อง และวิธีการดูแล รักษา	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด วิเคราะห์และ สังเคราะห์ • ทักษะทาง คุณธรรม ความ รับผิดชอบ • ทักษะการสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบ นำตนเอง (self- Direct Learning) • สาธิตและฝึก ปฏิบัติด้วย ตนเองเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และ Powerpoint media • Application Kahoot

สัปดาห์ ที่	เนื้อหาที่สอน	ทักษะในศตวรรษที่ 21	รูปแบบการจัดการ เรียนการสอน	กิจกรรมการ เรียนการสอน และสื่อ
4	<p>วิธีการแต่งกายประเภทต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทย และการดูแลรักษา</p> <p>วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> • สามารถนุ่งห่มเครื่องแต่งกายละครไทยได้อย่างถูกต้อง และวิธีการดูแลรักษา 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ • ทักษะทางคุณธรรม ความรับผิดชอบ • ทักษะการสื่อสารและความมั่นใจในตัวเอง 	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-Direct Learning) • สาธิตและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยายและ สาธิต Powerpoint media • Google Classroom
5	<p>การศึกษาโครงสร้างและสวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย แบบยืนเครื่อง</p> <p>วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> • สามารถจัดองค์ประกอบของสวดลายในเครื่องแต่งกาย ได้อย่างถูกต้องสวยงาม 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ • ทักษะทางคุณธรรม ความรับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Self-Regulated Learning) <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมาย - วางแผน - ติดตามประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยายและ Powerpoint media • Application Kahoot
6	<p>ฝึกทักษะการออกแบบสวดลายเครื่องแต่งกายละครไทยและการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์</p> <p>วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <p>สามารถออกแบบสวดลายในเครื่องแต่งกายและเลือกใช้วัสดุได้อย่างถูกต้อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ • ทักษะทางคุณธรรม ความรับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> • การสอนรูปแบบศิลปะปฏิบัติ <ul style="list-style-type: none"> - การสอนแบบเน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้พัฒนาทักษะเข้าใจ • สาธิตและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง • รายบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และ ฝึกปฏิบัติ Powerpoint media • Google Classroom

สัปดาห์ ที่	เนื้อหาที่สอน	ทักษะในศตวรรษที่ 21	รูปแบบการจัดการเรียน การสอน	กิจกรรมการ เรียนการสอน และสื่อ
7	ฝึกทักษะการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์และเทคนิควิธีการ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทยเบื้องต้น วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> • สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด วิเคราะห์และ สังเคราะห์ • ทักษะการผลิต และคิด นวัตกรรม • ทักษะการคิด สร้างสรรค์และ มีจินตนาการ 	<ul style="list-style-type: none"> • การสอนรูปแบบ ศิลปะปฏิบัติ - การสอนแบบเน้น กระบวนการพัฒนา ความสามารถด้าน การสร้างสรรค์ • สาธิตและฝึกปฏิบัติ ด้วยตนเอง รายบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และ สาธิต ฝึกปฏิบัติ Powerpoint media • page facebook
8	ฝึกทักษะการประดิษฐ์เครื่อง แต่งกายละครไทยโดยผนวก เทคนิคกับการออกแบบ ลวดลายเข้าด้วยกัน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> • สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด สร้างสรรค์และ มีจินตนาการ • ทักษะการผลิต และคิด นวัตกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Cooperative Learning) - การทำกิจกรรม กลุ่ม - เน้นการเรียนรู้ ร่วมกัน • สาธิตและฝึก ปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และฝึกปฏิบัติ Powerpoint media • page facebook
9	ส่งผลงานการประดิษฐ์เครื่อง แต่งกายละครไทย วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> • สามารถสร้างสรรค์เครื่อง แต่งกายละครไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการสื่อสาร และความมั่นใจใน ตัวเอง • ทักษะทาง คุณธรรม ความ รับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบนำ ตนเอง)self- Direct Learning) • วางแผนการเรียนรู้ ด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย • page facebook

สัปดาห์ ที่	เนื้อหาที่สอน	ทักษะในศตวรรษที่ 21	รูปแบบการจัดการ เรียนการสอน	กิจกรรมการ เรียนการสอน และสื่อ
10	ค้นหาและเก็บข้อมูลเพื่อ การออกแบบสร้างสรรค์ ด้วยการศึกษาดูงานนอก สถานที่ วัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> • สามารถสังเคราะห์ ข้อมูลเพื่อการ สร้างสรรค์เครื่องแต่ง กายละครไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด วิเคราะห์และ สังเคราะห์ • ทักษะการผลิต และคิด นวัตกรรม • ทักษะการคิด สร้างสรรค์และมี จินตนาการ 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย ผู้สอนให้ คำปรึกษาและ จัดเตรียม แหล่งข้อมูลให้ • การเรียนรู้แบบ นำตนเอง (self- Direct Learning) - วางแผนการ เรียนรู้ด้วย ตนเอง - 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย • Google Classroom
11	ทำโครงการการสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกายละครไทย และแนวทางในการ สร้างสรรค์ผลงาน แบบ ร่วมสมัยตามความสนใจ ของนิสิต วัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> • สามารถนำองค์ความรู้ ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ ในการสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกายละคร ไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด สร้างสรรค์และมี จินตนาการ • ทักษะการผลิต และคิด นวัตกรรม • ทักษะการคิด วิเคราะห์และ สังเคราะห์ 	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Cooperative Learning) - การทำกิจกรรม กลุ่ม - เน้นการเรียนรู้ ร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และฝึกปฏิบัติ ด้วยตนเอง เป็นกลุ่ม • page facebook
12	ทำแบบร่างและพัฒนา แบบร่างเครื่องแต่งกาย ละครไทย วัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> • สามารถสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกาย ละครไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการคิด สร้างสรรค์ และมี จินตนาการ • ทักษะการคิด วิเคราะห์และ สังเคราะห์ 	<ul style="list-style-type: none"> • การเรียนรู้ แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) • การนำเสนอ ผลงาน การทำกิจกรรม กลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย และฝึก ปฏิบัติ ด้วย ตนเองเป็น กลุ่ม • Google Classroom

สัปดาห์ ที่	เนื้อหาที่สอน	ทักษะในศตวรรษที่ 21	รูปแบบการจัดการ เรียนการสอน	กิจกรรมการ เรียนการสอน และสื่อ
13-15	สร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทย วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> สามารถสร้างสรรค์ผลงานเครื่องแต่งกายละครไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> บรรยายและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกลุ่ม page facebook
16	นำเสนอผลงานการ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทย และจัดนิทรรศการ แสดงผลงาน สอบข้อเขียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning) การแชร์ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน การวิจารณ์ผลงานเพื่อการเรียนรู้เทคนิคใหม่ ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> บรรยายและ Powerpoint media page facebook

ผู้วิจัยนำผลจากการสอบถามความคาดหวังของนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต จัดทำเป็นโครงสร้างรายวิชาขึ้นเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการสอนนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต ได้ตรวจสอบและรับรองรายวิชาที่ได้พัฒนาขึ้นตามบริบทการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และการศึกษา 4.0 โดยตรวจสอบคุณภาพของโครงสร้างรายวิชาในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของจุดประสงค์การเรียนการสอน ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบการพิมพ์ โดยคัดเลือกเฉพาะคำถาม

ที่มีค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) ระหว่าง 0.5 – 1.0 ซึ่งถือว่าเนื้อหารายวิชาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนารายวิชาโดยการประเมินมีดังนี้

1. ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของหมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต หลักสูตรและประเภทของรายวิชา ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน มีค่าเท่ากับ 1

2. ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของหมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ มีค่าเท่ากับ 0.89

3. ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของหมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ มีค่าเท่ากับ 0.9

4. ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของหมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต มีค่าเท่ากับ 1

5. ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของหมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผลมีค่าเท่ากับ 0.93

6. ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของหมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 1

7. ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของหมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา มีค่าเท่ากับ 1

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต มีสาระสำคัญที่นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1. สรุปผลการวิจัยจากการศึกษาการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

1.2. สรุปผลการวิจัยจากการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1. อภิปรายผลการวิจัยจากการศึกษาการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1. สรุปผลการวิจัยจากการศึกษา การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำเร็จการศึกษาทางด้านศิลปกรรมชั้นสูงตามแบบราชสำนักโบราณ วุฒิกการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ปัจจุบันประกอบอาชีพทางการสอนตามสถานศึกษาในตำแหน่ง นักวิชาการ นักวิจัย ศิลปินอิสระ มีประสบการณ์สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ไม่ต่ำกว่า 15-20 ปี และ ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ส่วนใหญ่มีอายุ 35-45 ปี วุฒิกการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ประกอบอาชีพศิลปินอิสระ นักออกแบบ นักอนุรักษ์ผ้าโบราณ มีประสบการณ์สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ไม่ต่ำกว่า 10-15 ปี

การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันดีงามแขนงต่าง ๆ ในแผ่นดินไทยให้คงอยู่ ทั้งยังทรงแสวงหาและสนับสนุนกระบวนการต่าง ๆ คงไว้ซึ่งภูมิปัญญาและองค์ความรู้ไม่ให้เสื่อมสลายไป หรือสูญดับไปตามอายุขัยของแต่ละบุคคล แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชาติและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่

ได้รับสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น งานประณีตศิลป์ของไทยที่มีความละเอียดอ่อนและวิจิตรตระการตา เป็นที่น่าประทับใจที่ประเทศไทยมีช่างฝีมือ ที่เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และยังคงอนุรักษ์ไว้ ซึ่งชนบททำเนียบในแบบโบราณราชประเพณีและเป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรมไว้ให้คงอยู่เป็นสมบัติของชาติสู่คนรุ่นหลัง ความงดงามของศิลปกรรมบนผืนผ้า ทั้งรูปแบบ สี และลวดลาย ที่มีกระบวนการมากมายจนรู้สึกประทับใจ และเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ วัสดุ เทคนิค และที่สำคัญคือ กระบวนการ หรือการออกแบบลวดลาย (การผูกลาย) และนำความรู้ที่ได้มาสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยจะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์ ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ส่วนประกอบของชุด ลายไทยที่ใช้ ออกแบบลายปักเครื่องแต่งกาย วัสดุอุปกรณ์ วิธีการสร้างสรรค์ลวดลายบนเครื่องแต่งกาย เทคนิคการดูแลรักษา

1.2. ผลการวิจัยจากการศึกษาการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยการนำองค์ความรู้ทางการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย นำไปพัฒนาเป็นรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับศึกษานานาชาติระดับปริญญาบัณฑิต โดยให้ข้อเสนอ ดังนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน

ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา และสามารถในการถ่ายทอดเชิงอนุรักษ์จึงนำไปพัฒนาสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานและประกอบอาชีพในอนาคตได้

เนื้อหารายวิชา

ควรมีการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย (องค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย สี วัสดุ อุปกรณ์ ลวดลาย) เพื่อนำไปพัฒนาอาชีพในอนาคต และปัญหาที่เกิดในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและข้อแก้ไข

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอนให้ความสำคัญกับการพาผู้เรียนไปศึกษาการทำงานของศิลปินที่สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ในสถานที่จริง พร้อมพูดคุยสัมภาษณ์ เช่น แหล่งชุมชนที่มีการทำงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทยต่าง ๆ ได้เห็นผลงานจริง

วิธีการสอน

จัดการศึกษาออกสถานที่โดยจัดกิจกรรมพาผู้เรียนไปเรียนรู้นอกห้องเรียนด้วยประสบการณ์จริง เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สถานที่ต่าง ๆ

การประเมิน

ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และสามารถอธิบายหรือถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการทำงาน การเลือกวัสดุ อุปกรณ์อย่างถูกต้อง ถ่ายทอดการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยออกมาเป็นผลงานได้อย่างสวยงาม สามารถนำไปประยุกต์ในการพัฒนาสร้างอาชีพ

แหล่งอ้างอิง

การสอนวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยเลือกศึกษาจากภาพถ่ายโบราณประกอบกับงานเครื่องแต่งกายละครไทยที่ยังหลงเหลืออยู่

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต มีสาระสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

จากการวิจัย สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและผู้เชี่ยวชาญในการสอนรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย และสอบถามกลุ่มประชากรเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต ที่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สามารถนำไปต่อยอดได้ เครื่องแต่งกายละครไทยเป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์มีการพัฒนามาจากคติความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทยจนเป็นเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งเครื่องแต่งกายโขนได้สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการแสดงซึ่งสอดคล้องกับการแสดงทางนาฏศิลป์ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) กล่าวว่าเครื่องแต่งกายเป็นสิ่งแรกที่คนดูสัมผัสได้ก่อนสิ่งอื่น เมื่อผู้แสดงปรากฏตัวบนเวที คนดูจะพินิจพิจารณาดูเครื่องแต่งกาย เพื่อทำความเข้าใจก่อนว่าสิ่งที่ผู้สวมใส่อยู่บนเวทีเบื้องหน้า ถ้าเป็นเครื่องแต่งกายที่ตลกขบขันก็จะเกิดความชื่นชมในความงาม ถ้าเป็นเครื่องแต่งกายที่ไม่ตลกขบขันหรือไม่เคยพบมาก่อนคนดูก็จะพยายามจับประเด็นให้ได้ว่าเครื่องแต่งกายมีจุดเด่นอะไรบ้าง นอกจากนี้เครื่องแต่งกายละครไทยมีลักษณะที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งทั้งนี้ เพราะนาฏศิลป์ของไทยได้ มีการบัญญัตินิยมในเรื่อง สีเครื่องแต่งกายของตัวละครสำคัญ โดยแต่งให้คล้ายสีกายของตัวละครตัวนั้น

เครื่องแต่งกายละครไทยถือเป็น ศิลปวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชาติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงห่วงใยว่าศิลปะการแสดงโขนจะเสื่อมคลายไปจากความ

นิยมของคน ไทย ทั้งๆ ที่โชนเป็นศิลปะคู่บ้านเมืองไทยมาหลายร้อยปีแล้ว ได้เคยเชิดหน้าชูตาคนไทย ในการต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองมา หลายต่อหลายครั้ง ดังนั้น จึงทรงพระราชดำริที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้การแสดงโชนมีความงดงาม (มนตรี วัดละเอียด, 2550) ซึ่งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติจึงมีความสำคัญมาก ในด้านการศึกษา (Wood S, 2009) ในงานศิลปะที่มีการสร้างสรรค์ จะต้อง ผดุงรักษาศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี่ยังการศึกษา สังคม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ของศิลปะวัตถุ โดยมุ่งประเด็นไปที่ความสำคัญของศิลปะกับรูปแบบ เพื่อให้เห็นว่าศิลปะมีบทบาท สำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรม (Dobbs, 1998)

เครื่องแต่งกายละครไทยเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ใช้ในการแสดง ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาให้ เหมาะสมกับรูปแบบการแสดงทางนาฏศิลป์ไทย จะประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ ๆ 3 ส่วนคือ 1. ศิราภรณ์ 2. พัสตราภรณ์ 3. ถนิมพิมภรณ์ ซึ่งในวิชาการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย ผู้เรียน จะต้องทราบถึงประวัติความเป็นมาของการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทยทางด้านประวัติศาสตร์ การออกแบบลวดลาย วัสดุอุปกรณ์ เทคนิคการปัก การดูแลและบำรุงรักษาเพราะความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นยังไม่มีจัดการเรียนการสอนขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวหลักสูตรและรายวิชาที่ สรุพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) กล่าวว่าความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตด้านนาฏศิลป์ เน้นการผลิตครู ศิลปิน และบุคลากรผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์ พัฒนาส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ อย่างมี ศักยภาพ สุตาพร ลักษณะนิยนาวิน (2550) กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ ต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่คิดเป็น ทำเป็น วิเคราะห์เป็น มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในสังคม ทนสมัย มีความรู้ และทักษะวิชาการชำนาญนาฏศิลป์ที่ตรงกับความต้องการของสังคม ฉะนั้น การจัดรูปแบบ การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา การเรียนที่จะไม่เน้นเพียงวิชาการเพียงอย่างเดียวและสอดคล้องกับ ทักษะของ วิจารย์ พานิช (2555) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ที่ถูกต้องสำหรับศตวรรษใหม่จะต้องเรียนให้ บรรลุถึงทักษะ จากการเรียนรู้วิชาไปสู่ทักษะในการใช้ชีวิต เพื่อดำรงชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริง ต้อง เรียนโดยการลงมือทำ และการฝึกฝนนั้นต้องทำไปตลอดชีวิต ดังนั้นจึงพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) กำหนดการพัฒนา รายวิชา ประกอบด้วย 1. จุดมุ่งหมายการสอน 2. เนื้อหาสาระ 3. กิจกรรมการเรียนการสอน 4. วิธีการสอน 5. การประเมินผล 6. แหล่งอ้างอิง จึงนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้จึงทำให้เกิดการพัฒนา รายวิชาที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนเพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ การพัฒนารายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใน วิชาการต่าง ๆ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาเมื่อจบออกไปก็สามารถที่จะถ่ายทอด องค์ความรู้ทางการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ซึ่งองค์ประกอบของการพัฒนารายวิชามีดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนการสอน

จุดประสงค์การจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แบ่งออกมาทั้งหมด 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2542) จุดประสงค์ที่นิยมใช้อาศัยหลักการของบลูมและเพื่อน (Benjamin Bloom, et al, 1990) โดยอาศัยหลักการที่ว่าต้องให้ครอบคลุมพัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียนทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

พุทธิพิสัย เป็นจุดประสงค์ทางด้านสมองและสติปัญญา โดยเริ่มจากการจดจำเนื้อหาเพื่อนำไปสร้างความเข้าใจ วิชาทางนาฏศิลป์และเครื่องแต่งกายละครไทย จะเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและประวัติศาสตร์ ซึ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักการเพื่อที่จะให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ไปเผยแพร่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี โดยที่สามารถที่จะอธิบายได้ และแยกแยะประเภทและสร้างสรรค์ผลงานที่มีความเกี่ยวข้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ อีกทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ก็มีส่วนที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะได้ความรู้ ว่ามีจุดกำเนิดจากไหน มีความสำคัญอย่างไร และเพราะสาเหตุอะไรที่ทำให้มีส่งเสริมการอนุรักษ์ขึ้นมา เมื่อผู้เรียนได้รับทราบแล้วก็สามารถที่จะเข้าใจและยอมรับในความเป็นลักษณะเฉพาะตัวในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบที่หลากหลายขึ้น

จิตพิสัย เป็นจุดประสงค์ทางด้านความรู้สึกรู้จักคิด การพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ ในรายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย ก็จะต้องให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ความรู้การที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการแสดง เพราะผู้เรียนจะเป็นนิสิต สาขาวิชานาฏศิลป์ ที่จะต้องมีความรู้เข้าใจขององค์ความรู้ที่เรียนและสามารถที่จะนำไปถ่ายทอดต่อไปในสายงานทางวิชาการและการอนุรักษ์สืบทอด เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจแล้วก็เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ที่ได้เรียนมาซึ่งเป็นประโยชน์สามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ ได้ ทางด้านจิตใจต่อผู้อื่นได้ดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอนได้

ทักษะพิสัย เป็นจุดประสงค์ทางการลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนต้องสามารถถ่ายทอดผลงานได้ถูกต้องตามหลักการและนำผลงานที่ได้ไปใช้ประโยชน์ หรือประยุกต์ใช้กับงานทางด้านอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน การทำเครื่องประดับ ของตกแต่ง ฯลฯ เพราะว่าผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติได้ตรงตามหลักการอย่างเข้าใจเป็นอย่างดี สามารถที่จะอธิบายเทคนิคทางศิลปะโดยทั่วไป เพราะผู้เรียนเมื่อจบออกไปก็จะไปอยู่ในแวดวงการเรียนการสอน สามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะหรือนาฏศิลป์ โดยการบูรณาการความรู้ได้เป็นอย่างดีอีกทั้งสามารถที่จะผลิตสื่อต่างๆ ที่มีความน่าสนใจโดยใช้ความรู้ที่ได้เรียน

2. เนื้อหารายวิชา

ในการเรียนการสอนเนื้อหาวิชา เครื่องแต่งกายละครไทย ก็จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเข้าใจได้ถูกต้อง โดยจะเน้นที่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ เรื่องการกำเนิดเริ่มที่ตรงไหน เพราะสาเหตุใด มีวิวัฒนาการอย่างไร เมื่อผู้เรียนได้เรียนสามารถเข้าใจประวัติศาสตร์แล้วก็สามารถเข้าใจถึงความสำคัญขององค์ความรู้ได้อย่างถูกต้อง ส่วนในเรื่องของเนื้อหาอื่น ๆ ก็จะเป็น กระบวนการทางศิลปะโดยจะเป็นการปฏิบัติ ซึ่งจะมีเนื้อหาเฉพาะทาง จะมีความเข้าใจทางศิลปะ ดังนั้น ผู้สอนควรที่จะเสริมความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นทางศิลปะเข้าไปด้วย เช่น ลายไทย องค์ประกอบของกระบวนการ โดยเบื้องต้น องค์ประกอบศิลป์ ฯลฯ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจเบื้องต้นแล้วก็สามารถเข้าใจได้ถูกต้องตามหลักและการสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างถูกต้องตามหลัก สามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ดี เป็นหน้าที่หลักของผู้สอนที่ต้องคำนึงถึงเนื้อหาและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับอรรถ บัวศรี (2542) กล่าวว่าเนื้อหาวิชาและประสบการณ์เรียนรู้ไม่ใช่สิ่งเดียวกันแต่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดผู้เรียนจะเรียนเนื้อหาได้ก็ต้องอาศัยประสบการณ์เรียนรู้ขณะเดียวกันการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพราะจะทำให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จซึ่งใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้สรุปหลักเกณฑ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรที่ต้องคำนึงถึงการคัดเลือกเนื้อหาวิชาไว้ได้แก่ มีความสำคัญต่อการเรียน ทันสมัย เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ และเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

3. กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนจะเป็น 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมนอกสถานที่ กิจกรรมสรุปองค์ความรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้มีความครอบคลุมและถูกต้องตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และผู้สอนจะต้องมีหลักการอย่างถูกต้อง ตั้งแต่การมีความรู้ที่ลึกซึ้ง ในศาสตร์ที่จะถ่ายทอด การมีความรู้หลักและวิธีการถ่ายทอด ตลอดจนเข้าใจผู้อื่น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2544) โดยกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นดังนี้

3.1. กิจกรรมในชั้นเรียน เป็นการเรียนโดยผู้สอนจัดเนื้อหาให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ สามารถทำงานตรงตามจุดประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้ เช่น การศึกษากระบวนการทำงานของศิลปินที่สร้างสรรค์งานทางด้านผ้า เรียนรู้หลักการทำงาน เทคนิคที่สืบทอดมา และลงมือปฏิบัติจริง จะทำให้ผู้เรียนมีความอยากที่จะเรียนรู้และเข้าใจในการเรียนได้เป็นอย่างดีก่อนจะออกไปเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อที่จะฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนาม

3.2. กิจกรรมนอกสถานที่ จะเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยการพาผู้เรียนไปสัมผัสกับประสบการณ์จริง เช่น การที่ได้ไปพูดคุยสัมภาษณ์ กับศิลปินที่สร้างสรรค์งานทางด้านผ้า ด้านเครื่องแต่งกายละครไทย ในสถานที่ทำงานจริง ศึกษาดูกระบวนการทำงาน จะทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้ดี และให้ผู้เรียนได้ลองทดลองลงมือปฏิบัติในสถานที่จริงจากการที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียน และลงมือปฏิบัติงาน

3.3. กิจกรรมสรุปองค์ความรู้ผู้เรียน โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนทำโครงการ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจากการที่ได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติตามที่ผู้สอนได้วางไว้ ก็จะเปิดให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่สนใจได้ลงมือปฏิบัติงานเป็นโครงการของผู้เรียนเอง โดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน เมื่อผลงานเสร็จสิ้นก็ให้ผู้เรียนนำเสนอโครงการหน้าชั้นเรียน อภิปรายการทำงาน โดยผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ตรวจผลงานและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

กิจกรรมทั้งสาม ผู้สอนต้องคำนึงให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้จากของจริง ปฏิบัติจริง ดังเช่น ธำรง บัวศรี (2542) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์ตรง (Direct Experiences) คือ ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับโดยตรงจากการสัมผัสวัตถุ สิ่งของ หรือสิ่งที่เป็นตัวแทนเครื่องหมายใด ๆ และประสบการณ์รอง (Indirect Experiences) คือ ประสบการณ์ที่ผู้เรียนไม่ได้สัมผัสได้โดยตรง แต่เกิดจากการบอกเล่าของผู้อื่นบ้าง จากการอ่านหนังสือบ้าง ทำให้เรารู้สึกสนใจไปกับสิ่งนั้น ในการสอน ประสบการณ์รองเป็นสิ่งจำเป็นเหมือนกัน เพราะบางสิ่งเราไม่สามารถจัดของจริงให้สัมผัสได้ จึงต้องใช้ประสบการณ์รองโดยให้ผู้เรียนอ่าน ดูรูปภาพ ฟังคำบรรยายและอภิปราย ดูการแสดงสาธิต หุ่นจำลอง ประสบการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดผู้สอนจะต้องจัดให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ได้วางไว้

4. วิธีการสอน

การเรียนวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย จะเน้นหนักที่ การให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงเป็นหลัก ซึ่งการสอนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดให้ไว้ในหลักสูตร เป็นความจำเป็นมากโดยเฉพาะในการศึกษาวิชาชีพ โดยผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยเลือกเทคนิค การสอนนอกสถานที่ โดยการ พาผู้เรียนไปเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยประสบการณ์จริง เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายละครไทย และการอนุรักษ์งานผ้าโบราณ ให้ผู้เรียนได้เห็นถึงการทำงานของศิลปินที่สร้างสรรค์งานทางด้านผ้า ด้านเครื่องแต่งกายละครไทย ซึ่ง ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2524) กล่าวว่า การพานิสิตออกไปภาคสนาม ให้ผู้เรียนได้พบปะพูดคุย เห็นจริง ก็จะเป็นทางส่งเสริมความรู้ ความคิดที่กว้างขวางสมบูรณ์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพฑูรย์ (2547) กล่าวว่า การจัดการศึกษานอกสถานที่และทัศนศึกษาดูงาน จะเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยที่การทำงานลักษณะนี้ ผู้เรียนจะต้องได้เห็นงานของจริง ได้สัมผัส และยังได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละศาสตร์โดยตรง ซึ่งการเรียนรู้จากแบบจริงเป็นการเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยผู้เรียนจะได้เห็น สัมผัส ทำความเข้าใจกับแบบตัวอย่างให้ได้มากที่สุด พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดให้ได้มาก และผู้เรียนจะได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้รับรู้ ความเข้าใจจนมาสู่การลงมือปฏิบัติ เช่น จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแต่

ละคนได้ไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาศิลปะ หรือนำนักศึกษาไปเรียนรู้นอกสถานที่ซึ่งเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ดีมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Center Learning) โดย วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) กล่าวว่า การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการเรียน เลือกรูปแบบ เรียนเชิงรุก (Active Learning) หาความรู้ด้วยตนเองจากเอกสาร แหล่งความรู้ สิ่งแวดล้อมโดยมีอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่สนใจได้อย่างอิสระเพราะผู้เรียนแต่ละคนก็จะมี ความสนใจที่ไม่เหมือนกัน ยังมีเรื่องที่หลากหลายไม่ซ้ำกันก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนได้ดี ในรายวิชาการวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์นี้ ผู้สอนจะให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่ผู้เรียนมีความสนใจ เช่น ดอกกล้วยไม้ ปลาทะเล สัตว์ต่าง ๆ โครงกระดูก ชั้นหิน เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนจะเลือกโดยมีความสนใจหลังจากนั้นก็ไปศึกษาค้นคว้าวิจัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในหัวข้อ ที่เขาได้เลือกไว้ พร้อมทั้งสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม แล้วนำมาวาดภาพขึ้นมา ผู้สอนเพียงแค่แนะนำและเสนอแนะผลงานให้มีความถูกต้องตามเกณฑ์และสวยงามมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงจัดได้ว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน โดยเฉพาะในการเสนอโครงงาน ทำให้การเรียนการสอนมีความสนุกและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สักกรินทร์ อินทรวงค์ (2543) วิธีดำเนินการสอนโดยให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานออกแบบ มีการวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน ในการเรียนการสอนต้องเน้นการฝึกผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานเองซึ่งจากการที่ผู้เรียนได้ผ่านบทเรียนที่ผู้สอนได้จัดไว้ โดยผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียน

5. ประเมินผล

ในการเรียนจะต้องมีการประเมินที่เหมาะสม ดังนั้นการประเมินต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการสอน การประเมินผลจะยึดตามจุดประสงค์เป็นหลักซึ่งใช้หลักการของ Taba (1962) โดยจะประเมินผลดังนี้

5.1 การประเมินด้านพุทธิพิสัย ผู้เรียน เกิดความรู้ ความเข้าใจประวัติศาสตร์ สามารถอธิบายถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยกับงานศิลปะอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจในกระบวนการที่เป็นขั้นตอนการทำงานและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ประเมินโดยการสอบ โดยผู้สอนให้ข้อคำถามให้ผู้เรียนตอบคำถามทั้งทางปรนัยและอัตนัยเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและตรวจรายงานเอกสารค้นคว้าที่ผู้สอนได้มอบหมายไว้

5.2 การประเมินด้านจิตพิสัย ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ความรู้ทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาจัดกิจกรรมและสร้างอาชีพได้ ประเมินโดยการ สอบถามผู้เรียนในการนำองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปจัดกิจกรรม ได้อย่างไรโดยดูข้อคำตอบของผู้เรียนว่ามีความถูกต้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใดที่สามารถปรากฏได้อย่างเป็นรูปธรรมและนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์มากที่สุด

5.3 การประเมินทักษะพิสัย ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดผลงานการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้ถูกต้อง โดยมีวิธีการประเมินโดยดูผลงานของผู้เรียนเป็นหลักว่ามีความถูกต้องตามหลักการหรือไม่ สังเกตดูกระบวนการทำงานของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจมากหรือน้อยเพียงใด การประเมินทางด้านนี้ ควรที่จะเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มาเป็นผู้ตรวจผลงานและวิจารณ์ผลงานของผู้เรียนด้วย

การประเมินผลการเรียนวิชาการการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยผู้สอนต้องมีการประเมินให้ครบทั้ง 3 ด้าน โดยจะต้องเน้นตรงที่ ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ได้มีความถูกต้อง เพราะผู้เรียนจะต้องมีความรู้เข้าใจขั้นตอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย เพราะผู้เรียนจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้นั้นไปถ่ายทอดให้แก่สถานศึกษาได้ต่อไปในอนาคต ส่วนทางด้านผลงานเครื่องแต่งกายละครไทย ก็เป็นการประเมินถึงกระบวนการที่ผู้สอนได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนว่าผู้เรียนเมื่อเรียนรู้แล้วสามารถที่จะสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามหลักการหรือไม่ เมื่อผลปรากฏที่ได้ผู้สอนจะนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

6. แหล่งอ้างอิง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.1 บุคคล จะเป็นศิลปินที่สร้างสรรค์งานทางด้านผ้า ด้านเครื่องแต่งกายละครไทย โดยผู้สอนจะเป็นผู้ที่เชิญบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายละครไทยมาเป็นวิทยากรในชั้นเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้ ทั้งด้านการทำงานผลงานต่าง ๆ ซึ่ง ปุณณรัตน์ พิชญไพบุญ (2547) กล่าวว่า เป็นการที่ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่แท้จริงช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้เชี่ยวชาญศิลปิน นักออกแบบ และสัมผัสกับกระบวนการทำงานและตัวผลงาน เป็นการกระตุ้นเกิดการรับรู้ที่ว่องไว ลึกซึ้งและกว้างขวางฝึกการค้นคว้าและค้นพบความรู้นอกห้องเรียน

6.2 หนังสือ ตำรา จะเป็นหนังสือตำราวิชาการในต่างประเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทยซึ่งจะเป็นสื่อการสอนได้เป็นอย่างดี ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อีกทั้งผลงานที่ปรากฏก็เป็นผลงานที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการและผู้สอนก็ควรที่จะชี้แนะให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างของ

ผลงานที่ดีและถูกต้องว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ รับทราบและสามารถนำมาเป็นตัวอย่างและบรรทัดฐานในผลงานที่ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ออกมา

6.3 อื่น ๆ เช่น สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ซึ่งก็มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเรียนวิชาวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์ เพราะจะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่ตัวผู้สอนต้องเตรียมการจัดหาให้มีความเหมาะสมในการสอน ซึ่ง ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2524) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนที่หลากหลาย อุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน โดยการเรียนการสอนในแนวใหม่ ๆ ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ ประกอบ เช่น อินเทอร์เน็ตคอมพิวเตอร์ประกอบในการเรียนการสอน หรือ สื่อออนไลน์ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนและมีผลต่อความสนใจของผู้เรียนอย่างมากด้วย จึงทำให้การเรียนรู้สมบูรณ์ขึ้น สื่อเหล่านี้จะกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมากทำให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่าการพัฒนาคือการทำให้ดีขึ้นหรือการทำให้สมบูรณ์ขึ้น ทำให้เกิดขึ้นการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ยังต้องวางแผนประเมินผลให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนนั้นได้บรรลุความมุ่งหมายตามจุดประสงค์จริงหรือไม่เพื่อให้ผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบได้รับรู้และคิดอ่านแก้ไขปรับปรุงต่อไปหลักสูตรที่ดีและเหมาะสมจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองและการปกครองประเทศตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนหลักสูตรถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดว่านักศึกษาจะต้องเรียนอะไรบ้างส่วนผู้สอนก็จะทราบหาและประสบการณ์ที่ควรให้กับผู้เรียน การจัดกิจกรรมสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานทีนั้น ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงในสถานที่จริง ได้ทดลองและลงมือปฏิบัติจากการที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียน การจัดกิจกรรมสอนควรคำนึงถึงผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ตรง ในการเรียนการสอนจะต้องมีการประเมินที่เหมาะสม ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการสอนจึงตรงกับหลักการของ Taba (1962) โดยจะประเมินจาก 1. ด้านพุทธิพิสัย ผู้เรียนจะต้องเกิดความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์สามารถอธิบายถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทย เข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ที่เป็นขั้นตอนและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม ประเมินโดยการสอบ ทั้งปรนัยและอัตนัย เกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และตรวจรายงานการค้นคว้าที่ผู้สอนได้มอบหมายไว้ให้ 2. ด้านจิตพิสัย ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ความรู้ทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด 3. ด้านทักษะพิสัย ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดผลงาน การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

โดยดูจากผลงานของผู้เรียนมีสวยงามถูกต้องตามหลักการ รู้จักการประยุกต์พลิกแพลงได้ มีความเข้าใจในกระบวนการทำงาน การประเมินทั้ง 3 ด้านจะเน้นในเรื่องของความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่จะได้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอดเพื่อพัฒนาสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งมุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี แหล่งอ้างอิงประเภทบุคคลทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ และด้านการทำงาน ซึ่ง ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2547) กล่าวว่า ผู้เรียนที่ดีสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่แท้จริง โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน นักออกแบบ และสัมผัสกระบวนการทำงานและผลงาน เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่ท่วงไว ลึกซึ้ง กว้างขวาง ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ นอกห้องเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรมีการส่งเสริมการจัดทำเอกสารเพื่อเป็นฐานข้อมูลภูมิปัญญาชุมชนและสร้างสื่อในระบบออนไลน์หรือฐานข้อมูลในรูปแบบเว็บไซต์การเรียนรู้ด้านเครื่องแต่งกายละครไทยเพื่อให้เกิดเป็นฐานข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษาสำหรับผู้ที่ยังไม่เห็นและสนใจ

2. สืบค้นข้อมูลในด้านแหล่งการเรียนรู้ ที่ยังมีช่างฝีมือหรือผู้สืบทอดการสร้างสรรคเครื่องแต่งกายละครไทยที่สร้างผลงาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ออกไปเรียนรู้ในสถานที่จริงและทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์จากแหล่งการเรียนรู้ นอกห้องเรียน

3. ควรส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของกลุ่มผู้สนใจและช่างฝีมือ ด้านงบประมาณการจัดหาอุปกรณ์สำหรับสร้างงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทยเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การจัดนโยบายส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและการสร้างอาชีพ เช่น ในการออกแบบไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้ผู้เรียนได้คลุกคลีและคุ้นเคยกับวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักภูมิใจและเห็นความสำคัญตระหนักถึงคุณค่าในตนเองที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้สืบทอดวัฒนธรรม

3.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ของรายวิชาจะแบ่งไปตามลักษณะ เนื้อหาที่มีจุดประสงค์ ประกอบด้วย การอนุรักษ์ การสืบทอด และการสร้างสรรค์ ตามลำดับ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจที่มา

และความสำคัญ การอนุรักษ์สืบทอดเพื่อสามารถทำงานในรูปแบบเดิมตามโบราณราชประเพณีได้ แล้วจึงค่อยมาถึงการสร้างสรรค์เพื่อการประยุกต์พลิกแพลงเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นตามวัฒนธรรม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนมีฐานะเป็นผู้สืบทอด พื้นฐานทางวัฒนธรรมจากการเรียนรู้ในฐานเดิมที่สามารถสร้างงานในบริบทร่วมสมัยได้อย่างเหมาะสมภายใต้แนวคิดของวัฒนธรรมเดิม

2. ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และช่างฝีมือ หรือศิลปินด้านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ จากการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญโดยตรงและส่งเสริมให้เกิดการพูดคุยและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกันในขณะที่ปฏิบัติงาน

3. ควรมีการจัดกิจกรรมการจัดแสดงผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทยในบริบทร่วมสมัย เช่น ส่งเสริมการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพด้านฝีมือและความคิด

3.3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จัดทำหลักสูตรหรือรายวิชา เรื่องเครื่องแต่งกายละครไทย ในระดับชั้นอื่น ๆ ก่อนอุดมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือได้อย่างต่อเนื่อง

2. วิจัยเรื่องการบูรณาการเนื้อหาเครื่องแต่งกายละครไทย ระหว่างกลุ่มรายวิชาอื่น เพื่อพัฒนาผลงานทั้งนี้เมื่อมีการบูรณาการเนื้อหาจะถูกแบ่งออกไปในหลายวิชาที่ผู้เรียนจะได้ศึกษาเนื้อหาในระยะเวลาเรียนยาวนานและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

3. การทดลองนำหลักสูตรไปทดลองใช้อย่างเต็มรูปแบบเพื่อวัดและประเมินให้ได้ผลตอบรับมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้หลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมศิลปากร. (2547). เครื่องแต่งกายละครและการพัฒนา การแต่งกายยืนเครื่องละครในกรมศิลปากร. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- กันต์ สมสรวย. (2551). การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษร ชิตะจारी. (2542). กิจกรรมศิลปะสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์.
- เกษร ชิตะจारी. (ม.ป.ป). การสอนศิลปะระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: อลิ้น เพรส.
- ณรงค์ศักดิ์ สุขแก้วมณี. (2553). การพัฒนารายวิชาการวาดภาพประกอบทางวิทยาศาสตร์ สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต), สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร เห็นเจริญเลิศ และคณะ. (2559). ขอบเขตแดนใหม่แห่งการเรียนรู้ : การศึกษาระบบ 4.0. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย มหานพวงศ์ชัย. (2536). การพัฒนารายวิชาการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กประถมวัย สาขาวิชาศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จ่าง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธนัชการพิมพ์ จำกัด.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). ความเป็นครูไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ก.พลพิมพ์(1996).
- บุญฉัตรณ์ พิชญไพบูลย์. (2547). ศิลปศึกษาจากทฤษฎีสู่การสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: หน่วยพัฒนาคณาจารย์ ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักตะวันตก: วิทยาลัยครู
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มนตรี วัดละเอียด. (2550). วิวัฒนาการการแต่งหน้าและเครื่องแต่งกายโฉนละครตามแนว
พระราชดำริของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
กรุงเทพ.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). ศิลปศึกษาแนวปฏิบัติฯ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทาง
วิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์
วงศ์.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: มิตรสยามการ
พิมพ์.
- สักรินทร์ อินทรวงค์. (2543). การศึกษาสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอนรายวิชา
ออกแบบ หลักสูตรศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต), ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุดาพร ลักษณะนิยนาวิน. (2550). แนวคิดเกี่ยวกับการสอนในสังคมฐานความรู้. Retrieved from
[http://www.academic.chula.ac.th/thaiver/fac_develop/knowledge%20based%
20society.pdf](http://www.academic.chula.ac.th/thaiver/fac_develop/knowledge%20based%20society.pdf) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุทรนุ ศรีไสย์. (2549). การจัดการและการวางแผนพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุกร. (2533). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ จงดา. (2556). ศิลปกรรมพัสตราภรณ์โฉนละคร. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต), สาขาวิชาการวิจัย
ทางศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ใจเพียง. (2550). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนส
โตร์.
- อารีย์ สุทธิพันธ์. (2540). ทศนศิลป์และความงาม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อ แกรมมี.

ภาษาอังกฤษ

- Alexander, C. (2014). *Experiences in Embroidery: Stories from The High Fashion Embroidery Industry*. University of the Incarnate Word. Retrieved from <http://www.proquest.com>
- Brookfield, S. D. (1984). "self-Directed Adult Learning: A Critical Paradigm,". *Adult Education Quarterly*, 35, 59-71.
- Dobbs, S. M. (1998). *Learning in and through art: A guide to discipline-based art education*. Los Angeles: Getty Education Institute for the art.
- Hetland, L., & others, . (2007). *Studio thinking: The real benefits of visual art education*. New York: Teachers College Press.
- Karaminas. (2007). *Imagining The Orient : Cultural Appropriation in the Florence Boradhurst Collection*.(online). Retrieved from email : Vicki.Karaminas@uth.edu.au
- Nelson, N. J. a. o. (2002). *Contemporary Irish Textile Artists: Exploring Experiences of Gender, Culture, and Artistic Medium*. *Journal of Clothing and Textile Research* [Online]. Retrieved from <http://ctr.sagepub.com>.(2017,jan26)
- Partnership for 21st Century Skills. (2007). *P21 Framework Definitions*. Retrieved from <http://www.p21.org/storage/documents/P21-Framework-Definitions.pdf>
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative Learning Theory Research and Practice*. Boston: Allyn and Bacon
- Smith. Jonathan. (2002). *Charles Dawin and Victorian Visual Culture*. UK: United Kingdom At The University Press Cambridge.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: HarcourtBrace&World.Inc.
- The Partnership for 21st century skills. (2013). *Framework for 21st century Learning*. Retrieved from <http://www.p21.org/overview>
- Zimmerman, B. J. (1989). "A social Cognitive View of Self-regulated Academic Learning,". *journal of Educational Psychology*, 3, 329-339
- Bloom, B. S. a. O. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. New york: David McKay Co. , Inc.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ – สกุล ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (ราชบัณฑิต)

ตำแหน่ง ราชบัณฑิต/ประธานคณะกรรมการหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขา
นาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ชื่อ – สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุกุล โจรินสุขสมบูรณ์

ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ชื่อ – สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี อาชายุทธการ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินและรับรองรายวิชา

1. ชื่อ – สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มณิศา วศินารมณฺ์
 ตำแหน่ง หัวหน้าแขนงนาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2. ชื่อ – สกุล อาจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ
 ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
 หน่วยงาน วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

3. ชื่อ – สกุล อาจารย์ เฉลิมชัย ภิรมย์รักษ์
 ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
 หน่วยงาน วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

แบบสัมภาษณ์การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับ

ปริญญาบัณฑิต

(สำหรับครูผู้สอนในงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย)

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อให้ได้ข้อมูลในการดำเนินต่อไปนี้

1. ข้อมูลของหลักในการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย
2. ข้อมูลด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์การพัฒนารูปแบบการสอนการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านต่างๆ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลหลักในสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านข้อมูลทางด้านประวัติความเป็นมา
2. ด้านลักษณะทางกายภาพของผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยอย่างละเอียด
3. ด้านการวางแผนขั้นตอนในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
4. ด้านทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
5. ด้านความถูกต้องตามสัดส่วนของจริง
6. ด้านความสวยงามตามแบบศิลปะ
7. ด้านการพัฒนาผู้เรียน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ สกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์.....

เพศ

หญิง

ชาย

อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
- ปริญญาโท ปริญญาเอก
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

ประสบการณ์การในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

- 5-10 ปี 11-15 ปี
- 15 -20 ปี 20 ปี ขึ้นไป

อาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์

.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ของผู้เชี่ยวชาญ

1. หลักการในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยที่สำคัญ ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2. ข้อมูลในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยที่สำคัญ ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

3. สามารถค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งใดได้บ้าง

.....

.....

4. องค์ประกอบการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยที่สำคัญ ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

5. การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง

.....

.....

6. วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

7. ขั้นตอนในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีกี่ขั้นตอนอะไรบ้าง

.....

.....

8. ท่านมีแนวทาง ฝึกปฏิบัติ การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย อย่างไร

.....

.....

9. ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

.....

.....

10. การจัดการเรียนการสอนจะส่งเสริมผู้เรียนในเชิงอนุรักษ์ สืบทอดได้อย่างไร

.....

.....

11. การจัดการเรียนการสอนจะส่งเสริมผู้เรียนในเชิงอนุรักษ์ สืบทอดได้อย่างไร

.....

.....

12. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

.....

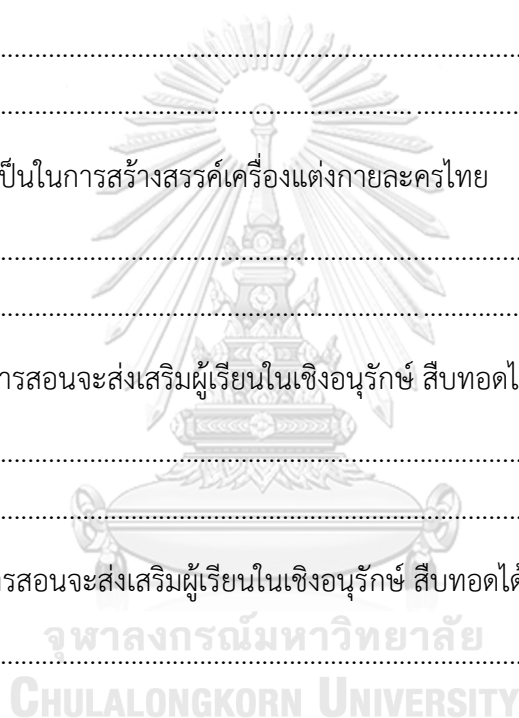
.....

13. กิจกรรมการสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

14. ท่านมีวิธีการถ่ายทอดเทคนิคต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

.....

.....

15. สื่อที่ใช้ในการสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

16. ปัญหาและอุปสรรคในการสอน การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ได้แก่อะไรบ้าง และแก้ไขอย่างไร

.....

.....

17. การสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยในรูปแบบร่วมสมัยควรคำนึงถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

.....

.....

18. การเรียนการสอน การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสามารถนำไปต่อยอดทำอะไรได้บ้าง

.....

.....

19. ความรู้และทักษะการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสามารถประกอบอาชีพอะไรได้บ้าง

.....

.....

20. การประเมินและการนำเสนอผลงานจากการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยมีวิธีการอย่างไรบ้าง

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

แบบสัมภาษณ์การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับ

ปริญญาบัณฑิต

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญในงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย)

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อให้ได้ข้อมูลในการดำเนินต่อไปนี้

1. ข้อมูลของหลักในการพัฒนาวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย
2. ข้อมูลด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์การพัฒนารูปแบบการสอนการพัฒนาวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านต่างๆ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลหลักในสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ในดำเนินต่อไปนี้

1. ด้านข้อมูลทางด้านประวัติความเป็นมา
2. ด้านวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
3. ด้านการวางแผนขั้นตอนในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
4. ด้านทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
5. ด้านความถูกต้องตามสัดส่วน
6. ด้านเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน
7. ด้านการต่อยอดพื้นฐานในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ สกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์.....

เพศ

หญิง

ชาย

อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ โปรดระบุ.....

ประสบการณ์การในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

 5-10 ปี 11-15 ปี 15 -20 ปี 20 ปี ขึ้นไป

อาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์

.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ของผู้เชี่ยวชาญ

1. การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยมีความเป็นมาอย่างไร

.....
.....

2. เครื่องแต่งกายละครไทยมีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยอย่างไร

.....
.....

3. การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยในเชิงอนุรักษ์ ทำได้อย่างไร

.....
.....4. การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย มีความแตกต่างจากงานประณีตศิลป์ประเภท
อื่น ๆ อย่างไร.....
.....5. วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญจำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยมีอะไรบ้าง และมี
แหล่งที่มาจากที่ใด.....
.....

6. สามารถใช้วัสดุทดแทน วัสดุที่มีค่าและหายากได้หรือไม่ และอย่างไรบ้าง

.....

.....

7. ท่านมีการวางแผนขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

8. ทักษะพื้นฐานทางศิลปะมีผลต่อการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย อย่างไร

.....

.....

9. ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

10. สัดส่วนของลวดลาย มีผลต่อการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยอย่างไร

.....

.....

11. สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคโบราณกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยสมัยใหม่ได้อย่างไร

.....

.....

12. ท่านมีการค้นหาแนวทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อพัฒนารูปแบบหรือเทคนิค
อย่างไร

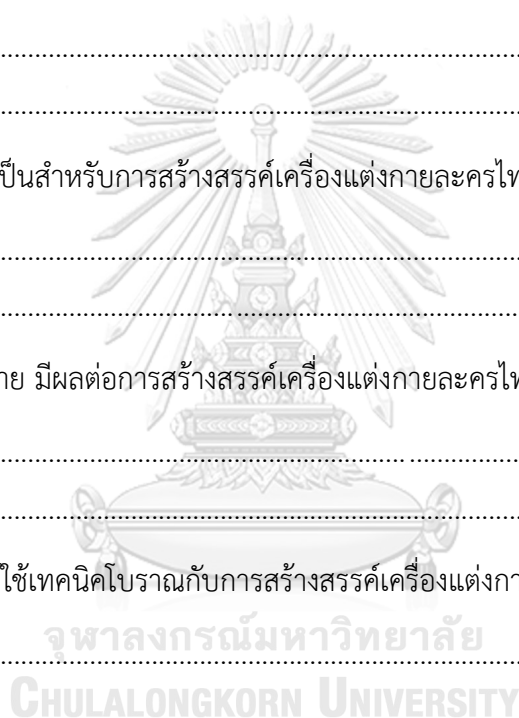
.....

.....

13. มีอุปสรรคในการทำงานหรือไม่อย่างไร

.....

.....

14. การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย สามารถพัฒนาเป็นอาชีพอย่างอื่นได้หรือไม่ ได้แก่
อะไรบ้าง

.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามความคาดหวังในการเรียนการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

(สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต)

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจความต้องการและความคาดหวังที่นักเรียนต้องการให้มีในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (โปรดใช้เครื่องหมาย ✓ ในช่อง)

เพศ

หญิง

ชาย

อายุ.....ปี

กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับชั้น

ชั้นปีที่ 1

ชั้นปีที่ 2

ชั้นปีที่ 3

ชั้นปีที่ 4

วิชาที่ชื่นชอบและสนใจ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนเครื่องแต่งกายละครไทย

คำชี้แจง

1. โปรดใช้เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็น ตามความคิดเห็นของท่าน

2. คำถามในแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ โดยมี ลำดับ 1-5 กำหนดเป็น

มีเกณฑ์เพื่อแปลความหมายคะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับความคิดเห็น	4	หมายถึง	เห็นด้วย
ระดับความคิดเห็น	3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ระดับความคิดเห็น	2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ระดับความคิดเห็น	1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	
1	ผู้เรียนคิดว่าการเรียนในวิชานาฏศิลป์ควรสอดแทรกความรู้ในด้านอื่นๆ เข้าไปด้วย						
2	ผู้เรียนคิดว่าการค้นหาหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่ ที่จะนำมาสร้างเป็นงานศิลปะ เป็นสิ่งจำเป็น						
3	ผู้เรียนชอบที่จะลงมือปฏิบัติงานจริง						
4	ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ ขั้นตอน เทคนิค วิธีการในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย						
5	ผู้เรียนอยากทราบถึงคุณค่าและความสำคัญของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย						
6	ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งทางศิลปะและนาฏศิลป์ จากการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย						
7	ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้วัสดุต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้						
8	ผู้เรียนชอบที่จะสำรวจและสังเกตลักษณะของวัสดุอย่างละเอียด ก่อนลงมือปฏิบัติ						
9	ผู้เรียนชอบที่จะฟังเพื่อนอธิบายถึงข้อมูลในการนำเสนอผลงานของเขา						
10	ผู้เรียนชอบที่จะอธิบายถึงแนวความคิด และข้อมูลของผลงานสร้างสรรค์ได้						
11	ผู้เรียนต้องการสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้						
12	ผู้เรียนต้องการทราบแหล่งข้อมูลที่ สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง						
13	ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนไปสร้างสรรค์ผลงานอื่นนอกเหนือจากเครื่องแต่งกายละครไทยได้						

1 4	ผู้เรียนนำความรู้หลังการเรียนไปต่อยอด สร้างอาชีพได้						
1 5	ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าวิถี ภูมิปัญญา ของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละคร ไทย						
1 6	ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น ได้						
1 7	ผู้เรียนใช้ความรู้ในการประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้						
1 8	ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ผสมผสานเพื่อ สร้างสรรค์						
1 9	ผู้เรียนสามารถออกแบบ สร้างสรรค์ ผลงานได้ตามหลักการ						
2 0	ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสวยงาม มีเอกลักษณ์						
2 1	ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิจัยผลงานได้						
2 2	ผู้เรียนสามารถพัฒนาฝีมือการสร้างสรรค์ ในเชิงอนุรักษ์ได้						

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย (Thai Performing Arts Costume Design)	จำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา หลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต	ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 1 นิสิต ชั้นปีที่ 3
	จำนวนชั่วโมง 3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 1 ชี้แจงโครงสร้างรายละเอียดวิชาตลอดภาคการศึกษาเปิดโลกทัศน์ความงาม ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณและการประเมิน
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์
3. ทักษะการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหา
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายระบุชื่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทย
2. ทักษะพิสัย : สามารถนุ่งห่มเครื่องแต่งกายละครไทยได้อย่างถูกต้อง ตามหลักโบราณประเพณี
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหารายวิชา

การรู้จักเครื่องแต่งกายละครไทย ประเภทและองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย วิธีการนุ่งห่มเครื่องแต่งกายละครไทยรวมถึงการใช้งานตามขนบธรรมเนียมประเพณี (ตามแบบโบราณ)

วิธีการสอน

☒ การสอนแบบแก้ปัญหา	☐ การสอนแบบสืบสอบ	☒ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
☒ การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง	☐ การสอนแบบวิจัย	☒ การสอนแบบสัมมนา
☐ การสอนแบบ Discipline-Based Art Education		

ชิ้นงาน/ภาระงาน

เลือกภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทยที่สนใจเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนกล่าวแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดของรายวิชาการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย ชี้แจงข้อตกลงสำหรับการเรียนการสอน
- ❖ ผู้สอนถามคำถามด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในเรื่องเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทย และร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้เรียน

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนตั้งคำถามหรือประเด็นข้อถกเถียง พร้อมการนำภาพถ่ายโบราณของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและได้สังเกตในรายละเอียดต่าง ๆ ของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทยในด้าน วัสดุที่ใช้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้าง และให้ผู้เรียนได้พูดคุยกันวิเคราะห์ว่าชิ้นส่วนนี้ คือส่วนไหนของเครื่องแต่งกายละครไทย ใช้ทำอะไร คิดว่าถูกสร้างขึ้นในยุคสมัยใด
- ❖ ผู้สอนให้นิสิตทำกิจกรรมฝึกสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทย โดยให้จับกลุ่ม 4-5 คน จากนั้นอธิบายรายละเอียดของกิจกรรมพร้อมสาธิตการสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต และจดจำชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อสามารถนุ่งห่มเครื่องแต่งกายแบบยีนเครื่องได้ตามหลักการอย่างเป็นขั้นตอน
- ❖ ให้นิสิตได้ทดลองฝึกการนุ่งเครื่องแต่งกายละครไทยมากลุ่มที่แบ่งไว้ เมื่อสวมใส่เสร็จให้ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบการแต่งกายของตัวพระ และตัวนาง จากนั้นผู้สอนกล่าวเสริมถึงข้อมูลของเครื่องแต่งกายละครไทย วิธีการนุ่งห่มและการใช้งาน

ขั้นสรุป

- ❖ สุ่มเลือกนิสิตมา 2-3 คนให้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรม
- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการนุ่งห่มเครื่องแต่งกายละครไทยและรูปแบบการใช้งานในปัจจุบันที่แตกต่างไปจากผ้าถ่ายภาพโบราณ และเปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ชิ้นงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้การสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : ผู้เรียนอธิบายระบุชื่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทย	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านทักษะพิสัย : สามารถนุ่งห่มเครื่องแต่งกายละครไทยได้อย่างถูกต้อง ตามหลักโบราณประเพณี	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ความเรียบร้อยจากการสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทย 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทยโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของเครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงานร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มและในชั้นเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

ภาพประกอบการสอน

ภาพที่ 1: ภาพโขนหลวงกรมทรรสพสมัย
รัชกาลที่ 6 และชิ้นส่วน
กรองคอของจริงที่ค้นพบ
ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

ภาพที่ 2: ภาพครุระมุล ยมะคุปต์แสดง
พระคเณศเปรียบเทียบกับ
ชิ้นส่วนห้อยหน้าที่ค้นพบ
ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

ภาพที่ 3: ภาพโขนหลวงตัวพระราม
รัชกาลที่ 6
ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

ภาพที่ 4: ภาพเสื้อโขนโบราณสองตัว
ซ้อนกันตัวนอกเป็นเสื้อก๊ัก
แขนสั้น เสื้อตัวในเป็นเสื้อ
ลายปล้องแขนยาว
ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย	จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
	(Thai Performing Arts Costume Design)	ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1 นิสิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร	ชั้นปีที่	3
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏศิลป์ไทย		จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 2 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการความสำคัญของเครื่องแต่งกาย

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณและการประเมิน
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ทักษะการแก้ปัญหา
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องแต่งกายละครไทย
2. ทักษะพิสัย : สามารถจำแนกเครื่องแต่งกายละครไทยในแต่ละสมัยได้อย่างถูกต้อง
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหารายวิชา

ประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทย ตั้งแต่ยุคแรกที่มีการค้นพบหลักฐาน ตลอดจนวิวัฒนาการในแต่ละสมัย รวมถึงปัจจัย ทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย

วิธีการสอน

- การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสอบ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
 การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบวิจัย การสอนแบบสัมมนา
 การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ค้นหาภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทยในยุคสมัยที่ตนชื่นชอบพร้อมอธิบายลักษณะเด่นต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทยในยุคนั้นๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนซักถามเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทย โดยให้ผู้เรียนทดลองตอบคำถามผ่านการเล่นเกมส์
- ❖ ผู้สอนให้ผู้เรียนตอบคำถาม เรื่องเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทย ผ่านทางโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนของตนเองโดยใช้โปรแกรม Kahoot

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนอธิบายประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทย และการแต่งกายแบบ ยืนเครื่อง พร้อมการนำภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทยประกอบการอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและได้สังเกตในรายละเอียดต่าง ๆ ของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทยในด้าน ความเป็นที่ถูกระบุชื่อ ลอกเลียนแบบมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทยในช่วงแรก ๆ ได้พูดคุยกันวิเคราะห์ว่าชิ้นส่วนนี้ คือ ส่วนไหนของเครื่องแต่งกายละครไทย ที่มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์
- ❖ ผู้สอนให้นักศึกษาทำกิจกรรมศึกษาเครื่องแต่งกายละครไทย โดยให้จับกลุ่ม 3-4 คน จากนั้นอธิบายรายละเอียดของกิจกรรมพร้อมให้ทำรายงานเรื่องเครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต และวิเคราะห์ชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายละครไทย เพื่อสามารถนำไปใช้ในการต่อยอดทางการออกแบบแต่งกายได้ตามหลักการอย่างเป็นขั้นตอน
- ❖ ให้นักศึกษาได้ทดลองฝึกวิเคราะห์สังเกตเครื่องแต่งกายละครไทยตามกลุ่มที่แบ่งไว้ ร่วมแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบการแต่งกายของแต่ละยุคสมัย จากนั้นผู้สอนกล่าวเสริมถึงความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องแต่งกายละครไทย วิธีการนุ่งห่มและการใช้งานเพื่อนำไปสู่การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย

ขั้นสรุป

- ❖ สุ่มเลือกนิสิตมา 2-3 คนให้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและการเรียนการสอน
- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทยและรูปแบบการใช้งานในปัจจุบันที่แตกต่างไปจากผ้าถ่ายโบราณ และเปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

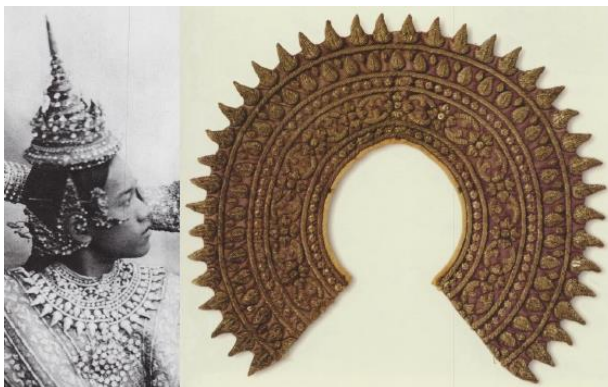

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : ผู้เรียนอธิบายความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องแต่งกายละครไทย	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านทักษะพิสัย : สามารถจำแนกและอธิบายเครื่องแต่งกายละครไทยในแต่ละสมัยได้อย่างถูกต้อง	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนและการเขียนรายงานการวิเคราะห์ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถอธิบายเครื่องแต่งกายละครไทยในแต่ละสมัยได้อย่างถูกต้อง
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงานร่วมกันในกลุ่มและในชั้นเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องาน และตรงต่อเวลา

ภาพประกอบการสอน

ภาพที่ 5: ภาพละครหลวงสมัยรัชกาลที่ 6 กับกรองคองนางซึ่งเป็นชิ้นส่วนเดียวกัน

ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

ภาพที่ 6 : ภาพละครหลวงกรมหลวงสมัยรัชกาลที่ 6 เปรียบเทียบกับชิ้นส่วนห้อยข้างที่ค้นพบ

ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

ภาพที่ 7: ภาพละครโบราณสมัยรัชกาลที่ 4 กับกรองคอโบราณ

ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

ภาพที่ 8: ภาพโขนโบราณสมัยรัชกาลที่ 4 เปรียบเทียบกับห้อยข้างที่มีลักษณะคล้ายกัน

ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design)	จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
ภาคการศึกษา		ภาคการศึกษา	ชั้นปี/ที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 1
		นิสิตชั้นปีที่	3
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต	จำนวนชั่วโมง	6 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 3-4 วิธีการแต่งกายประเภทต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายละครไทยและการดูแลรักษา

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหา
3. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ
4. ทักษะการสื่อสารและความมั่นใจในตัวเอง

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายลักษณะของวิธีการแต่งกายของเครื่องแต่งกายละครไทยในการสวมใส่และการเก็บรักษา
2. ทักษะพิสัย : สามารถนุ่งห่มเครื่องแต่งกายละครไทยได้อย่างถูกต้อง ตามหลักการและวิธีการดูแลรักษา
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหาวิชา

วิธีการสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทย จะต้องคำนึงถึงนักแสดงเป็นหลักโดยให้เครื่องแต่งกายนั้นส่งเสริมสัดส่วนของผู้แสดง ซึ่งมีวิธีการที่ซับซ้อนโดยจะแบ่งวิธีการแต่งกายออกเป็น ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และลิง และวิธีการดูแลหรือทำความสะอาด

วิธีการสอน

- การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสอบ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
 การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบวิจัย การสอนแบบสัมมนา
 การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ถ่ายภาพวิธีการสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทย พร้อมเขียนอธิบายวิธีการสวมใส่อย่างเป็นขั้นตอน และวิธีการเก็บรักษา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนซักถามทบทวนความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย
- ❖ ผู้สอนทดสอบความรู้ก่อนเรียน โดยให้ผู้เรียนระบุชื่อองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย พระ นาง ผ่านทางโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนของตนเองโดยใช้โปรแกรม Kahoot

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนอธิบายหลักการสำคัญและข้อควรคำนึงถึงของเครื่องแต่งกายละครไทยแบบยืนเครื่อง นำภาพถ่ายตัวอย่างของเครื่องแต่งกายละครไทยในแต่ละชิ้นส่วนประกอบการอธิบายและสาธิตการสวมใส่ตามขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้สังเกตในรายละเอียดต่าง ๆ ของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทย พร้อมพุดคุยถึงวิธีการดูแลรักษาและการทำความสะอาด
- ❖ ผู้สอนให้นิสิตทำกิจกรรมสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทย โดยแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวพระกับตัวนาง จากนั้นอธิบายรายละเอียดของกิจกรรมพร้อมให้ผู้เรียนสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทยตามหลักการอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีผู้สอนคอยให้การชี้แนะและสลับกลุ่มกันให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการสวมใส่แบบตัวพระและตัวนาง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ สังเกตชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายละครไทย และรู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อสามารถนำไปใช้ในการต่อยอดทางการประกอบอาชีพได้
- ❖ ให้ผู้เรียนเขียนรายงานวิธีการสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทยตามกลุ่มที่แบ่งไว้ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรม จากนั้นผู้สอนกล่าวเสริมถึงความหลักการและเทคนิควิธีการสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทย วิธีการการดูแลและการทำความสะอาด

ขั้นสรุป

- ❖ สุ่มเลือกนิสิตมา 2-3 คนให้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและการเรียนการสอน
- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรมการสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทยและการเก็บรักษาหรือทำความสะอาด และเปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : ผู้เรียนอธิบายลักษณะของวิธีการแต่งกายของเครื่องแต่งกายละครไทยในการสวมใส่และการเก็บรักษา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนและการเขียนรายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสวมใส่ เครื่องแต่งกายละครไทย และการเก็บรักษา
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักการ และดูแลรักษาได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักการ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถสวมใส่เครื่องแต่งกายละครไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักการ
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

	<ul style="list-style-type: none">● การสังเกตการทำงานร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มและในชั้นเรียน	และปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา
--	--	----------------------------

ภาพที่ 9: ขั้นตอนการนุ่งเครื่องตัวพระ

ที่มา: สุรัตน์ จงดา 2556

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design)	จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
ภาคการศึกษา		ชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1
		นิสิตชั้นปีที่	3
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 5 การศึกษาโครงสร้างและลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย แบบยื่นเครื่อง

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหา
3. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ
4. ทักษะการสื่อสารและความมั่นใจในตัวเอง

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายโครงสร้างและลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย แบบยื่นเครื่อง
2. ทักษะพิสัย : สามารถจัดองค์ประกอบของลวดลายในเครื่องแต่งกาย ได้อย่างถูกต้องสวยงาม
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหาวิชา

การศึกษาโครงสร้างและลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย ที่ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของขนาดลายเป็นหลัก และการนำลวดลายไปใช้สำหรับการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทยตามการแต่งกายแบ่งออกเป็น ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และลิง ที่ใช้ลวดลายแตกต่างกันออกไปรวมถึงความเชื่อมโยงของลวด สี สัน บทบาทของผู้แสดง

วิธีการสอน

☐ การสอนแบบแก้ปัญหา	☐ การสอนแบบสืบสอบ	☒ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
☒ การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง	☒ การสอนแบบวิจัย	☐ การสอนแบบสัมมนา

การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ผลงานการสร้างลายตามแบบโบราณ ศึกษาเทคนิคการออกแบบลายบนโครงสร้างของเครื่องแต่งกายละครไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนซักถามทบทวนความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย
- ❖ ผู้สอนทดสอบความรู้ก่อนเรียน โดยให้ผู้เรียนระบุชื่อองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายละครไทย จากการสุ่มถามตอบ

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนอธิบายการพัฒนาการของรูปทรงในชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทยแบบ ยืนเครื่อง นำภาพถ่ายตัวอย่างของเครื่องแต่งกายละครไทยในแต่ละชิ้นส่วนประกอบการอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนได้สังเกตในรายละเอียดต่าง ๆ ของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทย และวิเคราะห์ลักษณะของการออกแบบลวดลายที่ปรากฏบนเครื่องแต่งกายละครไทย สี สัน วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ลวดลาย และที่มาของลวดลายเหล่านั้นว่ามีความสำคัญอย่างไรกับบทบาทของตัวแสดง
- ❖ ผู้สอนให้นักเรียนทำกิจกรรมศึกษาโครงสร้างสำคัญของเครื่องแต่งกายละครไทย จากนั้นอธิบายรายละเอียดของกิจกรรมพร้อม โดยให้สืบค้นหรือเลือกสถานที่สนใจมาทำกิจกรรมเขียนลาย ต่อลาย และลงสี เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ สังเกตชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายละครไทย และรู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อสามารถนำไปใช้ในการต่อยอดทางการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานประเภทอื่น ๆ ต่อไป
- ❖ ผู้สอนอธิบายลักษณะการสร้างลวดลาย เทคนิคการเลือกใช้สีที่แสดงออกถึงความ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบทบาทตัวแสดงผู้สวมใส่ การเลือกใช้ลายที่ถูกต้องตามแบบโบราณที่มีความหมายในตัวลายเพื่อลวดลายเป็นตัวกำกับเรื่องราวบนเครื่องแต่งกาย

ขั้นสรุป

- ❖ สุ่มเลือกนิสิตมา 2-3 คนให้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและการเรียนการสอน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานตามหลักองค์ประกอบศิลป์และหลักการออกแบบ

- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรมการศึกษาโครงสร้างและสวดลายบนเครื่องแต่งกาย
ละครไทย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัศตราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้การสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลใน
คาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : อธิบาย โครงสร้างและสวดลายของ เครื่องแต่งกายละครไทย แบบ ยีนเครื่อง	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของ ผู้เรียนและการเขียน รายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง และสวดลายของเครื่องแต่ง กายละครไทย แบบยีนเครื่อง
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียน สามารถจัดวางองค์ประกอบ ของสวดลายในเครื่องแต่งกาย ได้อย่างถูกต้อง สวยงาม	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ความสวยงาม สัดส่วน ถูกต้องตามหลักการ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถออกแบบ สวดลายและจัดวาง องค์ประกอบ อย่างถูกต้อง
ด้านจิตพิสัย : มีความ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมายและปฏิบัติงานได้ ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน กลุ่มและในชั้นเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบ และ ปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design)	จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
		ภาคการศึกษา	ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 1
		นิสิตชั้นปีที่	3

หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏศิลป์ไทย	จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง
-----------------------------	--	--------------	-----------

สัปดาห์ที่ 6 ฝึกทักษะการออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายละครไทยและการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายระบุที่มาของลวดลาย สี สัน และวัสดุที่ใช้สร้างเครื่องแต่งกายละครไทย ได้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ทักษะพิสัย : สามารถออกแบบลวดลายในเครื่องแต่งกายและเลือกใช้วัสดุได้อย่างถูกต้องสวยงาม
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหารายวิชา

การออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ตามคุณสมบัติที่จะนำไปสร้างสรรค์ลวดลายรูปแบบต่าง ๆ สำหรับการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่มีความคงทน หาง่าย ราคาถูก มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน

วิธีการสอน

☐ การสอนแบบแก้ปัญหา	☒ การสอนแบบสืบสอบ	☐ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
☒ การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง	☐ การสอนแบบวิจัย	☐ การสอนแบบสัมมนา
☒ การสอนแบบ Discipline-Based Art Education		

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ผลงานการสร้างลายตามแบบโบราณ ค้นหาวัสดุทดแทนที่มีความคงทน หาง่าย ราคาถูก มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เพื่อนำไปใช้สร้างสรรค์ลวดลายบนเครื่องแต่งกายละครไทย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนซักถามทบทวนความรู้เกี่ยวกับลวดลายที่ใช้ในเครื่องแต่งกายละครไทย
- ❖ ผู้สอนหยิบตัวอย่างวัสดุขึ้นมา 1 อย่างแล้วสุ่มถามผู้เรียนว่ารู้จักวัสดุสิ่งนี้หรือไม่ มีคุณสมบัติอย่างไร ใช้งานยังไง ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนนำเสนอภาพถ่ายโบราณเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายละครไทยประกอบการอธิบายรายละเอียดของวัสดุที่ใช้ในชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทย นำภาพถ่ายตัวอย่างการสร้างลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทยในแต่ละสมัย ให้ผู้เรียนได้สังเกตในรายละเอียดต่าง ๆ ของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทย ทั้งด้าน สี สัน วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ลวดลาย และที่มาของลวดลายเหล่านั้นว่ามีที่มา (แหล่งที่ผลิต) ความเป็นมาอย่างไร
- ❖ ผู้สอนให้นิสิตทำกิจกรรมออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายละครไทย ลงบนกระดาษตามหลักการที่ได้เรียนมา จากนั้นให้ผู้เรียนค้นหาหรือเลือกวัสดุที่จะนำมาทำกิจกรรมการได้ออกแบบลวดลายบนกระดาษสู่การสร้างสรรค์บนผืนผ้า โดยเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติตามรูปแบบของลายที่ออกแบบไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ สังเกตวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย รู้จักวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปใช้ในการต่อยอดทางการออกแบบสร้างสรรค์

- ❖ ผู้สอนอธิบายลักษณะการสร้างลวดลายลงบนโครงสร้างต่าง ๆ เทคนิคการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับรูปแบบของลวดลาย และมอบหมายให้ไปค้นคว้าเพิ่มเติมหรือค้นหาวัสดุทดแทนที่มีความคงทน ง่าย ราคาถูก มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เพื่อนำไปใช้สร้างสรรค์ลวดลายบนเครื่องแต่งกายละครไทย

ขั้นสรุป

- ❖ สุ่มเลือกนิสิตมา 2-3 คนให้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและการเรียนการสอน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานตามหลักองค์ประกอบศิลป์และหลักการออกแบบ
- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรมการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับลวดลายบนเครื่องแต่งกายละครไทย และเปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : อธิบายระบุที่มาของลวดลาย สีเส้น และวัสดุที่ใช้สร้างเครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนและผลงานออกแบบ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับลวดลายและวัสดุที่ใช้สร้างเครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถออกแบบลวดลายใน	พิจารณาจาก	เกณฑ์การให้คะแนน

เครื่องแต่งกายและเลือกใช้วัสดุได้อย่างถูกต้อง สวยงาม	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลงาน สวยงาม สัดส่วนถูกต้องตามหลักการ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถออกแบบ ลวดลายและเลือกใช้วัสดุได้อย่างถูกต้อง สวยงาม
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน ในชั้นเรียน การเข้าเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1 นิสิตชั้นปีที่ 3
สัปดาห์ที่	7	จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

ฝึกทักษะการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น
2. ทักษะพิสัย : สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหารายวิชา

การออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ตามคุณสมบัติที่จะนำไปสร้างสรรค์ลวดลายรูปแบบต่าง ๆ สำหรับการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่มีความคงทน หาง่าย ราคาถูก มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน

วิธีการสอน

☐ การสอนแบบแก้ปัญหา	☒ การสอนแบบสืบสอบ	☒ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
☒ การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง	☐ การสอนแบบวิจัย	☐ การสอนแบบสัมมนา
☒ การสอนแบบ Discipline-Based Art Education		

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ฝึกการใช้วัสดุสร้างลายตามแบบโบราณ ด้วยเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนหยิบผลงานตัวอย่าง แล้วถามผู้เรียนว่าในผลงานนี้ใช้เทคนิคและวัสดุอะไรบ้างให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานตัวอย่าง

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนนำผลงานตัวอย่างเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์แบบต่าง ๆ ประกอบการอธิบายอย่างละเอียดในเรื่องของการเลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับลักษณะของลวดลาย และสาธิตเทคนิควิธีการสร้างสรรค์แบบต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้สังเกตในด้านการเตรียมวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ลวดลาย
- ❖ ผู้สอนให้นักนิสิตทำฝึกใช้วัสดุด้วยเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ลวดลายแบบต่าง ๆ โดยเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติตามรูปแบบของลายที่ออกแบบไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ สังเกตคุณสมบัติของวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย รู้จักวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ฝึกการคำนวณระยะห่างของลายและวัสดุ
- ❖ ผู้สอนอธิบายลักษณะเทคนิคแต่ละเทคนิคและการประยุกต์ใช้ในเครื่องแต่งกายละครไทยการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับรูปแบบของลวดลาย

ขั้นสรุป

- ❖ สุ่มเลือกนิสิตมา 2-3 คนให้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและการเรียนการสอนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่ได้ปฏิบัติ

- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรมการฝึกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับลวดลายผ่านเทคนิคและวิธีการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้การสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : อธิบายเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนและผลงานออกแบบ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ผลงาน ความสวยงาม สัดส่วนถูกต้องตามหลักการ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคเพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน ในชั้นเรียน การเข้าเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1
		นิสิตชั้นปีที่	3
		จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 8 ฝึกทักษะการประดิษฐ์เครื่องแต่งกายละครไทยโดยผนวกเทคนิคกับการออกแบบ
ลดทลายเข้าด้วยกัน

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ
หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่อง
แต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น
2. ทักษะพิสัย : สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหารายวิชา

การออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายของเครื่องแต่งกายละครไทย และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ตามคุณสมบัติที่จะนำไปสร้างสรรค์ลวดลายรูปแบบต่าง ๆ สำหรับการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่มีความคงทน หาง่าย ราคาถูก มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน

วิธีการสอน

☐ การสอนแบบแก้ปัญหา	☒ การสอนแบบสืบสอบ	☒ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
☒ การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง	☐ การสอนแบบวิจัย	☐ การสอนแบบสัมมนา
☒ การสอนแบบ Discipline-Based Art Education		

ชิ้นงาน/ภาระงาน

สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ด้วยเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้นเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม หรือวัสดุทดแทน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนนำเสนอชิ้นงานตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้สังเกตและเรียนรู้ประกอบการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานตัวอย่าง

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนสาธิตเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์แบบต่าง ๆ ประกอบการอธิบายอย่างละเอียดในเรื่องของการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับลักษณะของลวดลาย
- ❖ ผู้สอนให้นักศึกษาฝึกออกแบบลายบนอินธนู และใช้วัสดุด้วยเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ลวดลายแบบต่าง ๆ โดยเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติตามรูปแบบของลายที่ออกแบบไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ สังเกตคุณสมบัติของวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย รู้จักวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ฝึกการคำนวณระยะห่างของลายและวัสดุ โดยมีสอนคอยให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ผลงาน
- ❖ ผู้สอนอธิบายลักษณะเทคนิคแต่ละเทคนิคและการประยุกต์ใช้ในเครื่องแต่งกายละครไทยการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับรูปแบบของลวดลาย

ขั้นสรุป

- ❖ สุ่มเลือกผลงานของนิสิตมา 2-3 คนให้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อผลงานและการทำงาน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่ได้ปฏิบัติ
- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรมการฝึกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับลวดลายผ่านเทคนิคและวิธีการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทย และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : อธิบายเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนและผลงานออกแบบ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยเบื้องต้น
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ผลงาน ความสวยงาม สัดส่วนถูกต้องตามหลักการ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคเพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน ในชั้นเรียน การเข้าเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1
		นิสิตชั้นปีที่	3
		จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 9 ค้นหาและเก็บข้อมูลเพื่อการออกแบบสร้างสรรค์ด้วยการศึกษาดูงานนอกสถานที่

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายรายละเอียดข้อมูลด้าน วัสดุ เทคนิค วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทย
2. ทักษะพิสัย : สามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหารายวิชา

การค้นคว้าหาข้อมูลและแนวทางในการทำงาน เพื่อการออกแบบสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกาย ละครไทย และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำไปสร้างสรรค์ลวดลายรูปแบบต่าง ๆ สำหรับการออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่สามารถประยุกต์ใช้กับงานแขนงอื่น ๆ ได้หรือสามารถซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องแต่งกายละครไทยที่เสียหายจากการใช้งานได้

วิธีการสอน

- การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสอบ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
 การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบวิจัย การสอนแบบสัมมนา
 การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

วิเคราะห์ สังเคราะห์การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยจากการศึกษาดูงานเพื่อหาข้อสรุปในด้าน วัสดุ เทคนิค วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนเกริ่นนำเกี่ยวกับการศึกษาดูงานนอกสถานที่ แนะนำสถานที่เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนอธิบายประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทย ในเรื่องของการเลือกใช้วัสดุ กับลักษณะของลวดลาย ตามหลักฐานชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายที่หลงเหลืออยู่
- ❖ ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมสำรวจข้อมูลของเครื่องแต่งกายละครไทย พร้อมบันทึกข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้แก่ ลวดลาย วัสดุที่ใช้ในการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทย สีที่เลือกใช้
- ❖ ผู้สอนอธิบายลักษณะเทคนิคแต่ละเทคนิค และวิวัฒนาการใช้ในเครื่องแต่งกายละครไทยการเลือกใช้วัสดุในแต่ละสมัย รูปแบบของลวดลายในแต่ละยุคสมัย

ขั้นสรุป

- ❖ ผู้สอนสอบถามความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนนอกสถานที่ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่ได้ปฏิบัติ
- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)

2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้การสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : อธิบายข้อมูลวัสดุ วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนการจดบันทึก รายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ วัสดุและวิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การเขียนรายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน ในชั้นเรียน การเข้าเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1 นิสิตชั้นปีที่ 3
สัปดาห์ที่	10	จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

ค้นหาและเก็บข้อมูลเพื่อการออกแบบสร้างสรรค์ด้วยการศึกษาดูงานนอกสถานที่

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. พุทธิพิสัย : อธิบายรายละเอียดข้อมูลด้าน วัสดุ เทคนิค วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทย
2. ทักษะพิสัย : สามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหาวิชา

การค้นคว้าหาข้อมูลและแนวทางในการทำงาน เพื่อการออกแบบสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกาย ละครไทย และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำไปสร้างสรรค์ลวดลายรูปแบบต่าง ๆ สำหรับการ ออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่สามารถประยุกต์ใช้กับงานแขนงอื่น ๆ ได้หรือสามารถซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องแต่งกายละครไทยที่เสียหายจากการใช้งานได้

วิธีการสอน

☐ การสอนแบบแก้ปัญหา	☒ การสอนแบบสืบสอบ	☐ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
☒ การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง	☐ การสอนแบบวิจัย	☐ การสอนแบบสัมมนา
☒ การสอนแบบ Discipline-Based Art Education		

ชิ้นงาน/ภาระงาน

วิเคราะห์ สังเคราะห์การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยจากการศึกษางานเพื่อหา
ข้อสรุปในด้าน วัสดุ เทคนิค วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนเกริ่นนำเกี่ยวกับการศึกษางานนอกสถานที่ แนะนำสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑ์
สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนอธิบายประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายละครไทย ในเรื่องของการ
เลือกใช้วัสดุ กับลักษณะของลวดลาย ตามหลักฐานชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายที่
หลงเหลืออยู่
- ❖ ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมสำรวจข้อมูลของเครื่องแต่งกายละครไทย พร้อม
บันทึกข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย
ละครไทยได้แก่ ลวดลาย วัสดุที่ใช้ในการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทย สีที่เลือกใช้
- ❖ ผู้สอนอธิบายลักษณะเทคนิคแต่ละเทคนิค และวิวัฒนาการใช้ในเครื่องแต่งกาย
ละครไทยการเลือกใช้วัสดุในแต่ละสมัย รูปแบบของลวดลายในแต่ละยุคสมัย

ขั้นสรุป

- ❖ ผู้สอนสอบถามความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนนอกสถานที่
ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่ได้ปฏิบัติ
- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : อธิบายข้อมูลวัสดุ วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนการจดบันทึก รายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ วัสดุและวิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การเขียนรายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน ในชั้นเรียน การเข้าเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1
		นิสิตชั้นปีที่	3
		จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 11 ทำโครงการการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน แบบร่วมสมัยตามความสนใจของนิสิต

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. พุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
2. ทักษะพิสัย : สามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหาวิชา

การสังเคราะห์แนวทางในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ข้อมูลจากศึกษาความเป็น หลักการออกแบบ การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ การออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่สามารถประยุกต์ใช้ การวางแผน วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งการทำงานอย่างเป็นระบบ

วิธีการสอน

☐ การสอนแบบแก้ปัญหา	☒ การสอนแบบสืบสอบ	☐ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
☐ การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง	☒ การสอนแบบวิจัย	☒ การสอนแบบสัมมนา

การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ด้านวัสดุ เทคนิค วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนเกริ่นนำเกี่ยวกับการทำโครงการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานแบบร่วมสมัยตามความสนใจของนิสิต เช่น การหาวัสดุทดแทน

ชั้นสอน

- ❖ ผู้สอนอธิบายหลักการของการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทยแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานแบบร่วมสมัย ในเรื่องของการเลือกใช้วัสดุ กับลักษณะของลวดลาย โดยอยู่ภายใต้เทคนิคการสร้างรูปแบบโบราณราชประเพณี และการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่มีความคงทน ราคาถูก หาง่ายในท้องตลาด และการเพิ่มมูลค่าให้กับชิ้นงาน
- ❖ ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยจากข้อมูลภาพถ่ายโบราณหรือภาพถ่ายผลงานจริงของชิ้นส่วนเครื่องแต่งกายละครไทยที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์ พร้อมกำหนดแบบร่างอย่างง่าย ๆ ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้แก่ขนาด สัดส่วน ลวดลาย สี วัสดุที่ใช้ในการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทย
- ❖ ผู้สอนสาธิตตัวอย่างเทคนิคแต่ละเทคนิค และการเลือกใช้วัสดุในรูปแบบใหม่ ๆ

ขั้นสรุป

- ❖ ผู้สอนสรุปเนื้อหาและกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

5. หोजดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การตอบคำถามของผู้เรียนการเขียนรายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ วัสดุและวิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การเขียนรายงาน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงานในชั้นเรียน การเข้าเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1
		นิสิตชั้นปีที่	3
		จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 12 ทำแบบร่างและพัฒนาแบบร่างเครื่องแต่งกายละครไทย

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. พุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
2. ทักษะพิสัย : สามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหาวิชา

การสังเคราะห์แนวทางในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย ข้อมูลจากศึกษาความเป็น หลักการออกแบบ การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ การออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่สามารถประยุกต์ใช้ การวางแผน วิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการทำงานอย่างเป็นระบบ

วิธีการสอน

- การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสอบ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
 การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบวิจัย การสอนแบบสัมมนา
 การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ทำแบบร่างจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา พัฒนาแบบร่างเพื่อ การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทย ทำชิ้นงานตัวอย่างโดยใช้วัสดุจริงตามแบบร่าง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการออกแบบ

- ❖ ผู้สอนให้นิสิตนำเสนอข้อมูลเครื่องแต่งกายละครไทยแนวทางการสร้างสรรค์ ผลงานแบบร่วมสมัย ในเรื่องของการเลือกใช้วัสดุ กับลักษณะของลวดลาย ที่ตีความ เพื่อให้ได้ข้อสรุปและการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่มีความคงทน ราคาถูก หาง่ายในท้องตลาด สรุปภาพรวมของข้อมูลทั้งหมดที่ได้มา ตั้งวัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการ ออกแบบ

ขั้นการทำแบบร่าง

- ❖ ผู้สอนให้ผู้เรียนนำแนวทางจากการศึกษาการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย เป็นเกณฑ์ ในการออกแบบ โดยการกำหนดขนาดและสัดส่วนที่เหมาะสม ถูกต้อง สวยงาม และเลือกใช้วัสดุให้สอดคล้องกับลักษณะของลวดลาย ประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความคงทน ราคาถูก หาง่ายในท้องตลาด
- ❖ ให้ผู้เรียนเขียนแบบร่าง โครงร่างขององค์ประกอบในเครื่องแต่งกายละครไทยตามที่ได้ศึกษามาได้แก่ ขนาด สัดส่วน ลวดลาย สี เพื่อกำหนดวัสดุที่ใช้ในการสร้างเครื่อง แต่งกายละครไทย พร้อมทั้งนำเสนอวัสดุตัวอย่าง เช่น ผ้า หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะ นำมาใช้ในการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทย

ขั้นการพัฒนาแบบร่าง

- ❖ ผู้สอนเลือกแบบร่างที่มีแนวทางการเป็นไปได้นำไปปรับแก้ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนา เป็นแบบร่างฉบับสมบูรณ์ และนำไปผลิตเป็นชิ้นงานจริง
- ❖ ทดลองทำชิ้นงานตัวอย่างโดยใช้วัสดุจริงตามที่ออกแบบไว้ เพื่อดูความเหมาะสม

ขั้นสรุป

- ❖ ผู้สอนกล่าวสรุปการออกแบบและการพัฒนาแบบร่าง เพื่อเป็นแนวทางในการ
สร้างสรรค์

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัศตราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลใน
คาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ความสวยงามของผลงาน แบบร่าง ตามหลักการ ออกแบบ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ วัสดุและ วิธีการสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกายละคร ไทย
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียน สามารถกำหนดแนวทางการ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ผลงานแบบร่าง 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถ สร้างสรรค์เครื่องแต่ง กายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมายและปฏิบัติงานได้ ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน ใน ชั้นเรียน การเข้าเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1
สัปดาห์ที่	13-15	นิสิตชั้นปีที่	3

จำนวนชั่วโมง 3 ชั่วโมง

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(

สัปดาห์ที่ 13-15 สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหา
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. พุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
ได้ **วุฒาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
2. ทักษะพิสัย : สามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหารายวิชา

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยตามหลักการออกแบบ การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ การออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายละครไทย การเลือกใช้วัสดุทดแทนที่สามารถประยุกต์ใช้ การวางแผนวิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งการทำงานอย่างเป็นระบบ

วิธีการสอน

- การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสอบ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
- การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบวิจัย การสอนแบบสัมมนา
- การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนซักถามความคืบหน้าของการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งภาพรวมและแบบรายกลุ่ม
- ❖ ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ปัญหาที่เกิดขึ้น หรืออุปสรรคในการทำงาน

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนตรวจผลงานการสร้างเครื่องแต่งกายละครไทยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาสำหรับการทำงาน
- ❖ ผู้สอนสาธิตตัวอย่างและการเลือกใช้วัสดุในรูปแบบใหม่ ๆ

ขั้นสรุป

- ❖ ผู้สอนสรุปกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคอนนักรักผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ความสวยงามของผลงานแบบร่าง ตามหลักการออกแบบ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ วัสดุและวิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ผลงานความเรียบร้อยสวยงาม 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงาน ในชั้นเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา

แผนการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต

ชื่อรายวิชา	การออกแบบเครื่องแต่งกายละครไทย(Thai Performing Arts Costume Design(จำนวนหน่วยกิต	2 หน่วยกิต
หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตร (ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตนาฏ) ศิลป์ไทย(ภาคการศึกษาชั้นปี/ที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1 นิสิตชั้นปีที่ 3
		จำนวนชั่วโมง	3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 16 นำเสนอผลงานการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และจัดนิทรรศการแสดงผลงาน
สอบ

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะวิธีการแต่งกาย ในการแสดงประเภทต่างๆ หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และฝึกทักษะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอาชีพ

ทักษะในศตวรรษที่ 21

1. ทักษะการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหา
2. ทักษะการสื่อสารและความมั่นใจในตัวเอง
3. ทักษะการผลิตและคิดนวัตกรรม
4. ทักษะทางคุณธรรมและความรับผิดชอบ

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. พุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
2. ทักษะพิสัย : สามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
3. จิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา

เนื้อหาวิชา

การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ใหม่ หรือวัสดุทดแทน ที่อ้างอิงจากการศึกษางานโบราณ และการวางแผนวิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักการแก้ปัญหา เพื่อให้เห็นคุณค่าของผลงานสร้างสรรค์

วิธีการสอน

- การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสอบ การสอนแบบให้ความร่วมมือ
 การสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบวิจัย การสอนแบบสัมมนา
 การสอนแบบ Discipline-Based Art Education

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย และการจัดแสดงนิทรรศการ

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ❖ ผู้สอนซักถามความพร้อมของการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ทั้งภาพรวมและแบบรายกลุ่ม
- ❖ ผู้สอนบอกเกณฑ์การให้คะแนนและลำดับการนำเสนองาน

ขั้นสอน

- ❖ ผู้สอนฟังการนำเสนอพร้อมซักถามปัญหาของการทำงาน

ขั้นสรุป

- ❖ ผู้สอนสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหากมีข้อสงสัย

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลงานด้านเครื่องแต่งกายละครไทย (พัสดราภรณ์)
2. ภาพถ่ายโบราณของเครื่องแต่งกายละครไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ห้องสมุด
3. กลุ่มคนอนุรักษ์ผ้าโบราณหรือนักสะสมผ้าปักโบราณ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
5. หอจดหมายเหตุ

การวัดและประเมินผล

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนและรายวิชา จึงมีการวัดและประเมินผลในคาบเรียนนี้ มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนการสอน	การวัดผล	การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย : นำองค์ความรู้ด้าน วัสดุ วิธีการไปใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ความสวยงามของผลงานตามหลักการออกแบบ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● การประยุกต์ใช้ วัสดุ และวิธีการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านทักษะพิสัย : ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● ผลงานความเรียบร้อยสวยงาม ครบถ้วนสมบูรณ์ 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยได้
ด้านจิตพิสัย : มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้ตรงต่อเวลา	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> ● การสังเกตการทำงานในชั้นเรียน 	เกณฑ์การให้คะแนน <ul style="list-style-type: none"> ● มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายฉัตรชัย เคียรประเสริฐ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต ภาควิชาานฤมิตศิลป์ สาขาวิชาหัตถศิลป์ (เซรามิกส์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยสอนสาขาวิชาหัตถศิลป์ (เซรามิกส์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิทรรศการเซรามิกส์ ของนิสิตและศิษย์เก่า สาขาวิชาเอกหัตถศิลป์ (เซรามิกส์) ภาควิชาานฤมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษระดับชาติทางศิลปะ (โครงการศิลปะดีเด่น) ภายใต้นิทรรศการ Clay Pop Silom Complex 2013 เคยแสดงนิทรรศการเดี่ยวเซรามิกส์ “Clay Blossom” Chamchuri Art Gallery หอศิลป์จามจุรี นิทรรศการศิลปะเซรามิกส์ บูชา : Tribute หอศิลป์สมบัติเพิ่มพูน แกลเลอรี นิทรรศการศิลปะ AMITY: นิทรรศการศิลปะและแคมป์ศิลปะ ระหว่างศิลปินไทยและศิลปินบังคลาเทศ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร แสดงนิทรรศการร่วมในโครงการการสร้างสรรค์เซรามิกส์เพื่อลดต้นทุนและใช้พลังงานอย่างยั่งยืน ในโครงการศิลปะเพื่อมวลมนุษยชาติ คณะศิลปกรรมศาสตร์ (ภายใต้โครงการจุฬาฯ 100 ปี) นิทรรศการ From Fine to Finest หอศิลป์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2011 และเคยได้ร่วมทำงานภายใต้แบรนด์ SIRIVANNAVARI Spring / Summer 2016 ตำแหน่งช่างปักผ้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY